

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 9. studenoga 2016.
(OR. en)

13505/16
ADD 1

LIMITE

AVIATION 215
CODEC 1490
RELEX 867

Međuinstitucijski predmet:
2015/0277 (COD)

IZVJEŠĆE

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Odbor stalnih predstavnika (dio 1.)

Br. preth. dok.: 13219/2/16 REV2

Br. dok. Kom.: 14991/15 AVIATION 152 CODEC 1667 RELEX 1014

Predmet: ***Priprema za sastanak Vijeća (promet, telekomunikacije i energetika)
1. prosinca 2016.***

Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća

– opći pristup

2015/0277 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 100. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

¹ SL C , , str. .

² SL C , , str. .

- (1) U svakom trenutku trebalo bi osigurati visoku i ujednačenu razinu sigurnosti i zaštite okoliša u civilnom zrakoplovstvu donošenjem zajedničkih sigurnosnih pravila te mjerama kojima se osigurava sukladnost robe, osoba i organizacija uključenih u aktivnosti civilnog zrakoplovstva u Uniji s tim pravilima i pravilima donesenima u svrhu zaštite okoliša.
- (2) Uz to, zrakoplove iz trećih zemalja koji lete u državno područje na koje se primjenjuju odgovarajuće odredbe Ugovora o Europskoj uniji („UEU”) i Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”) („Ugovori”), unutar tog područja ili iz njega, trebalo bi se na odgovarajući način nadzirati na razini Unije, u okviru ograničenja Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, potpisane u Chicagu 7. prosinca 1944. („Čikaška konvencija”), koje su sve države članice stranke.
- (3) Ne bi bilo primjereno da za sve zrakoplove vrijede zajednička pravila. S obzirom na njihov ograničen rizik za sigurnost civilnog zrakoplovstva, posebno bi zrakoplovi jednostavne izrade ili zrakoplovi koji se pretežno upotrebljavaju za lokalne letove te zrakoplovi kućne izrade ili posebno rijetki odnosno malobrojni zrakoplovi trebali ostati pod regulatornim nadzorom država članica, bez ikakve obveze koja bi iz ove Uredbe proizlazila za druge države članice da priznaju takva nacionalna rješenja.
- (4) Međutim, trebalo bi osigurati mogućnost primjene određenih odredaba ove Uredbe na određene tipove zrakoplova koji su izuzeti od odredaba ove Uredbe, posebice na one koji se proizvode industrijski i kojima bi slobodni promet unutar Unije mogao pogodovati. Stoga bi organizacijama uključenima u projektiranje takvih zrakoplova trebalo omogućiti da od Komisije zatraže da odluči da se zahtjevi Unije u pogledu projektiranja, proizvodnje i održavanja zrakoplova primjenjuju na nove tipove zrakoplova koje takve organizacije stavljaju na tržište.

- (4a) Ovom bi Uredbom trebalo predvidjeti niz novih alata kojima bi se trebala podupirati provedba jednostavnih i proporcionalnih pravila za sportsko i rekreacijsko zrakoplovstvo. Mjere poduzete u skladu s ovom Uredbom radi reguliranja tog segmenta zrakoplovstva trebale bi biti proporcionalne, fleksibilne i temeljiti se na postojećim najboljim praksama u državama članicama. Te mjere trebalo bi pravodobno razviti.
- (5) Ne bi bilo primjereno da svi aerodromi podliježu zajedničkim pravilima. Aerodromi koji nisu otvoreni za javnu uporabu ili aerodromi koji ne služe za komercijalni zračni prijevoz ili aerodromi koji nemaju instrumentalnu asfaltiranu uzletno-sletnu stazu dulju od 800 metara trebali bi ostati pod regulatornim nadzorom država članica bez ikakve obveze koja bi iz ove Uredbe proizlazila za druge države članice da priznaju takva nacionalna rješenja.
- (6) Državama članicama trebalo bi omogućiti da od odredaba ove Uredbe izuzmu aerodrome s malim opsegom prometa, pod uvjetom da dotični aerodromi unatoč tome ispunjavaju minimalne zajedničke sigurnosne ciljeve utvrđene u odgovarajućim bitnim zahtjevima. Ako država članica odobrava takva izuzeća, ta bi izuzeća trebalo primjenjivati i na opremu koja se upotrebljava na dotičnom aerodromu te na pružatelje zemaljskih usluga i usluga upravljanja postupcima na stajanci koji djeluju na izuzetim aerodromima. Izuzeća koje su države članice odobrile aerodromima prije stupanja na snagu ove Uredbe trebala bi ostati valjana, pri čemu bi trebalo osigurati da su informacije o tim izuzećima dostupne javnosti.
- (7) Države članice mogu smatrati poželjnim, posebno radi postizanja veće sigurnosti, interoperabilnosti ili učinkovitosti, da umjesto svojeg nacionalnog prava primjenjuju odredbe ove Uredbe na zrakoplove koji obavljaju aktivnosti ili pružaju usluge za vojsku, carinu, policiju, službu traganja i spašavanja, vatrogasce, graničnu kontrolu i obalnu stražu ili slične aktivnosti i usluge koje se poduzimaju u javnom interesu. To bi im trebalo biti dopušteno. Komisija bi trebala dobiti potrebne provedbene ovlasti za odlučivanje o takvim zahtjevima. Države članice koje se koriste tom mogućnošću trebale bi surađivati s Agencijom Europske unije za sigurnost zračnog prometa (dalje u tekstu: „Agencija”), posebno u pogledu pružanja svih informacija potrebnih za potvrđivanje da su dotični zrakoplovi i aktivnosti u skladu s odgovarajućim odredbama ove Uredbe.

- (8) Mjere koje su u skladu s ovom Uredbom poduzete radi reguliranja civilnog zrakoplovstva u Uniji, uključujući delegirane i provedbene akte donesene na temelju ove Uredbe, trebale bi biti odgovarajuće te proporcionalne prirodi i rizicima povezanim s različitim vrstama operacija i aktivnosti na koje se odnose. Isto bi tako trebale, koliko je to moguće, biti formulirane tako da postoji usmjerenost na ciljeve koje treba ostvariti, a pritom se omogućuju različiti načini ostvarenja tih ciljeva. Time bi se trebalo doprinijeti troškovno učinkovitijem postizanju potrebnih razina sigurnosti te poticanju tehničkih i operativnih inovacija. Trebalo bi primjenjivati priznate standarde i prakse industrije u slučajevima kad je utvrđeno da se njima osigurava sukladnost s bitnim zahtjevima iz ove Uredbe.
- (9) Primjena načela dobrog upravljanja sigurnošću ključna je za stalno poboljšanje sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Uniji, predviđanje sigurnosnih rizika u nastajanju i najbolju moguću uporabu ograničenih tehničkih resursa. Stoga je potrebno utvrditi zajednički okvir za planiranje i provedbu mjera za poboljšanje sigurnosti. Radi toga bi Europski plan za sigurnost zračnog prometa i Europski program za sigurnost zračnog prometa trebalo sastaviti na razini Unije. Uz to, svaka bi država članica trebala pripremiti nacionalni program sigurnosti u skladu sa zahtjevima iz Priloga 19. Čikaškoj konvenciji. Taj bi program trebalo popratiti planom u kojem se opisuju mjere koje država članica treba poduzeti za ublažavanje utvrđenih sigurnosnih rizika.
- (10) U skladu s odredbama iz Priloga 19. Čikaškoj konvenciji, države članice dužne su utvrditi prihvatljivu razinu performanse sigurnosti u vezi sa zrakoplovnim aktivnostima u svojoj nadležnosti. Kako bi se državama članicama pomoglo da taj zahtjev ispune koordinirano, potrebno je u Europskom planu za sigurnost zračnog prometa utvrditi prihvatljivu razinu performanse sigurnosti za Uniju s obzirom na različite kategorije zrakoplovnih aktivnosti. Prihvatljiva razina performanse sigurnosti ne bi trebala biti obvezujućeg karaktera, već bi se njome trebala izražavati ambicija Unije i država članica u pogledu sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

- (11) Čikaškom konvencijom predviđeni su minimalni standardi za osiguranje sigurnosti civilnog zrakoplovstva i s tim povezane zaštite okoliša. Bitnim zahtjevima Unije i daljnjim pravilima za njihovu provedbu utvrđenima ovom Uredbom trebalo bi se osigurati da države članice ujednačeno ispunjavaju obveze iz Čikaške konvencije, uključujući obveze u pogledu trećih zemalja. Ako se pravila Unije razlikuju od minimalnih standarda utvrđenih u Čikaškoj konvenciji, ne utječe se na obveze država članica da na odgovarajući način obavijeste Međunarodnu organizaciju civilnog zrakoplovstva.
- (12) U skladu sa standardima i preporučenim praksama iz Čikaške konvencije, trebalo bi utvrditi bitne zahtjeve koji se primjenjuju na aeronautičke proizvode, dijelove, neugrađenu opremu, aerodrome i pružanje usluga ATM-a/ANS-a. Nadalje, trebalo bi utvrditi i bitne zahtjeve koji se primjenjuju na osobe i organizacije uključene u operacije zrakoplova, rad aerodroma i u pružanje usluga ATM-a/ANS-a te bitne zahtjeve koji se primjenjuju na osobe i proizvode uključene u osposobljavanje i zdravstvene preglede članova posade zrakoplova i kontrolora zračnog prometa.
- (13) Bitni zahtjevi u pogledu usklađenosti s okolišem projekta aeronautičkih proizvoda trebali bi se odnositi na buku zrakoplova i na emisije iz zrakoplova te bi se njima Uniji trebalo omogućiti određivanje detaljnih tehničkih standarda koji su potrebni za zaštitu okoliša i ljudskog zdravlja od štetnih utjecaja zrakoplovnih **proizvoda** [...]. Ti bi detaljni tehnički standardi trebali biti usklađeni sa standardima i preporučenim praksama utvrđenima u Čikaškoj konvenciji. Međutim, Unija bi trebala imati mogućnost da prilagodi ili dopuni te tehničke standarde ako je to opravdano zbog tehničkog, operativnog ili znanstvenog razvoja ili dokaza u području usklađenosti proizvoda s okolišem. Fleksibilnost bi se trebala provoditi uzimajući u obzir potrebu da se osigura međunarodna usklađenost zahtjeva u vezi s certifikacijom u području okoliša, posebno u pogledu aeronautičkih proizvoda stavljenih na tržište u cijelom svijetu.

- (14) Unija bi trebala utvrditi i bitne zahtjeve u pogledu sigurnog pružanja zemaljskih usluga i usluga upravljanja postupcima na stajanci.
- (15) S obzirom na sve veće oslanjanje civilnog zrakoplovstva na suvremene informacijske i komunikacijske tehnologije, trebalo bi utvrditi bitne zahtjeve radi osiguranja zaštite informacija koje upotrebljava sektor civilnog zrakoplovstva.
- (15a) Obveze operatora aerodroma može ispunjavati izravno operator aerodroma ili, u nekim slučajevima, treća strana. U takvim slučajevima operator aerodroma trebao bi imati uspostavljene aranžmane s tom trećom stranom u svrhu osiguranja sukladnosti s ovom Uredbom i mjerama donesenima na temelju ove Uredbe.
- (15b) Ovom Uredbom trebalo bi utvrditi bitne zahtjeve u pogledu izvješćivanja i analize u vezi s događajima. Detaljna pravila donesena kako bi se osigurala ujednačena provedba tih bitnih zahtjeva i sukladnost s njima trebala bi biti usklađena s Uredbom (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća.
- (16) Aeronautički proizvodi, dijelovi i neugrađena oprema, aerodromi i njihova oprema, operatori zrakoplova i aerodroma, sustavi ATM-a/ANS-a i pružatelji usluga ATM-a/ANS-a, kao i piloti, kontrolori zračnog prometa, te osobe, proizvodi i organizacije uključeni u njihovo osposobljavanje i zdravstvene preglede, trebali bi biti certificirani ili licencirani nakon što se utvrdi njihova sukladnost s odgovarajućim bitnim zahtjevima ili, prema potrebi, drugim zahtjevima utvrđenima u ovoj Uredbi ili u skladu s njom. Komisija bi trebala biti ovlaštena za donošenje potrebnih detaljnih pravila za izdavanje tih certifikata i, prema potrebi, davanje izjava u tom smislu, uzimajući u obzir ciljeve Uredbe te prirodu dotične pojedinačne aktivnosti i rizike povezane s njom.

- (17) Organizacijama uključenima u projektiranje i proizvodnju aeronautičkih proizvoda i dijelova trebalo bi omogućiti davanje izjave o sukladnosti projekta proizvoda i dijelova s odgovarajućim standardima industrije ako se smatra da se time osigurava prihvatljiva razina sigurnosti. Tu bi mogućnost trebalo ograničiti na proizvode koji se upotrebljavaju u sportskom i rekreacijskom zrakoplovstvu, uz odgovarajuća ograničenja i uvjete za osiguranje sigurnosti.
- (18) Budući da bespilotni zrakoplovi obavljaju operacije i u zračnom prostoru zajedno sa [...] zrakoplovima s posadom, ovom bi Uredbom trebalo obuhvatiti takve zrakoplove bez obzira na njihovu radnu masu. Tehnologijama bespilotnih zrakoplova sada se omogućuje široki raspon mogućih operacija. Odredbama ove Uredbe trebala bi se omogućiti široka uporaba operacija bespilotnih zrakoplova uvođenjem pravila koja su proporcionalna riziku konkretne operacije ili vrste operacija i kojima se nastoji, koliko je to moguće, osigurati nastavak postojećih aktivnosti.
- (18a) Kako bi se proveli pristup na temelju rizika i načelo proporcionalnosti, državama članicama trebao bi se osigurati određeni stupanj fleksibilnosti u pogledu operacija bespilotnih zrakoplova, uzimajući u obzir različite lokalne značajke država članica poput gustoće naseljenosti, osiguravajući istodobno odgovarajuću razinu sigurnosti.
- (19) Pravilima o bespilotnim zrakoplovima trebalo bi se što je više moguće doprinijeti postizanju sukladnosti s odgovarajućim pravima koja su zajamčena pravom Unije, posebno s pravom na poštovanje privatnog i obiteljskog života iz članka 7. Povelje Europske Unije o temeljnim pravima i s pravom na zaštitu osobnih podataka iz članka 8. te Povelje i članka 16. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”) te kako je uređeno Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka³.

³ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

- (20) Za neke tipove bespilotnih zrakoplova primjena odredaba ove Uredbe u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom, kao i odredaba koje se odnose na Agenciju, nije nužna za postizanje odgovarajućih razina sigurnosti. Na te bi slučajeve trebalo primjenjivati mehanizme nadzora tržišta predviđene zakonodavstvom Unije o usklađivanju proizvoda.
- (20a) U uvjetima za situacije u kojima bi projektiranje, proizvodnja, održavanje i operacije bespilotnih zrakoplova te osoblje i organizacije uključeni u te aktivnosti trebali podlijevati certifikaciji trebalo bi uzeti u obzir prirodu i rizik vrste dotične operacije. Tim uvjetima posebno bi se trebalo uzeti u obzir vrstu, opseg i složenost operacije, uključujući, prema potrebi, veličinu i vrstu prometa za koji je odgovorna organizacija ili osoba, je li operacija otvorena za javnost, u kojoj mjeri operacija može ugroziti drugi zračni promet ili osobe i imovinu na tlu, svrhu leta i vrstu zračnog prostora koji se upotrebljava, te složenost i performanse uključenog bespilotnog zrakoplova.**
- (20b) Trebalo bi predvidjeti i mogućnost da aktivnosti iz poglavlja III. ove Uredbe budu zabranjene, ograničene ili da podliježu određenim uvjetima ako je to potrebno u interesu sigurnosti civilnog zrakoplovstva. Također je primjereno pojasniti da odredbe tog poglavlja, posebno one koje se odnose na operacije bespilotnih zrakoplova, ne utječu na mogućnost država članica da zabrane ili ograniče te aktivnosti ili ih učine podložnima određenim uvjetima, zbog razloga koji nisu obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe, održavajući pritom odgovarajući stupanj sigurnosti. Ti razlozi mogu uključivati [...] zaštitu sigurnosti, osobnih podataka ili okoliša[...].**

- (21) Kako bi se postigli ciljevi ove Uredbe, Komisija, Agencija i nadležna tijela država članica trebali bi dijeljenjem resursa i zajedničkim radom djelovati kao jedinstveni europski sustav sigurnosti zračnog prometa.
- (21a) Potrebno je poduprijeti države članice u obavljanju njihovih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom uspostavom učinkovitog okvira za udruživanje i dijeljenje zrakoplovnih inspektora i drugih stručnjaka s odgovarajućim stručnim znanjem.
- (22) Agencija i nacionalna nadležna tijela trebali bi raditi partnerski u svrhu poboljšanja otkrivanja nesigurnih uvjeta i, prema potrebi, poduzimanja korektivnih mjera. Posebno bi države članice trebale imati mogućnost međusobno ili Agenciji preraspodijeliti odgovornosti iz ove Uredbe u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom, posebno kada je to potrebno za veću sigurnost ili učinkovitiju uporabu resursa. Takva bi preraspodjela trebala biti dobrovoljna, trebala bi se odvijati samo kad je u dovoljnoj mjeri osigurano da će te zadaće biti učinkovito obavljene i trebala bi se, uzimajući u obzir blisku vezu između certifikacije, nadzora i provedbe, nužno odnositi na sve te odgovornosti u odnosu na pravnu ili fizičku osobu, zrakoplov, opremu, aerodrom, sustav ili sastavni dio na koje se preraspodjela odnosi. Preraspodjela odgovornosti trebala bi podlijevati uzajamnom pristanku, mogućnosti da se preraspodjela ukine i sklapanju aranžmana kojima se utvrđuju potrebni detalji za osiguranje nesmetanog prijelaza i trajnog učinkovitog obavljanja dotičnih zadaća. Pri sklapanju tih detaljnih aranžmana trebalo bi u obzir uzeti mišljenja i legitimne interese dotičnih pravnih ili fizičkih osoba i, prema potrebi, mišljenja Agencije.

- (22a) Nakon takve preraspodjele odgovornosti drugoj državi članici, nacionalno nadležno tijelo države članice koja je prihvatila zahtjev za preraspodjelu trebalo bi postati nadležno tijelo i time imati sve ovlasti i odgovornosti u odnosu na dotične pravne ili fizičke osobe kako je predviđeno u ovoj Uredbi, provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe i nacionalnom pravu države članice koja je prihvatila zahtjev. Preraspodjela u pogledu provedbe trebala bi se odnositi samo na odluke i mjere u vezi sa zadaćama u području certifikacije i nadzora preraspodijeljenima nacionalnom nadležnom tijelu države članice koja je prihvatila zahtjev. Te odluke i mjere trebale bi podlijevati preispitivanju koje provode nacionalni sudovi te države članice u skladu sa svojim nacionalnim pravom. Država članica može se smatrati odgovornom za obavljanje dotičnih zadaća. Na sve druge odgovornosti provedbe države članice koja je podnijela zahtjev preraspodjela ne bi trebala imati utjecaja.
- (22b) Mogućnošću preraspodjele odgovornosti za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom Agenciji ili drugoj državi članici predviđenom ovom Uredbom ne bi se trebala dovoditi u pitanje prava i obveze država članica na temelju Čikaške konvencije. Slijedom toga, ako se takvom preraspodjelom podrazumijeva prijenos odgovornosti Agenciji ili drugoj državi članici u svrhu prava Unije, to ne utječe na odgovornost države članice koja je podnijela zahtjev na temelju Čikaške konvencije.

(22c) U određenim slučajevima nekoliko bi država članica moglo željeti biti zajednički odgovorno za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u pogledu zračnih prijevoznika. Tu bi mogućnost trebalo izričito predvidjeti, uz poštovanje sukladnosti s određenim uvjetima čiji je cilj osigurati da je zajednička odgovornost opravdana i da se primjenjivi zahtjevi u potpunosti poštuju, među ostalim uspostavom potrebnih detaljnih aranžmana među dotičnim državama članicama u vezi s načinima zajedničkog ispunjavanja odgovornosti. Međutim, zajedničku odgovornost ne bi trebalo dopustiti ako se odnosi na više od pet država članica, s obzirom na praktične i pravne komplikacije za koje se može očekivati da će nastati u takvim slučajevima. Nadalje, kako bi se osigurala objektivna provjera, transparentnost i pravna sigurnost, dotičnim državama članicama trebalo bi se odobriti da preuzmu zajedničku odgovornost tek nakon što je Komisija odlučila da su primjenjivi uvjeti ispunjeni.

(22d) Pravila i postupci koji se odnose na zajedničku odgovornost utvrđeni u ovoj Uredbi trebali bi se jednako primjenjivati neovisno o pravnoj situaciji zračnog prijevoznika i dotičnih država članica u trenutku obavijesti o planiranoj odluci. Postupak bi trebao biti dostupan i u pogledu zračnih prijevoznika koji na datum primjene ove Uredbe već imaju certifikat koji su izdala nacionalna nadležna tijela nekoliko država članica i, ovisno o slučaju, trećih zemalja koje primjenjuju zakonodavstvo Unije u području sigurnosti zračnog prometa na temelju međunarodnog sporazuma sklopljenog s Unijom. Ne bi se trebalo smatrati da uvođenje izričite odredbe o mogućnosti zajedničke odgovornosti u ovu Uredbu kao takve utječe na postojeće pravne situacije.

- (23) [...]
- (24) Kako bi se postigli glavni ciljevi ove Uredbe i ciljevi povezani sa slobodnim kretanjem robe, osoba, usluga i kapitala, certifikati koji su izdani i izjave koje su dane u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe trebali bi vrijediti, bez dodatnih zahtjeva ili ocjenjivanja, u svim državama članicama.
- (25) Pri izdavanju certifikata u skladu s ovom Uredbom može biti potrebno uzeti u obzir certifikate ili drugu odgovarajuću dokumentaciju kojima se potvrđuje sukladnost, a koji su izdani u skladu sa zakonima trećih zemalja. To bi trebalo učiniti ako je tako predviđeno odgovarajućim međunarodnim sporazumima sklopljenima između Unije i trećih zemalja ili provedbenim aktima koje je Komisija donijela na temelju ove Uredbe te u skladu s tim sporazumima ili provedbenim aktima.
- (26) S obzirom na pravila o priznavanju certifikata ili druge odgovarajuće dokumentacije kojima se potvrđuje sukladnost, a koji su izdani u skladu sa zakonima trećih zemalja predviđenima ovom Uredbom, sve međunarodne sporazume sklopljene između države članice i trećih zemalja trebalo bi otkazati ili ažurirati ako takvi sporazumi nisu usklađeni s tim pravilima.

- (27) S obzirom na primjenu pravila iz ove Uredbe ili pravila donesenih na temelju ove Uredbe, trebalo bi osigurati određeni stupanj fleksibilnosti kako bi se državama članicama omogućilo poduzimanje potrebnih mjera kako bi odmah reagirale na probleme povezane sa sigurnošću civilnog zrakoplovstva ili odobrile izuzeća u slučaju određenih hitnih nepredviđenih okolnosti ili operativnih potreba, ovisno o odgovarajućim uvjetima kojima se osiguravaju, posebno, proporcionalnost, objektivan nadzor i transparentnost. Ne dovodeći u pitanje ovlasti Komisije na temelju članka 258. UFEU-a. Agencija i Komisija trebale bi, radi proporcionalnosti, dotične mjere ili izuzeća procjenjivati u svrhu izdavanja preporuke odnosno donošenja odluke samo ako im je trajanje dulje od jedne planske sezone zračnih prijevoznika, odnosno osam mjeseci. Ako je Agencija ujedno i nadležno tijelo za izdavanje određenih certifikata u skladu s ovom Uredbom, trebala bi biti ovlaštena i odobravati takva izuzeća u istim situacijama i pod istim uvjetima koji se primjenjuju na države članice. U vezi s tim trebalo bi predvidjeti i moguće izmjene, prema potrebi, odgovarajućih pravila utvrđenih u provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe, posebno kako bi se omogućili drugi načini usklađivanja, a istodobno osigurala prihvatljiva razina sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Uniji.
- (28) Kako bi se osigurala pravilna primjena ove Uredbe, uzimajući u obzir potrebu za utvrđivanjem, procjenjivanjem i ublažavanjem rizika za sigurnost civilnog zrakoplovstva, Komisija, Agencija i nacionalna nadležna tijela trebali bi razmjenjivati sve informacije koje su im dostupne u kontekstu primjene ove Uredbe. Radi toga bi Agenciji trebalo omogućiti da organizira strukturiranu suradnju za prikupljanje, razmjenu i analizu relevantnih informacija povezanih sa sigurnošću. U tu svrhu Agenciji bi trebalo dopustiti sklapanje potrebnih administrativnih aranžmana.

- (28a) Potrebno je uspostaviti mjere kako bi se osigurala odgovarajuća zaštita informacija koje su Komisija, Agencija i nacionalna nadležna tijela prikupili, razmijenili i analizirali na temelju ove Uredbe te kako bi se osigurala zaštita izvora takvih informacija. Takvim se mjerama ne bi trebalo nepotrebno utjecati na pravne sustave država članica. Njima se stoga ne bi trebali dovoditi u pitanje primjenjivi materijalni i postupovni kazneni zakoni, uključujući uporabu informacija kao dokaza. Osim toga, na prava trećih strana na pokretanje civilnih postupaka ne bi se trebalo utjecati tim mjerama te bi ta prava trebala biti podložna isključivo nacionalnom pravu.
- (29) Kako bi se olakšala razmjena informacija među državama članicama, Komisijom i Agencijom, uključujući podatke, koje su bitne za aktivnosti certifikacije, nadzora i provedbe, trebalo bi uspostaviti elektroničku bazu podataka za pohranu takvih informacija kojom će upravljati Agencija u suradnji s državama članicama i Komisijom.
- (30) Na postupke obrade osobnih podataka na temelju ove Uredbe primjenjuje se Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća. U skladu s tom Direktivom države članice mogu predvidjeti izuzeća i ograničenja s obzirom na neka prava i obveze utvrđene u toj Direktivi, uključujući ona u pogledu obrade medicinskih i zdravstvenih podataka. Obrada osobnih podataka, posebno medicinskih i zdravstvenih podataka, u okviru baze podataka u skladu s člankom 63. ove Uredbe potrebna je kako bi se omogućila učinkovita suradnja među državama članicama na certifikaciji i nadzoru zdravstvene sposobnosti pilota. Razmjena osobnih podataka trebala bi biti regulirana strogim uvjetima i ograničena na ono što je apsolutno nužno za postizanje ciljeva ove Uredbe. S obzirom na to, načela iz Direktive 95/46/EZ trebalo bi, prema potrebi, dopuniti ili pojasniti u ovoj Uredbi.

- (31) Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća⁴ te posebno njezine odredbe o povjerljivosti i zaštiti obrade primjenjuju se na obradu osobnih podataka koju Agencija obavlja kad ispunjava svoje odgovornosti u primjeni ove Uredbe odnosno konkretnije pri upravljanju bazom podataka u skladu s člankom 63. ove Uredbe. S obzirom na to, načela iz Uredbe (EZ) br. 45/2001 trebalo bi, prema potrebi, dopuniti ili pojasniti u ovoj Uredbi.
- (32) Agencija je osnovana Uredbom (EZ) br. 1592/2002 Europskog parlamenta i Vijeća⁵ unutar postojeće institucijske strukture i ravnoteže ovlasti Unije, neovisna je u pogledu tehničkih pitanja te ima pravnu, administrativnu i financijsku autonomiju. Agencija je dodatne nadležnosti dobila u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008. Radi bolje prilagodbe novim zadaćama koje su joj dodijeljene ovom Uredbom, trebalo bi učiniti određene prilagodbe u njezinoj strukturi i njezinu funkcioniranju.
- (33) U institucijskom je sustavu Unije provedba prava Unije ponajprije u nadležnosti država članica. Stoga bi zadaće certifikacije, nadzora i provedbe koje su utvrđene ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe na nacionalnoj razini u načelu trebalo obavljati jedno ili više nadležnih tijela država članica. U određenim jasno definiranim slučajevima, međutim, Agencija bi isto tako trebala biti ovlaštena za obavljanje tih zadaća kako je navedeno u ovoj Uredbi. U tim bi slučajevima Agenciji trebalo dopustiti i poduzimanje potrebnih mjera povezanih s operacijama zrakoplova, osposobljenošću članova posade zrakoplova ili uporabom zrakoplova iz trećih zemalja ako je to najbolji način osiguravanja ujednačenosti i olakšavanja funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

⁴ Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

⁵ Uredba (EZ) br. 1592/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2002. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (SL L 240, 7.9.2002., str. 1.).

- (34) Agencija bi Komisiji trebala pružiti tehničko stručno znanje u pripremi potrebnog zakonodavstva te, prema potrebi, pomagati državama članicama i industriji u njihovoj provedbi. Trebala bi moći izdavati certifikacijske i druge detaljne specifikacije i upute za uporabu, izrađivati tehničke nalaze i, prema potrebi, izdavati certifikate ili registrirati izjave.
- (35) Globalni navigacijski satelitski sustavi, posebno program Unije Galileo, imat će ključnu ulogu u provedbi europskog sustava upravljanja zračnim prometom. Agencija bi trebala biti ovlaštena za razvoj potrebnih tehničkih specifikacija i certifikaciju organizacija koje pružaju usluge ATM-a/ANS-a u većini ili u svim državama članicama i koje ujedno mogu sezati izvan granica zračnog prostora nad državnim područjem na koje se primjenjuju Ugovori, kao što je [...] **pružatelj Unijina sustava EGNOS** [...], kako bi se osigurala visoka, ujednačena razina sigurnosti, interoperabilnosti i operativne učinkovitosti.
- (36) Uredbom (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća⁶ Agenciji je uvedena obveza priopćavanja svih informacija koje bi mogle biti relevantne za ažuriranje liste zračnih prijevoznika na koje se, zbog sigurnosnih razloga, primjenjuje zabrana letenja u Uniji. Nadalje, Agencija bi Komisiji trebala pomagati u provedbi Uredbe (EZ) br. 2111/2005 obavljanjem potrebnih ocjenjivanja operatora iz trećih zemalja i tijela odgovornih za njihov nadzor te Komisiji davati odgovarajuće preporuke.

⁶ Uredba (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2005. o uspostavi liste Zajednice koja sadrži zračne prijevoznike na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice, o informiranju putnika u zračnom prometu o identitetu zračnog prijevoznika koji obavlja let (SL L 344, 27.12.2005., str. 15.).

- (37) Kako bi se osigurala sukladnost s ovom Uredbom, trebalo bi omogućiti određivanje globa i/ili periodičnih novčanih kazni imateljima certifikata koje je izdala Agencija te poduzećima koja su Agenciji dala izjavu ako su povrijedili pravila koja se primjenjuju na njih na temelju ove Uredbe. Takve bi globe i periodične novčane kazne određivala Komisija na preporuku Agencije. U tom pogledu, Komisija bi, s obzirom na okolnosti svakog pojedinog slučaja, trebala na takve povrede odgovoriti proporcionalno i odgovarajuće, uzimajući u obzir druge moguće mjere kao što je oduzimanje certifikata.
- (38) Radi doprinosa ujednačenoj primjeni ove Uredbe Agencija bi trebala biti ovlaštena za praćenje, među ostalim i obavljanjem inspekcijskih pregleda, primjenjuju li je tako države članice.
- (39) Agencija bi Komisiji trebala pomagati u definiranju istraživačke politike i provedbi istraživačkih programa Unije na temelju svojeg tehničkog stručnog znanja. Trebalo bi joj omogućiti da provodi neodgodivo potrebna istraživanja i sudjeluje u *ad hoc* istraživačkim projektima u skladu s Okvirnim programom Unije za istraživanje i inovacije ili drugim privatno ili javno financiranim programima u Uniji i izvan nje.
- (40) Uzimajući u obzir postojeću međuovisnost sigurnosti i zaštite u civilnom zračnom prometu, Agencija bi trebala sudjelovati u suradnji u pogledu područja zaštite zračnog prometa, uključujući kibersigurnost. Trebala bi svojim stručnim znanjem pomagati Komisiji i državama članicama u provedbi pravila Unije u tom području.

- (41) Agencija bi, na zahtjev, trebala pomagati državama članicama i Komisiji u području međunarodnih odnosa kad je riječ o pitanjima obuhvaćenima ovom Uredbom, posebno u pogledu usklađivanja pravila i uzajamnog priznavanja certifikata. Trebala bi imati pravo, uz prethodno odobrenje Komisije, uspostavljati odgovarajuće odnose, radnim mehanizmima, s tijelima trećih zemalja i međunarodnim organizacijama koje su nadležne za pitanja obuhvaćena ovom Uredbom. U svrhu promicanja sigurnosti na svjetskoj razini, s obzirom na visoke standarde koji se primjenjuju u Uniji, Agenciji bi trebalo omogućiti da, u području svoje nadležnosti, sudjeluje u *ad hoc* projektima tehničke suradnje, istraživanja i pomoći s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama. Nadalje, Agencija bi Komisiji trebala pomagati u provedbi zakonodavstva Unije u ostalim tehničkim područjima reguliranja civilnog zrakoplovstva, poput zaštite ili jedinstvenog europskog neba, u kojima Agencija ima odgovarajuće stručno znanje.
- (42) Radi promicanja najboljih praksi i ujednačene primjene zakonodavstva Unije u području sigurnosti zračnog prometa, Agencija može odobriti pružatelje osposobljavanja u području zrakoplovstva i pružiti osposobljavanje.
- (43) Upravljanje Agencijom i njezin rad trebali bi biti u skladu s načelima iz Zajedničke izjave Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o decentraliziranim agencijama od 19. srpnja 2012.
- (44) Države članice i Komisija trebale bi biti zastupljene u Upravnom odboru Agencije kako bi učinkovito kontrolirale funkcioniranje Agencije. Upravnom odboru trebalo bi povjeriti potrebne ovlasti, posebno za imenovanje izvršnog direktora te za donošenje konsolidiranog godišnjeg izvješća o aktivnostima, programskog dokumenta, godišnjeg proračuna i financijskih pravila koja se primjenjuju na Agenciju.
- (45) Radi transparentnosti, zainteresiranim bi stranama trebalo dodijeliti status promatrača u Upravnom odboru Agencije.

- (46) [...]
- (47) Javni interes nalaže da Agencija svoju aktivnost u vezi sa sigurnošću temelji isključivo na neovisnom stručnom znanju, strogo primjenjujući ovu Uredbu i provedbene akte donesene na temelju ove Uredbe. Zato bi odluke Agencije u vezi sa sigurnošću trebao donositi njezin izvršni direktor, koji bi trebao raspolagati visokim stupnjem fleksibilnosti kad je riječ o dobivanju savjeta i organiziranju unutarnjeg funkcioniranja Agencije.
- (48) Strankama na koje utječu odluke Agencije potrebno je omogućiti da raspolažu pravnim lijekovima na način koji odgovara posebnoj prirodi područja zrakoplovstva. Stoga bi trebalo uspostaviti odgovarajući žalbeni mehanizam za preispitivanje odluka Agencije pred specijaliziranim žalbenim odborom, protiv čijih je odluka moguće podnijeti tužbu Sudu Europske unije u skladu s UFEU-om.
- (49) Sve odluke koje Komisija donosi na temelju ove Uredbe podliježu preispitivanju Suda Europske unije u skladu s UFEU-om. Sud Europske unije trebao bi, u skladu s člankom 261. UFEU-a, imati neograničenu nadležnost u pogledu odluka kojima Komisija određuje globe ili periodične novčane kazne.
- (50) Kad Agencija izrađuje nacрте općih pravila koja trebaju provoditi nacionalna tijela, trebala bi se savjetovati s državama članicama. Nadalje, ako bi pravila mogla imati važne društvene posljedice, Agencija bi se trebala na odgovarajući način savjetovati s dionicima, uključujući socijalne partnere Unije, prilikom pripreme odgovarajućih nacрта pravila.

- (51) U svrhu učinkovitog obavljanja svojih zadaća na temelju ove Uredbe, Agencija bi, prema potrebi, trebala surađivati s ostalim institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije u područjima u kojima njihove aktivnosti utječu na tehničke aspekte civilnog zrakoplovstva. Agencija bi posebno trebala surađivati s Europskom agencijom za kemikalije na razmjeni informacija o sigurnosti kemijskih tvari, njihovu utjecaju na sigurnost zračnog prometa i povezanim znanstvenim i tehničkim aspektima. Kada je potrebno savjetovanje u vezi s vojnim aspektima, Agencija bi se osim s državama članicama trebala **savjetovati** [...] i s Europskom obrambenom agencijom.
- (52) Javnosti je potrebno dati odgovarajuće informacije o razini sigurnosti civilnog zrakoplovstva i s tim povezane zaštite okoliša, uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća te odgovarajuće nacionalno zakonodavstvo.
- (53) Kako bi se zajamčila potpuna autonomija i neovisnost Agencije, trebalo bi joj odobriti autonoman proračun koji se ponajprije financira iz doprinosa Unije te iz naknada i pristojbi koje plaćaju korisnici europskog sustava sigurnosti zračnog prometa. Financijski doprinosi koje Agencija primi od država članica, trećih zemalja ili drugih subjekata ili osoba ne bi smjeli ugroziti njezinu neovisnost i nepristranost. U pogledu doprinosa Unije i drugih subvencija koje se isplaćuju iz općeg proračuna Europske unije trebao bi se primjenjivati proračunski postupak Unije, dok bi reviziju računovodstvenih izvješća trebao obavljati Revizorski sud. Kako bi se Agenciji omogućilo sudjelovanje u svim relevantnim budućim projektima, trebalo bi joj omogućiti primanje bespovratnih sredstava.

(53a) [...]

- (54) Kako bi se osiguralo da Agencija može učinkovito i pravodobno odgovoriti na potražnju za aktivnostima koje obavlja, posebno u pogledu certifikacije i aktivnosti povezanih s mogućom preraspodjelom odgovornosti među državama članicama, uz istodobno poštovanje dobrog financijskog upravljanja, u planu radnih mjesta trebalo bi uzeti u obzir resurse potrebne da se učinkovito i pravodobno ispune zahtjevi za certifikaciju i druge aktivnosti Agencije, uključujući one koji proizlaze iz preraspodjele odgovornosti u skladu s člancima 53. i 54. Radi toga trebalo bi utvrditi skup pokazatelja za mjerenje radnog opterećenja i učinkovitosti Agencije s obzirom na aktivnosti financirane iz naknada i pristojbi. Uzimajući u obzir te pokazatelje, Agencija bi svoje planiranje radnih mjesta i upravljanje resursima povezano s naknadama i pristojbama trebala prilagoditi tako da može na odgovarajući način odgovoriti na takvu potražnju te na sve fluktuacije prihoda od naknada i pristojbi.
- (55) [...] *[obuhvaćeno uvodnom izjavom 28a]*.
- (56) Naknade i pristojbe koje naplaćuje Agencija trebalo bi utvrditi na transparentan, pošten, nediskriminirajući i ujednačen način. Njima se ne bi trebala ugroziti konkurentnost dotične industrije Unije. Nadalje, trebalo bi ih utvrditi na osnovi kojom se u obzir uzima platežna sposobnost dotičnih pravnih ili fizičkih osoba, posebno malih i srednjih poduzeća.
- (57) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dati provedbene ovlasti. Te bi ovlasti trebalo provoditi u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁷.

⁷ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (58) U opravdanim slučajevima povezanim s korektivnim i zaštitnim mjerama Komisija bi trebala donositi odmah primjenjive provedbene akte kada to zahtijevaju krajnje hitni razlozi.
- (59) Kako bi se u obzir uzimale tehnološke, znanstvene, operativne ili sigurnosne potrebe, izmjenom ili dopunom zahtjeva iz Priloga IX. ovoj Uredbi, Komisiji bi trebalo delegirati ovlasti za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Posebno, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (60) Trebalo bi nastojati postići sudjelovanje europskih trećih zemalja kako bi se osiguralo poboljšanje sigurnosti civilnog zrakoplovstva u cijeloj Europi. One zemlje koje su s Unijom sklopile međunarodne sporazume o donošenju i primjeni pravne stečevine Unije u području koje je obuhvaćeno ovom Uredbom trebale bi se pridružiti radu Agencije u skladu s uvjetima utvrđenima u okviru tih sporazuma.
- (61) Ovom se Uredbom uspostavljaju zajednička pravila u području civilnog zrakoplovstva i u njoj se zadržava osnivanje Agencije. Stoga bi Uredbu (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća⁸ trebalo staviti izvan snage.

⁸ Uredba (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 2008. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (SL L 79, 19.3.2008., str. 1.).

(61a) Ovom Uredbom utvrđuju se zajednička pravila u području sustavâ ATM-a/ANS-a i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a. Stoga bi Uredbu (EZ) br. 552/2004 Europskog parlamenta i Vijeća trebalo staviti izvan snage.

(61b) Uredbom (EZ) br. 216/2008 predviđa se brisanje Priloga III. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 3922/91⁹ od dana stupanja na snagu odgovarajućih mjera iz članka 8. stavka 5. Uredbe (EZ) br. 216/2008. S obzirom na to da će sve te mjere biti primjenjive do 1. travnja 2019. i da su druge odredbe Uredbe (EEZ) br. 3922/91 zastarjele, Uredbu Vijeća (EEZ) br. 3922/91 trebalo bi od tog datuma staviti izvan snage. Međutim, Uredbom (EEZ) br. 3922/91 također se uspostavlja odbor, u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011, poznat pod nazivom „Odbor EU-a za sigurnost zračnog prometa”, a taj Odbor također pomaže Komisiji u kontekstu Uredbe (EZ) br. 2111/2005. Uredbu (EZ) br. 2111/2005 stoga bi trebalo izmijeniti kako bi se osiguralo da, u svrhu te Uredbe, Odbor nastavi pomagati Komisiji i nakon stavljanja izvan snage Uredbe (EEZ) br. 3922/91.

(62) Promjene u ovoj Uredbi utječu na provedbu drugih zakonodavnih akata Unije. Stoga bi na odgovarajući način trebalo izmijeniti Uredbu (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰, Uredbu (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹, [...] Uredbu (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹² i **Uredbu (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća.**

⁹ Uredba Vijeća (EEC) br. 3922/91 od 16. prosinca 1991. o usklađivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u području civilnog zrakoplovstva (SL L 373, 31.12.1991., str. 4.).

¹⁰ Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (SL L 293, 31.10.2008., str. 3.).

¹¹ Uredba (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o istragama i sprečavanju nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu i stavljanju izvan snage Direktive 94/56/EZ (SL L 295, 12.11.2010., str. 35.).

¹² Uredba (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o izvješćivanju, analizi i naknadnom postupanju u vezi s događajima u civilnom zrakoplovstvu, o izmjeni Uredbe (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljanju izvan snage Direktive 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i uredbi Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL L 122, 24.4.2014., str. 18.).

- (63) Uredbu (EZ) br. 1008/2008 trebalo bi izmijeniti kako bi se uzela u obzir mogućnost utvrđena ovom Uredbom da Agencija može postati nadležno tijelo za izdavanje i nadzor svjedodžbi zračnih prijevoznika. Uz to, uzimajući u obzir sve veću važnost zračnih prijevoznika s operativnim sjedištima u više država članica, iz čega proizlazi da nadležno tijelo za operativnu licenciju i nadležno tijelo za svjedodžbu zračnog prijevoznika više ne moraju nužno biti isto tijelo, potrebno je pojačati učinkovit nadzor nad tim zračnim prijevoznicima. Stoga bi Uredbu (EZ) br. 1008/2008 trebalo izmijeniti kako bi se osigurala bliska suradnja među nadležnim tijelima odgovornima za nadzor u pogledu svjedodžbe zračnog prijevoznika odnosno operativne licencije.
- (64) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, to jest uspostavu i održavanje visoke ujednačene razine sigurnosti civilnog zrakoplovstva uz istodobno osiguravanje visoke ujednačene razine zaštite okoliša, ne mogu dostatno ostvariti države članice zbog znatno transnacionalne prirode zrakoplovstva i njegove složenosti, nego se zbog područja primjene ove Uredbe u cijeloj Uniji oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

Načela

Članak 1.

Predmet i ciljevi

1. Glavni je cilj ove Uredbe uspostaviti i održati visoku ujednačenu razinu sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Uniji uz istodobno osiguravanje visoke ujednačene razine zaštite okoliša.
2. Ovom se Uredbom još nastoji:
 - a) doprinijeti široj zrakoplovnoj politici Unije te poboljšanju cjelokupne učinkovitosti i održivog rasta sektora civilnog zrakoplovstva;
 - b) olakšati, u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom, slobodno kretanje roba, osoba, usluga i kapitala, osigurati ravnopravne uvjete svim sudionicima na unutarnjem zrakoplovnom tržištu te poboljšati konkurentnost zrakoplovne industrije Unije;
 - c) promicati troškovnu učinkovitost i djelotvornost regulatornih, certifikacijskih i nadzornih postupaka te učinkovitu uporabu povezanih resursa na nacionalnoj razini i razini Unije;
 - d) ¹³doprinijeti, u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom, uspostavljanju i održavanju visoke ujednačene razine zaštite civilnog zračnog prometa;
 - e) pomagati državama članicama, u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom, u ostvarivanju njihovih prava i ispunjavanju njihovih obveza iz Čikaške konvencije, osiguravanjem zajedničkog tumačenja i pravodobne provedbe njezinih odredaba, uključujući, prema potrebi, međunarodne standarde i preporučene prakse;

¹³ Delegacije DE, EL i PT predlažu brisanje ove točke.

- f) diljem svijeta promicati mišljenja Unije o standardima i pravilima u civilnom zrakoplovstvu uspostavljanjem odgovarajuće suradnje s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama;
- g) promicati istraživanje i inovacije, među ostalim i u regulatornim, certifikacijskim i nadzornim postupcima;
- h) promicati, u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom, tehničku i operativnu interoperabilnost.

3. Ciljevi iz stavaka 1. i 2. ostvaruju se, među ostalim:

- a) izradom, donošenjem i ujednačenom primjenom svih potrebnih akata;
- b) osiguravanjem da izjave i certifikati izdani u skladu s ovom Uredbom i njezinim provedbenim aktima vrijede u cijeloj Uniji, bez ikakvih dodatnih zahtjeva;
- c) razvojem, uz sudjelovanje normizacijskih i drugih industrijskih tijela, detaljnih tehničkih standarda koji se trebaju upotrebljavati kao način postizanja sukladnosti s ovom Uredbom i, prema potrebi, provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe;
- d) osnivanjem neovisne Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa („Agencija”);
- e) tako što nacionalna nadležna tijela i Agencija ujednačeno provode sve potrebne akte u okvirima svojih područja odgovornosti;
- f) prikupljanjem, analizom i razmjenom informacija u svrhu pružanja potpore odlučivanju na temelju dokaza;
- g) poduzimanjem inicijativa za podizanje svijesti i promicanje, koje uključuju osposobljavanje, komunikaciju i širenje relevantnih sigurnosnih informacija.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na:

- a) projektiranje i proizvodnju proizvoda i dijelova koje obavljaju fizičke ili pravne osobe pod nadzorom Agencije ili države članice;
- b) projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije zrakoplova te na povezane proizvode, dijelove i neugrađenu opremu ako je zrakoplov:
 - i) registriran u državi članici, osim ako je i u mjeri u kojoj je država članica svoje odgovornosti na temelju Čikaške konvencije prenijela na treću zemlju i zrakoplovom upravlja operator iz treće zemlje,
 - ii) registriran u trećoj zemlji i njime upravlja operator koji ima poslovni nastan, boravište ili glavno mjesto poslovanja na državnom području na koje se primjenjuju Ugovori;
- c) operacije zrakoplova na letovima u državno područje na koje se primjenjuju Ugovori, unutar tog područja ili iz njega kojima upravlja operator iz treće zemlje;
- d) projektiranje, proizvodnju, održavanje i rad aerodromske opreme povezane sa sigurnošću koja se upotrebljava ili se namjerava upotrebljavati na aerodromima iz točke (e) te pružanje usluga upravljanja postupcima na stajanci i zemaljskih usluga na tim aerodromima;
- e) projektiranje, održavanje i rad aerodroma koji se nalaze na državnom području na koje se primjenjuju Ugovori te koji:
 - i) su otvoreni za javnu upotrebu,
 - ii) služe za komercijalni zračni prijevoz,
 - iii) [...], i

- iv) imaju asfaltiranu instrumentalnu uzletno-sletnu stazu duljine 800 metara ili više ili služe samo za helikoptere;
 - f) ne dovodeći u pitanje zakonodavstvo Unije i nacionalno zakonodavstvo o zaštiti okoliša i prostornom planiranju, zaštitu okolice aerodroma iz točke (e);
 - g) pružanje usluga upravljanja zračnim prometom i usluga u zračnoj plovidbi („ATM/ANS”) u zračnom prostoru jedinstvenog europskog neba te projektiranje, proizvodnju, održavanje i rad sustava i sastavnih dijelova koji se upotrebljavaju u pružanju tih usluga ATM-a/ANS-a;
 - h) projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije bespilotnih zrakoplova, njihovih motora, propelera, dijelova i neugrađene opreme te opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovom ako takvim zrakoplovima na državnom području na koje se primjenjuju Ugovori upravlja operator s poslovnim nastanom, boravištem ili glavnim mjestom poslovanja na tom državnom području.
2. Ova se Uredba primjenjuje i na osoblje i organizacije koji sudjeluju u aktivnostima iz stavka 1.
3. Ova se Uredba ne primjenjuje na:
- a) zrakoplove i njihove motore, propelere, dijelove i neugrađenu opremu dok pod kontrolom i odgovornošću države članice obavljaju aktivnosti ili pružaju usluge za vojsku, carinu, policiju, službu traganja i spašavanja, vatrogasce, graničnu kontrolu, obalnu stražu ili slične aktivnosti ili usluge, koje u javnom interesu poduzima tijelo s ovlastima javnog nadležnog tijela ili se poduzimaju u njegovo ime te osoblje i organizacije uključene u aktivnosti i usluge koje izvide ti zrakoplovi;
 - b) aerodrome ili dijelove aerodroma te opremu, osoblje i organizacije koje nadzire i kojima upravlja vojska;
 - c) usluge ATM-a/ANS-a, uključujući sustave i sastavne dijelove, osoblje i organizacije, koje pruža ili na raspolaganje stavlja vojska;

- d) projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije zrakoplova čije operacije uključuju nizak rizik za sigurnost zračnog prometa, kako su navedeni u Prilogu I., te osoblje i organizacije koji su uključeni u te aktivnosti, osim ako je zrakoplov dobio ili se smatra da je dobio certifikat u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008.

U pogledu točke (a), države članice osiguravaju da se aktivnosti i usluge zrakoplova iz te točke obavljaju uz uzimanje u obzir, koliko je to izvedivo, sigurnosnih ciljeva ove Uredbe. Nadalje, države članice osiguravaju da su ti zrakoplovi, prema potrebi, sigurno odvojeni od drugih zrakoplova.

4. Organizacija odgovorna za projektiranje određenog tipa zrakoplova može od Komisije zahtijevati da odluči da se odjeljak I. poglavlja III. primjenjuje na projektiranje, proizvodnju i održavanje tog tipa zrakoplova te na osoblje i organizacije uključene u te aktivnosti u sljedećim slučajevima:

- a) dotični tip zrakoplova spada u područje primjene podtočaka (e), (f), (h), (i) ili (j) [...] **točke 1. Priloga I.**;
- b) taj je tip zrakoplova namijenjen za serijsku proizvodnju; i
- c) projekt tog tipa zrakoplova nije odobren u skladu s nacionalnim zakonima države članice.

Komisija na temelju tog zahtjeva, nakon što se posavjetuje s Agencijom i državom članicom u kojoj dotična organizacija ima glavno mjesto poslovanja, odlučuje jesu li kriteriji iz prvog podstavka ispunjeni. Ta se odluka donosi provedbenim aktom koji se donosi u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 2. te se objavljuje u *Službenom listu Europske unije*. Nadalje, Agencija tu odluku unosi u bazu podataka iz članka 63.

Od datuma navedenog u toj provedbenoj odluci projektiranje, proizvodnja i održavanje dotičnog tipa zrakoplova te osoblje i organizacije uključeni u te aktivnosti reguliraju se isključivo odredbama iz odjeljka I. poglavlja III. i provedbenim aktima donesenima na temelju tih odredaba. U tom se slučaju na dotični tip zrakoplova primjenjuju i odredbe iz odjeljka IX poglavlja III., poglavlja IV. i V. koje se odnose na primjene odredaba iz odjeljka I. poglavlja III.

5. Ne dovodeći u pitanje članak 7. stavak 5. Uredbe (EU) br. 550/2004 o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u jedinstvenom europskom nebu¹⁴ države članice, u mjeri u kojoj je to izvedivo, osiguravaju da vojni objekti iz stavka 3. točke (b) ovog članka koji su otvoreni za javnu upotrebu te usluge ATM-a/ANS-a iz stavka 3. točke (c) ovog članka koje javnosti pruža ili na raspolaganje stavlja vojska pružaju razinu sigurnosti koja je jednakovrijedna onoj koja proizlazi iz primjene bitnih zahtjeva navedenih u prilogima VII. i VIII. ovoj Uredbi.
6. Države članice mogu odlučiti da se odredbe iz odjeljaka I., II., III. ili VII. poglavlja III. primjenjuju na neke ili sve aktivnosti iz stavka 3. točke (a) ovog članka te na osoblje i organizacije uključene u te aktivnosti.

U tom slučaju dotična država članica o svojoj namjeri obavješćuje Komisiju i Agenciju. Ta obavijest sadržava sve relevantne informacije, a posebno:

- a) odjeljak ili odjeljke koje namjerava primijeniti;
- b) dotične aktivnosti, osoblje i organizacije;
- c) razloge za predloženu odluku; i
- d) datum na koji predložena odluka stupa na snagu.

¹⁴ SL L 96, 31.3.2004., str. 10.

Nakon što se posavjetuje s Agencijom, Komisija odlučuje mogu li se, s obzirom na karakteristike dotičnih aktivnosti, osoblja i organizacija te svrhu i sadržaj odredaba odjeljka ili odjeljaka o kojima je obaviještena, dotične odredbe učinkovito primjenjivati i, prema potrebi, pod kojim uvjetima. Odluka Komisije, koja se donosi provedbenim aktom, donosi se u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 2. te se objavljuje u *Službenom listu Europske unije*. Agencija tu odluku unosi u bazu podataka iz članka 63.

Dotična država članica primjenjuje odredbe odjeljka ili odjeljaka o kojima je obavijestila Komisiju tek nakon pozitivne odluke Komisije i, prema potrebi, nakon što osigura da su uvjeti priloženi toj odluci ispunjeni. U tom slučaju, od datuma navedenog u odluci države članice, dotične aktivnosti, osoblje i organizacije reguliraju se isključivo tim odredbama te odredbama provedbenih akata donesenih na temelju tih odredaba. U tom se slučaju primjenjuju i odredbe odjeljka IX. poglavlja III., poglavlja IV. i V. koje se odnose na primjenu odredaba iz odjeljka ili odjeljaka navedenih u obavijesti s obzirom na dotične aktivnosti, osoblje i organizacije.

Komisija, Agencija i nadležna tijela dotične države članice surađuju u svrhu primjene ovog stavka.

Države članice mogu odlučiti opozvati svoje odluke donesene u skladu s ovim stavkom. U tom slučaju dotična država članica o tome obavještuje Komisiju i Agenciju. Ta se obavijest objavljuje u *Službenom listu Europske unije*, a Agencija je unosi u bazu podataka iz članka 63. Dotičnoj se državi članici osigurava odgovarajuće prijelazno razdoblje.

7. Države članice mogu odlučiti od odredaba ove Uredbe izuzeti projektiranje, održavanje i rad aerodroma te opremu koja se upotrebljava na tom aerodromu ako taj aerodrom na godinu nema više od 10 000 komercijalnih putnika ni više od 850 kretanja povezanih s teretnim operacijama, pod uvjetom da dotične države članice osiguraju da se takvim izuzećem ne ugrožava sukladnost s bitnim zahtjevima iz članka 29.

U takvom slučaju dotična država članica obavješćuje Komisiju i Agenciju o svojoj odluci i razlozima za nju.

Agencija tu odluku unosi u bazu podataka iz članka 63.

U tom slučaju, od datuma navedenog u odluci države članice, projektiranje, održavanje i rad dotičnog aerodroma, njegova oprema te zemaljske usluge i usluge upravljanja postupcima na stajanci na aerodromu više se ne uređuju odredbama ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe.

Ako takvo izuzeće o kojem je odlučila država članica nije u skladu s uvjetima utvrđenima u prvom podstavku, Komisija donosi odluku o neodobravanju izuzeća. Odluka Komisije, donesena provedbenim aktima, donosi se u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 2. Odluka Komisije objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*, a Agencija je unosi u bazu podataka iz članka 63. U takvom slučaju dotična država članica opoziva izuzeće.

Države članice svake godine pregledavaju podatke o prometu na aerodromima koje su izuzele u skladu s ovim stavkom. Ako se u tim pregledima pokaže da, tijekom tri uzastopne godine, jedan od tih aerodroma na godinu ima više od 10 000 komercijalnih putnika ili više od 850 kretanja povezanih s teretnim operacijama, dotična država članica ukida izuzeće za taj aerodrom. U tom slučaju na odgovarajući način obavješćuje Komisiju i Agenciju. Agencija odluku o ukidanju izuzeća unosi u bazu podataka iz članka 63.

Odredbe ovog stavka ne utječu na izuzeća koja su države članice odobrile u skladu s člankom 4. stavkom 3.b Uredbe (EZ) br. 216/2008. Agencija odluke o tim izuzećima unosi u bazu podataka iz članka 63.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „nadzor” znači kontinuirano provjeravanje koje obavlja nadležno tijelo ili se obavlja u njegovo ime da su zahtjevi na temelju kojih je certifikat izdan ili zahtjevi za koje je dana izjava još ispunjeni;
- (2) „Čikaška konvencija” znači Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu i njezini prilozi, potpisana u Chicagu 7. prosinca 1944.;
- (3) „proizvod” znači zrakoplov, motor ili propeler;
- (4) „dio” znači svaki instrument, oprema, mehanizam, uređaji, pribor, softver, dodatna oprema ili bilo koji drugi element proizvoda, kako je utvrđeno projektom proizvoda;
- (5) „sastavni dio ATM-a/ANS-a” znači materijalni predmeti, poput hardvera, i nematerijalni predmeti, poput softvera, o kojima ovisi interoperabilnost Europske mreže za upravljanje zračnim prometom (EATMN);
- (6) „certifikacija” znači svaki oblik priznavanja u skladu s ovom Uredbom, na temelju odgovarajuće ocjene, da je organizacija ili osoba, proizvod, dio, neugrađena oprema, oprema za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovom, aerodrom, aerodromska oprema povezana sa sigurnošću, sustav ATM-a/ANS-a, sastavni dio ATM-a/ANS-a ili uređaj za osposobljavanje koji simulira let u skladu s primjenjivim zahtjevima iz ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe izdavanjem odgovarajućeg certifikata kojim se potvrđuje takva sukladnost;

- (7) „izjava” znači svaka pisana izjava dana u skladu s ovom Uredbom pod isključivom odgovornošću pravne ili fizičke osobe na koju se primjenjuje ova Uredba, a kojom se potvrđuje sukladnost s primjenjivim zahtjevima iz ove Uredbe i iz provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe u pogledu organizacije ili osobe, proizvoda, dijela, neugrađene opreme, opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovom, aerodromske opreme povezane sa sigurnošću, sustava ATM-a/ANS-a ili sastavnog dijela ATM-a/ANS-a;
- (8) „kvalificirani subjekt” znači akreditirana pravna ili fizička osoba kojoj Agencija ili nacionalno nadležno tijelo može dodijeliti određene zadaće certifikacije ili nadzora u skladu s ovom Uredbom koje su pod kontrolom i odgovornošću Agencije, odnosno navedenog tijela;
- (9) „certifikat” znači svaki certifikat, odobrenje, dozvola, dopuštenje, potvrda ili drugi dokument izdan kao rezultat certifikacije kojom se potvrđuje sukladnost s primjenjivim zahtjevima;
- (10) „operator zrakoplova” znači svaka pravna ili fizička osoba koja upravlja ili namjerava upravljati jednim ili više zrakoplova;
- (10a) „operator aerodroma” znači svaka pravna ili fizička osoba koja upravlja ili namjerava upravljati jednim aerodromom ili s više njih;
- (11) „uređaj za osposobljavanje koji simulira let” znači svaka vrsta uređaja kojim se na tlu simuliraju uvjeti letenja, uključujući simulatore letenja, uređaje za letačko osposobljavanje, uređaje za osposobljavanje letačkih i navigacijskih procedura te uređaje za vježbanje osnovnih instrumentalnih procedura;
- (12) „aerodrom” znači određeno područje na kopnu ili na vodi, na nepokretnoj strukturi, nepokretnoj odobalnoj ili plutajućoj strukturi, uključujući sve zgrade, instalacije i opremu na njemu, koje su u cijelosti ili djelomično namijenjene za uporabu za slijetanje, uzlijetanje i površinsko kretanje zrakoplova;
- (13) „aerodromska oprema povezana sa sigurnošću” znači sva oprema, uređaji, pribor, softver ili dodatna oprema koji se upotrebljavaju ili se namjeravaju upotrebljavati kao podrška sigurnim operacijama zrakoplova na aerodromu;

- (14) „stajanka” znači određeno područje aerodroma namijenjeno za smještaj zrakoplova u svrhu ukrcaja i iskrcaja putnika, prtljage, pošte ili tereta, punjenja goriva, parkiranja ili održavanja;
- (15) „usluga upravljanja postupcima na stajanci” znači usluga reguliranja aktivnosti i kretanja zrakoplova i vozila na stajanci;
- (16) „ATM/ANS” („upravljanje zračnim prometom i usluge u zračnoj plovidbi”) znači funkcije i usluge upravljanja zračnim prometom kako je definirano u članku 2. stavku 10. Uredbe (EZ) br. 549/2004 o utvrđivanju okvira za stvaranje jedinstvenog europskog neba¹⁵, usluge u zračnoj plovidbi kako je definirano u članku 2. stavku 4. te Uredbe, uključujući funkcije i usluge upravljanja mrežom iz članka 6. Uredbe (EZ) br. 551/2004 o organizaciji i korištenju zračnog prostora u jedinstvenom europskom nebu¹⁶, oblikovanje zračnog prostora i postupaka te usluge koje se sastoje od stvaranja i obrade podataka te formatiranja i isporuke podataka općem zračnom prometu u svrhu zračne plovidbe;
- (17) „sustav ATM-a/ANS-a” znači skup sastavnih dijelova u zrakoplovu i na tlu, kao i satelitskih uređaja, koji pružaju potporu uslugama u zračnoj plovidbi u svim fazama leta;
- (18) „glavni plan ATM-a” znači plan potvrđen Odlukom Vijeća 2009/320/EZ¹⁷, u skladu s člankom 1. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 219/2007 od 27. veljače 2007. o uspostavljanju zajedničkog poduzeća za razvoj nove generacije Europskog sustava upravljanja zračnim prometom (SESAR)¹⁸;
- (19) „usluga letnih informacija” znači usluga koja se pruža u svrhu davanja savjeta i informacija korisnih za sigurno i učinkovito izvođenje letova;
- (20) „opći zračni promet” znači sva kretanja civilnih i državnih zrakoplova koja se obavljaju u skladu s postupcima Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva („ICAO”);

¹⁵ SL L 96, 31.3.2004., str. 1.

¹⁶ SL L 96, 31.3.2004., str. 1.

¹⁷ SL L 95, 9.4.2009., str. 41.

¹⁸ SL L 64, 2.3.2007., str. 1.

- (21) „međunarodni standardi i preporučene prakse” znači međunarodni standardi i preporučene prakse koje je donio ICAO u skladu s člankom 37. Čikaške konvencije;
- (22) „zemaljska usluga” znači svaka usluga koja se pruža na aerodromima i sastoji se od aktivnosti povezanih sa sigurnošću u područjima zemaljskog nadzora, otpreme leta i kontrole utovara, poslova s putnicima, rukovanja prtljagom, rukovanja teretom i poštom, rukovanja zrakoplovom na stajanci, usluga na zrakoplovima, rukovanja gorivom i mazivom te utovara hrane. To uključuje slučajeve u kojima operatori zrakoplova pružaju te zemaljske usluge sami sebi (samostalno obavljanje usluga);
- (23) „komercijalni zračni prijevoz” znači operacija zrakoplova namijenjena za prijevoz putnika, tereta ili pošte uz naplatu ili drugu vrstu naknade;
- (24) „performansa sigurnosti” znači uspješnost države članice, Unije ili organizacije u području sigurnosti, kako je definirano njezinim ciljevima performanse sigurnosti i pokazateljima performanse sigurnosti;
- (25) „pokazatelj performanse sigurnosti” znači parametar koji se upotrebljava za praćenje i ocjenjivanje performanse sigurnosti;
- (26) „cilj performanse sigurnosti” znači planirani ili namjeravani cilj u pogledu sukladnosti s pokazateljima performanse sigurnosti tijekom određenog razdoblja;
- (27) „zrakoplov” znači svaka naprava koja se može održati u atmosferi zbog reakcija zraka koje nisu reakcije zraka u odnosu na zemljinu površinu;
- (28) „neugrađena oprema” znači svaki instrument, oprema, mehanizam, uređaji, pribor, softver ili dodatna oprema koje operator zrakoplova unese u zrakoplov, ali nisu ugrađeni u njega, te se upotrebljavaju ili su namijenjeni za upravljanje zrakoplovom ili njegovu kontrolu, povećavaju sposobnost preživljavanja putnika ili bi mogli utjecati na sigurno upravljanje zrakoplovom;

- (29) „bespilotni zrakoplov” znači svaki zrakoplov kojim se upravlja ili koji je namijenjen za upravljanje bez pilota u zrakoplovu, i koji ima sposobnost da operacije izvodi samostalno ili da se njime upravlja na daljinu;
- (30) „oprema za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovom” znači svaki instrument, oprema, mehanizam, uređaji, pribor, softver ili dodatna oprema koji su potrebni za sigurne operacije bespilotnog zrakoplova a koji nisu dijelovi i koji se ne nalaze u tom bespilotnom zrakoplovu;
- (31) „zrakoplov registriran u državi članici” ili „zrakoplov registriran u trećoj zemlji” znači zrakoplov koji je registriran u skladu sa standardima i preporučenim praksama sadržanima u Prilogu 7. Čikaškoj konvenciji naslovljenom „Državna pripadnost zrakoplova i registracijske oznake”;
- (32) [...];
- (33) „zračni prostor jedinstvenog europskog neba” znači zračni prostor iznad državnog područja na koje se primjenjuju Ugovori te svaki drugi zračni prostor u kojem države članice primjenjuju Uredbu (EU) br. 551/2004 u skladu s člankom 1. stavkom 3. te Uredbe;
- (33a) [...];
- (34) „nacionalno nadležno tijelo” znači najmanje jedan subjekt koji je imenovala država članica i koji ima potrebne ovlasti i dodijeljene odgovornosti za obavljanje zadaća u pogledu certifikacije, nadzora i provedbe u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.

Članak 4.

Načela za mjere na temelju ove Uredbe

1. Kad poduzimaju mjere na temelju ove Uredbe, države članice, Komisija i Agencija:
 - a) razmatraju najnovija dostignuća i najbolje prakse u području zrakoplovstva i uzimaju u obzir iskustva u području zrakoplovstva iz cijelog svijeta te znanstveni i tehnički napredak u odgovarajućim područjima;
 - b) oslanjaju se na najbolje dostupne dokaze i analizu;
 - c) omogućuju trenutačnu reakciju na utvrđene uzroke nesreća, ozbiljnih nezgoda i namjernih povreda sigurnosti;
 - d) uzimaju u obzir međuovisnost različitih područja sigurnosti zračnog prometa te sigurnosti zračnog prometa i drugih tehničkih područja regulacije zrakoplovstva;
 - e) propisuju, ako je moguće, zahtjeve i postupke tako da postoji usmjerenost na ciljeve koje treba ostvariti, a pritom se omogućuju različiti načini postizanja sukladnosti s tim ciljevima;
 - f) promiču suradnju i učinkovito korištenje resursima između nadležnih tijela na razini Unije i država članica;
 - g) kad je moguće, poduzimaju neobvezujuće mjere, uključujući promicanje sigurnosti;
 - h) uzimaju u obzir međunarodna prava i obveze Unije i država članica u području civilnog zrakoplovstva, među ostalim ona iz Čikaške konvencije.

(ha) [...] (*premješteno u članak 47.*)

2. Mjere koje se poduzimaju u skladu s ovom Uredbom primjerene su i proporcionalne prirodi i rizicima povezanim sa svakom pojedinom aktivnošću na koju se odnose. Pri oblikovanju i provedbi takvih mjera, države članice, Komisija i Agencija uzimaju u obzir, ovisno o tome o kojoj je aktivnost riječ:
- a) prevozi li zrakoplov druge osobe osim članova letačke posade, a posebno je li operacija otvorena za javnost;
 - b) u kojoj bi mjeri aktivnost mogla ugroziti treće strane ili imovinu na tlu;
 - c) složenost i performanse uključenog zrakoplova;
 - d) svrhu leta i vrstu zračnog prostora koji se upotrebljava;
 - e) vrstu, opseg i složenost operacije ili aktivnosti, uključujući, prema potrebi, veličinu i vrstu prometa za koji je odgovorna organizacija ili osoba;
 - f) mjeru u kojoj su osobe na koje utječu rizici povezani s operacijom sposobne procijeniti i kontrolirati te rizike;
 - g) rezultate prošlih aktivnosti certifikacije i nadzora.

POGLAVLJE II.

Upravljanje sigurnošću u zrakoplovstvu

Članak 5.

Europski program za sigurnost zračnog prometa

1. Nakon što se posavjetuje s Agencijom i državama članicama, Komisija donosi, objavljuje i, prema potrebi, ažurira dokument kojim se opisuje funkcioniranje europskog sustava sigurnosti u zračnom prometu te koji sadržava pravila, aktivnosti i postupke koji se upotrebljavaju za upravljanje sigurnošću civilnog zrakoplovstva u Uniji u skladu s ovom Uredbom („Europski program za sigurnost zračnog prometa”).
2. Europski program za sigurnost zračnog prometa uključuje barem elemente povezane s odgovornostima nacionalnog upravljanja sigurnošću kako su opisani u Prilogu 19. Čikaškoj konvenciji.

U Europskom programu za sigurnost zračnog prometa opisuje se i postupak izrade, donošenja, ažuriranja i provedbe Europskog plana za sigurnost zračnog prometa iz članka 6. u koji su intenzivno uključene države članice i relevantni dionici.

Članak 6.

Europski plan za sigurnost zračnog prometa

1. Agencija u bliskoj suradnji s državama članicama i relevantnim dionicima izrađuje, donosi, objavljuje i najmanje jedanput na godinu ažurira Europski plan za sigurnost zračnog prometa. Na temelju procjene odgovarajućih sigurnosnih informacija, u Europskom planu za sigurnost zračnog prometa navode se glavni sigurnosni rizici koji utječu na europski sustav sigurnosti u zračnom prometu te utvrđuju mjere za ublažavanje tih rizika.

2. Agencija u bliskoj suradnji s državama članicama i relevantnim dionicima u posebnom portfelju sigurnosnih rizika dokumentira sigurnosne rizike iz stavka 1. i prati kako uključene stranke provode povezane mjere za ublažavanje rizika, među ostalim i, prema potrebi, određivanjem pokazatelja performanse sigurnosti.
3. U Europskom planu za sigurnost zračnog prometa, uzimajući u obzir ciljeve utvrđene u članku 1., određuje se prihvatljiva razina performanse sigurnosti u Uniji koju zajednički nastoje postići države članice, Komisija i Agencija.

Članak 7.

Nacionalni program sigurnosti

1. Svaka država članica uspostavlja i održava nacionalni program sigurnosti za upravljanje sigurnošću civilnog zrakoplovstva koji se odnosi na zrakoplovne aktivnosti u njezinoj nadležnosti („Nacionalni program sigurnosti”). Taj je program proporcionalan opsegu i složenosti tih aktivnosti te usklađen s Europskim programom za sigurnost zračnog prometa.
2. Nacionalni program sigurnosti uključuje barem elemente povezane s odgovornostima nacionalnog upravljanja sigurnošću kako su opisani u Prilogu 19. Čikaškoj konvenciji.
3. U Nacionalnom planu sigurnosti, uzimajući u obzir ciljeve utvrđene u članku 1. i prihvatljivu razinu performanse sigurnosti iz članka 6. stavka 3., određuje se prihvatljiva razina performanse sigurnosti koju treba ostvariti na nacionalnoj razini u pogledu zrakoplovnih aktivnosti za koje je odgovorna dotična država članica.

Članak 8.

Nacionalni plan za sigurnost zrakoplovstva

1. Nacionalnom programu sigurnosti prilaže se Nacionalni plan za sigurnost zrakoplovstva ili ga on uključuje. Na temelju procjene odgovarajućih sigurnosnih informacija, svaka država članica u tom planu navodi glavne sigurnosne rizike koji utječu na njezin nacionalni sustav sigurnosti civilnog zrakoplovstva te utvrđuje mjere za ublažavanje tih rizika.
2. Nacionalnim planom za sigurnost zrakoplovstva obuhvaćeni su rizici i mjere navedeni u Europskom planu za sigurnost zračnog prometa koji su relevantni za dotičnu državu članicu. Država članica obavješćuje Agenciju o rizicima i mjerama utvrđenima u Europskom planu za sigurnost zračnog prometa za koje smatra da nisu relevantni za njezin nacionalni sustav sigurnosti zračnog prometa te o razlozima za to mišljenje.

¹⁹POGLAVLJE III.

MATERIJALNI ZAHTJEVI

ODJELJAK I.

Plovidbenost i zaštita okoliša

Članak 9.

Bitni zahtjevi

Zrakoplovi iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b) te njihovi motori, propeleri, dijelovi i neugrađena oprema ispunjavaju bitne zahtjeve u pogledu plovidbenosti iz Priloga II. te, s obzirom na buku i emisije, bitne zahtjeve u pogledu usklađenosti proizvoda s okolišem iz Priloga III.²⁰

Članak 10.

Sukladnost

1. U vezi sa zrakoplovima iz članka 2. stavka 1. točke (a) i članka 2. stavka 1. točke (b) podtočke i. te njihovim motorima, propelerima i dijelovima, sukladnost s člankom 9. osigurava se u skladu s člancima 11., 12., 13.a, 13.b, člankom 15. stavkom 1. točkom (a) i člankom 16.a.
2. Kad je riječ o zrakoplovima iz članka 2. stavka 1. točke (b) podtočke i. te njihovim motorima, propelerima, dijelovima i neugrađenoj opremi, sukladnost s člankom 9. osigurava se u skladu s člancima od 11. do 16.a.

¹⁹ Komisija je uložila rezervu na promjenu delegiranih akata u provedbene akte u ovoj Uredbi.
²⁰ Delegacije FR, BE, DE i ES zahtijevaju strogu primjenu standarda i preporučenih praksa u pogledu „Zaštite okoliša” iz Priloga 16. ICAO-u i primjenu Priloga III. samo ako ne postoje takvi standardi i preporučene prakse. Ova bilješka povezana je i s člankom 13.b stavkom 1.b. Delegacije IT, NL, PL, UK i Komisija uložile su rezervu na taj zahtjev.

Članak 11.

Projekti proizvoda

1.
 - a) Certifikat tipa zahtijeva se u pogledu projekta proizvoda; i
 - b) certifikat, uključujući dodatni certifikat tipa, zahtijeva se u pogledu promjena certifikata tipa i u pogledu projekta popravka,

osim u situacijama kada certifikati iz točaka (a) i (b) nisu potrebni u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti.
2. Ti certifikati izdaju se na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže sljedeće:
 - a) podnositelj zahtjeva i projekt proizvoda u sukladnosti su s provedbenim mjerama donesenima u skladu s člancima 13.b i 16.a, i
 - b) projekt proizvoda u sukladnosti je s osnovom za certifikacije utvrđenom u skladu s člankom 13.a i nema nikakvo obilježje ni karakteristiku koja ga čini nesigurnim za rad ili neusklađenim s okolišem pri radu.
3. Certifikate iz stavka 1. može i bez takvog zahtjeva izdati organizacija odobrena u skladu s člankom 15. kojoj je dodijeljen privilegij za izdavanje takvih certifikata ako je utvrdila da je projekt proizvoda u skladu s uvjetima utvrđenima u stavku 2.
4. [...]
5.
 - a) Ako projekt zrakoplova nije u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 9., može se izdati certifikat tipa s ograničenjima.

- b) Certifikat, uključujući dodatni certifikat tipa, zahtijeva se i u pogledu promjena certifikata tipa s ograničenjima i u pogledu projekata popravka, osim u situacijama kada takav certifikat nije potreban u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti.

Ti certifikati izdaju se na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže sljedeće:

- i) podnositelj zahtjeva i projekt zrakoplova u sukladnosti su s provedbenim mjerama donesenima u skladu s člancima 13.b i 16.a, i
- ii) projekt zrakoplova u sukladnosti je s osnovom za certifikaciju utvrđenom u skladu s člankom 13.a te je u pogledu plovidbenosti i usklađenosti s okolišem primjeren za predviđenu uporabu zrakoplova.

5.a Za projekte motora i propelera koji su certificirani u okviru projekta zrakoplova u skladu s ovim člankom nije potreban odvojeni certifikat tipa. *(premješteno iz stavka 4.)*

6. Provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b može se zahtijevati odobrenje u pogledu podataka o operativnoj prikladnosti povezanoj s projektom tipa, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti.

Navedeno odobrenje izdaje se na zahtjev ako je podnositelj zahtjeva dokazao da su podaci o operativnoj prikladnosti u sukladnosti s osnovom za certifikaciju utvrđenom u skladu s člankom 13.a i s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b. To odobrenje uključuje se prema potrebi u certifikat tipa ili certifikat tipa s ograničenjima.

7. Ti se certifikati mogu ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj ili projekt više ne ispunjavaju uvjete za izdavanje i održavanje takvih certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b.

8. Ako se, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b u pogledu projekta proizvoda ne zahtijeva certifikat tipa, tim provedbenim mjerama može se zahtijevati izjava kojom se potvrđuje sukladnost projekta proizvoda, promjena projekta i projekata popravka, s detaljnim specifikacijama utvrđenima u skladu s tim provedbenim mjerama.

Članak 12.

Projekti dijelova

1. Certifikat se zahtijeva u pogledu projekta dijelova, osim:
 - a) za dijelove koji su certificirani u okviru certifikacije projekta proizvoda u skladu s člankom 11.;
 - b) u situacijama kada takav certifikat nije potreban u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti.
2. Taj certifikat izdaje se na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže sljedeće:
 - a) podnositelj zahtjeva i projekt dijela u sukladnosti su s provedbenim mjerama donesenima u skladu s člancima 13.b i 16.a, i
 - b) projekt dijela u sukladnosti je s osnovom za certifikaciju utvrđenom u skladu s člankom 13.a.
3. Taj certifikat može i bez takvog zahtjeva izdati organizacija odobrena u skladu s člankom 15. kojoj je dodijeljen privilegij za izdavanje takvih certifikata ako je utvrdila da je projekt dijela u skladu s uvjetima iz stavka 2.

4. [...] (*premješteno u stavak 1.*)
5. Taj certifikat može se izmijeniti kako bi se odražavale promjene u projektu dijela u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b.
6. Taj se certifikat može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj ili projekt više ne ispunjavaju uvjete za izdavanje i održavanje takvog certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b.
7. Ako se, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b u pogledu projekta dijelova ne zahtijeva certifikat, tim provedbenim mjerama može se zahtijevati izjava kojom se potvrđuje sukladnost projekta dijelova s detaljnim specifikacijama utvrđenima u skladu s tim provedbenim mjerama.

Članak 13.

Projekti neugrađene opreme

1. Provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b može se u pogledu projekta neugrađene opreme, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, zahtijevati sljedeće:
 - a) izjava kojom se potvrđuje sukladnost projekta neugrađene opreme s detaljnim specifikacijama utvrđenima u skladu s tim provedbenim mjerama, ili
 - b) certifikat.
2. Taj certifikat izdaje se na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže sljedeće:
 - a) podnositelj zahtjeva i projekt neugrađene opreme u sukladnosti su s provedbenim mjerama donesenima u skladu s člancima 13.b i 16.a, i

- b) projekt neugrađene opreme u sukladnosti je s osnovom za certifikaciju utvrđenom u skladu s člankom 13.a.
- 3. Taj certifikat može i bez takvog zahtjeva izdati organizacija odobrena u skladu s člankom 15. kojoj je dodijeljen privilegij za izdavanje takvih certifikata ako je utvrdila da je projekt neugrađene opreme u skladu s uvjetima iz stavka 2.
- 4. Taj certifikat može se izmijeniti kako bi se odražavale promjene u projektu neugrađene opreme u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b.
- 5. Taj se certifikat može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj ili projekt više ne ispunjavaju uvjete za izdavanje i održavanje takvih certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b.

Članak 13.a

Osnova za certifikaciju za proizvode, dijelove i neugrađenu opremu

Osnova za certifikaciju sastoji se od sljedećega:

- a) primjenjivih certifikacijskih specifikacija u pogledu plovidbenosti, usklađenosti s okolišem ili podataka o operativnoj prikladnosti;
- b) ako je to primjenjivo, u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 13.b:
 - i) alternativnih odredaba umjesto certifikacijskih specifikacija iz točke (a) kojima se osigurava jednaka ili, u slučaju certifikata tipa s ograničenjima, odgovarajuća razina sigurnosti ili usklađenosti s okolišem;
 - ii) posebnih detaljnih tehničkih specifikacija potrebnih kad se na temelju obilježja projekta, predviđene uporabe ili iskustva u radu određenog proizvoda, dijela ili neugrađene opreme pokaže da je bilo koja odredba o certifikacijskim specifikacijama nedostatna ili neodgovarajuća za osiguravanje sukladnosti s bitnim zahtjevima iz članka 9.

Članak 13.b

Provedbene mjere za projektiranje proizvoda, dijelova i neugrađene opreme

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 9. i sukladnost s njima, za zrakoplove iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b) i njihove motore, propelere, dijelove i neugrađenu opremu Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1., provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) uvjete na temelju kojih Agencija u skladu s člankom 66. i na temelju članka 13.a utvrđuje sljedeće i o tome obavlja postupak:
 - i) osnovu za certifikaciju koja se primjenjuje na proizvod za potrebe certifikacije tipa iz članka 11.;
 - ii) osnovu za certifikaciju koja se primjenjuje na proizvod za potrebe odobrenja podataka o operativnoj prikladnosti iz članka 11. stavka 6.;
 - iii) osnovu za certifikaciju koja se primjenjuje na dio ili neugrađenu opremu za potrebe certifikacije iz članaka 12. i 13.;
 - b) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv certifikata iz članaka 11., 12. i 13., uključujući:
 - i) uvjete za situacije kada takvi certifikati jesu ili nisu potrebni,
 - ii) uvjete za situacije kada su podaci o operativnoj prikladnosti potrebni u skladu s člankom 11. stavkom 6., uključujući:
 - minimalni nastavni plan osposobljavanja za ovlaštenje za tip osoblja zaduženog za certifikaciju održavanja,

- minimalni nastavni plan osposobljavanja za ovlaštenje pilota i referentne podatke potrebne za objektivnu kvalifikaciju s tim povezanih simulatora,
 - glavnu listu minimalne opreme, prema potrebi,
 - podatke o tipu zrakoplova bitne za kabinsku posadu,
 - dodatne specifikacije kako bi se osigurala sukladnost s odjeljkom III. ovog poglavlja;
- c) privilegije i odgovornosti imatelja certifikata izdanih u skladu s člancima 11., 12. i 13. te organizacija koje su dale izjave u skladu s tim člancima;
- d) uvjete za utvrđivanje detaljnih specifikacija koje se primjenjuju na projekte proizvoda, dijelova ili neugrađene opreme koji podliježu davanju izjave u skladu s člankom 11. stavkom 8., člankom 12. stavkom 7. i člankom 13. stavkom 1.;
- e) uvjete i postupke za davanje izjava, u skladu s člankom 11. stavkom 8., člankom 12. stavkom 7. i člankom 13. stavkom 1., u pogledu plovidbenosti i usklađenosti s okolišem projekta proizvoda, dijelova ili neugrađene opreme, uključujući:
- i) uvjete za situacije kada su takve izjave potrebne, i
 - ii) uvjete i ograničenja za operacije.
- f) [...].²¹

1.a Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 8. Čikaškoj konvenciji.

²¹ Obuhvaćeno novim općim stavkom u članku 57.

- 1.b Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija osigurava da su ti provedbeni akti u sukladnosti s međunarodnim standardima i preporučenim praksama navedenima u Prilogu 16. Čikaškoj konvenciji. Ti provedbeni akti mogu se razlikovati od tih međunarodnih standarda i preporučenih praksi ili ih nadopunjavati ako je to opravdano zbog tehničkog, operativnog ili znanstvenog razvoja ili dokaza u području usklađenosti s okolišem, uzimajući pritom u obzir učinak na globalnu konkurentnost proizvoda.

Članak 14.

Zasebni zrakoplov

1. Svjedodžba o plovidbenosti zahtijeva se za svaki pojedinačni zrakoplov. Potvrda o buci zahtijeva se za svaki pojedinačni zrakoplov, osim u situacijama u kojima takve potvrde o buci nisu potrebne uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu dotične aktivnosti.
2. Navedeni se certifikati izdaju na temelju zahtjeva ako podnositelj zahtjeva dokaže da je zrakoplov usklađen s projektom certificiranim u skladu s člankom 11. i s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 14.a te da je zrakoplov sposoban za siguran i s okolišem usklađen rad.
3. Svjedodžba o plovidbenosti s ograničenjima ili potvrda o buci s ograničenjima izdaje se za zrakoplov čiji je projekt podložen davanju izjave u skladu s člankom 11. stavkom 8. ili za koji je izdan certifikat tipa s ograničenjima u skladu s člankom 11. stavkom 5. U tom slučaju navedeni se certifikati izdaju na temelju zahtjeva ako podnositelj zahtjeva dokaže da je zrakoplov u skladu s tim projektom te da je zrakoplov sposoban za siguran i s okolišem usklađen rad. Detaljne odredbe u pogledu izdavanja i uporabe svjedodžbi o plovidbenosti s ograničenjima i potvrda o buci s ograničenjima utvrđuju se u provedbenim aktima donesenima u skladu s člankom 14.a.

4. Može se izdati dozvola za letenje kojom se dopuštaju operacije zrakoplova koji nema valjanu svjedodžbu o plovidbenosti ili valjanu svjedodžbu o plovidbenosti s ograničenjima. U tom se slučaju takva dozvola za letenje izdaje na temelju zahtjeva ako podnositelj zahtjeva dokaže da se zrakoplovom može sigurno obaviti osnovni let. Detaljne odredbe u pogledu izdavanja i uporabe dozvola za letenje utvrđuju se u provedbenim aktima donesenima u skladu s člankom 14.a.

Uz to, dozvolu za letenje može i bez takvog zahtjeva izdati organizacija odobrena u skladu s člankom 15. kojoj je dodijeljen privilegij za izdavanje takvih dozvola za letenje ako je utvrdila da se zrakoplovom može sigurno obaviti osnovni let.

Dozvola za letenje podložna je odgovarajućim ograničenjima propisanim u tim provedbenim aktima, posebno radi zaštite sigurnosti trećih strana.

5. Ti certifikati, uključujući dozvole za letenje, ostaju valjani sve dok se zrakoplov i njegovi dijelovi te neugrađena oprema održavaju u skladu s provedbenim mjerama u vezi s kontinuiranom plovidbenošću donesenima na temelju članka 14.a i sposobni su za siguran i s okolišem usklađen rad.
6. Ti certifikati, uključujući dozvole za letenje, mogu se izmijeniti kako bi se odrazile promjene u konfiguraciji zrakoplova u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 14.a.
7. Ti certifikati, uključujući dozvole za letenje, mogu se ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj certifikata ili zrakoplov više ne ispunjavaju uvjete za izdavanje i održavanje takvih certifikata, u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 14.a.

Provedbene mjere za pojedinačne zrakoplove

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 9. i sukladnost s njima, za zrakoplove iz članka 2. stavka 1. točke (b) i njihove motore, propelere, dijelove i neugrađenu opremu Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1., na temelju provedbenih akata donesenih u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) [...]
 - b) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv certifikata iz članka 14. među ostalim:
 - i) uvjete za situacije kada nisu potrebne potvrde o buci iz članka 14. stavka 1.,
 - ii) uvjete u pogledu razdoblja valjanosti tih certifikata i, ako je to razdoblje ograničeno, uvjete za njihovo produljenje,
 - iii) uvjete za izdavanje i uporabu svjedodžbi o plovidbenosti s ograničenjima i potvrda o buci s ograničenjima iz članka 14. stavka 3.,
 - iv) uvjete za izdavanje i uporabu dozvola za letenje iz članka 14. stavka 4.,
 - v) uvjete za održavanje proizvoda, dijelova i neugrađene opreme za potrebe primjene članka 14. stavka 5.,
 - vi) uvjete za upravljanje kontinuiranom plovidbenošću zrakoplova za potrebe primjene članka 14. stavka 5.;

- c) dodatne zahtjeve u pogledu plovidbenosti za proizvode, dijelove i neugrađenu opremu čiji su projekti već certificirani, a koji su potrebni za održavanje kontinuirane plovidbenosti i poboljšanja sigurnosti;
- d) privilegije i odgovornosti imatelja certifikata izdanih na temelju članka 14.;
- e) [...].²²

2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 6., Prilogu 8. i Prilogu 16. Čikaškoj konvenciji.

Članak 15.

Organizacije

3. Odobrenje se zahtijeva za:

- a) organizacije odgovorne za projektiranje i proizvodnju proizvoda, dijelova i neugrađene opreme,
- b) organizacije odgovorne za održavanje i upravljanje kontinuiranom plovidbenošću proizvoda, dijelova i neugrađene opreme te
- c) organizacije uključene u osposobljavanje osoblja odgovornog za otpust proizvoda, dijela ili neugrađene opreme nakon održavanja,

osim u situacijama kada takva odobrenja nisu potrebna u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 16.a, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti.

²² Obuhvaćeno novim općim stavkom u članku 57.

- 1.a Ta se odobrenja izdaju na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 16.a.
4. [...]
5. [...]
- 3.a U tim se odobrenjima navode privilegiji dodijeljeni organizaciji. Odobrenje se može izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 16.a.
- 3.b Ta se odobrenja mogu ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvih odobrenja u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 16.a.
- 3.c Ako se, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 16.a ne zahtijeva odobrenje, tim se provedbenim mjerama od dotične organizacije može zahtijevati davanje izjave o svojoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s aktivnostima koje obavlja u skladu s tim provedbenim mjerama.

Članak 16.

Osoblje

1. Od osoblja odgovornog za otpust proizvoda, dijela ili neugradene opreme nakon održavanja zahtijeva se da ima dozvolu, osim u situacijama kada takva dozvola nije potrebna u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 16.a uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti.
2. Ta se dozvola izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 16.a.

- 2.a U dozvoli se navode privilegiji dodijeljeni osoblju. Dozvola se može izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 16.a.
- 2.b Dozvola se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takve dozvole u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 16.a.

Članak 16.a

Provedbene mjere za organizacije i osoblje

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 9. i sukladnost s njima, za zrakoplove iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b) i njihove motore, propelere, dijelove i neugrađenu opremu Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1., provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv odobrenja iz članka 15., uključujući uvjete za situacije u kojima takva odobrenja nisu potrebna;
 - b) uvjete i postupke za izjave iz članka 15. stavka 3.d, među ostalim uvjete za situacije u kojima su takve izjave potrebne;
 - c) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv dozvola iz članka 16., uključujući uvjete za situacije u kojima takve dozvole nisu potrebne;
 - d) privilegije i odgovornosti imatelja odobrenja i dozvola izdanih u skladu s člancima 15. i 16. te organizacija koje daju izjave u skladu s člankom 15. stavkom 3.d;

e) uvjete za situacije u kojima se organizacijama kojima je u skladu s člankom 15. izdano odobrenje može dodijeliti privilegij izdavanja certifikata iz članka 11. stavka 1., članaka 12. i 13. te članka 14. stavka 4.;

f) [...] ²³.

2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 1., Prilogu 6. i Prilogu 8. Čikaškoj konvenciji.

Članak 17.

Odstupanja

[...]

Članak 18.

Delegirane ovlasti ²⁴

1. [...]

2. [...]

²³ Obuhvaćeno novim općim stavkom u članku 57.

²⁴ Komisija je uložila rezervu na brisanje mogućnosti mijenjanja prilogâ delegiranim aktima. Delegacija DE podupire ovlaštenje Komisije za prenošenje Priloga 16. Čikaškoj konvenciji.

ODJELJAK II.

Članovi posade zrakoplova

Članak 19.

Bitni zahtjevi

Piloti i kabinska posada koji sudjeluju u operacijama zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b) te uređaji za osposobljavanje koji simuliraju let, osobe i organizacije uključeni u osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje ili zdravstvene preglede tih pilota i kabinske posade ispunjavaju bitne zahtjeve iz Priloga IV.

Članak 20.

Piloti

1. Od pilota se zahtijeva da imaju dozvolu pilota i svjedodžbu o zdravstvenoj sposobnosti pilota koji odgovaraju operaciji koja se treba obaviti, osim u situacijama kada takva dozvola ili svjedodžba o zdravstvenoj sposobnosti nisu potrebne u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 21.a, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti.
2. Ta se dozvola pilota izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 21.a.
3. Ta se svjedodžba o zdravstvenoj sposobnosti pilota izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 21.a.
4. U dozvoli pilota[...] i svjedodžbi o zdravstvenoj sposobnosti pilota[...] navode se privilegiji dodijeljeni pilotu. Dozvola pilota i svjedodžba o zdravstvenoj sposobnosti pilota mogu se izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 21.a.

- 4.a Dozvola pilota ili svjedodžba o zdravstvenoj sposobnosti pilota mogu se ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje dozvole ili svjedodžbe o zdravstvenoj sposobnosti u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 21.a.
- 4.b Za potrebe dobivanja dozvole pilota iz stavka 2. mogu se priznati osposobljavanje i iskustvo u zrakoplovima na koje se ne primjenjuje ova Uredba u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 21.a.

Članak 21.

Kabinska posada

1. Od članova kabinske posade uključenih u operacije komercijalnog zračnog prijevoza zahtijeva se posjedovanje potvrde.
2. Uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, od članova kabinske posade koji su uključeni u operacije koje nisu operacije komercijalnog zračnog prijevoza može se također zahtijevati da posjeduju potvrdu u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 21.a.
3. Te se potvrde izdaju na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 21.a.
4. U potvrdi se navode privilegiji dodijeljeni kabinskoj posadi. Potvrda se može izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 21.a.
5. Potvrda se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje ili održavanje takve potvrde u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 21.a.

6. Članovi kabinske posade podložni su procjeni zdravstvene sposobnosti prije ostvarivanja svojih privilegija te u redovitim vremenskim razmacima nakon toga kako bi se osigurala usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 19. o zdravstvenoj sposobnosti u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 21.a.

Članak 21.a

Provedbene mjere za pilote i kabinsku posadu

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 19. i sukladnost s njima, za pilote uključene u operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b) Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1., provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) različite kategorije dozvola pilota i certifikata o zdravstvenoj sposobnosti pilota iz članka 20. kao i različita ovlaštenja za takve dozvole pilota koji odgovaraju različitim vrstama aktivnosti koje se obavljaju;
 - b) privilegije i odgovornosti imatelja dozvola pilota, ovlaštenja i svjedodžbi o zdravstvenoj sposobnosti pilota;
 - c) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv dozvola pilota, ovlaštenja i svjedodžbi o zdravstvenoj sposobnosti pilota, među ostalim:
 - i) uvjete za situacije kada takve dozvole, ovlaštenja i svjedodžbe o zdravstvenoj sposobnosti nisu potrebni,
 - ii) uvjete za konverziju nacionalnih dozvola pilota i nacionalnih svjedodžbi o zdravstvenoj sposobnosti pilota u dozvole pilota i svjedodžbe o zdravstvenoj sposobnosti pilota iz članka 20. stavka 2. odnosno 3.,

- iii) uvjete za konverziju nacionalnih dozvola zrakoplovnih inženjera u dozvole pilota iz članka 20. stavka 2.,
 - iv) uvjete za priznavanje osposobljavanja i iskustva u zrakoplovima na koje se ne primjenjuje ova Uredba za potrebe dobivanja dozvola pilota iz članka 20. stavka 2.;
- d) [...] ²⁵.

Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 1. Čikaškoj konvenciji.

Ti provedbeni akti prema potrebi uključuju odredbe za izdavanje svih vrsta dozvola i ovlaštenja pilota koji se traže u skladu s Prilogom I. Čikaškoj konvenciji. Ti akti mogu uključivati odredbe za izdavanje drugih vrsta dozvola pilota i ovlaštenja.

2. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 19. za kabinsku posadu i sukladnost s njima, Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1., provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
- a) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv potvrda članova kabinske posade, uključujući uvjete za situacije u kojima su takve potvrde potrebne za članove kabinske posade koji su uključeni u operacije koje nisu operacije komercijalnog zračnog prijevoza;
 - b) uvjete za procjenu zdravstvene sposobnosti kabinske posade iz članka 21.;

²⁵ Obuhvaćeno novim općim stavkom u članku 57.

- c) privilegije i odgovornosti imatelja potvrda članova kabinske posade iz članka 21.;
- d) [...] ²⁶.

Članak 22.

Organizacije za osposobljavanje i zrakoplovno-medicinski centri

1. Odobrenje se zahtijeva za zrakoplovne medicinske centre.
- 1.a Od organizacija za osposobljavanje pilota i organizacija za osposobljavanje kabinske posade zahtijeva se da imaju odobrenje, osim u situacijama kada takva odobrenja nisu potrebna u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti.
2. Ta se odobrenja izdaju na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 24.a.
3. U odobrenjima se navode privilegije dodijeljeni organizaciji. Odobrenja se mogu izmijeniti kako bi se privilegije dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a.
4. Odobrenja se mogu ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvog odobrenja donesene u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a.

²⁶ Obuhvaćeno novim općim stavkom u članku 57.

5. Ako se, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a ne zahtijeva odobrenje za organizaciju za osposobljavanje pilota ili organizaciju za osposobljavanje kabinskog osoblja, tim se provedbenim mjerama od dotične organizacije može zahtijevati davanje izjave o svojoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s aktivnostima koje obavlja u skladu s tim provedbenim mjerama.

Članak 23.

Uređaji za osposobljavanje koji simuliraju let

1. Certifikat se zahtijeva i za svaki uređaj za osposobljavanje koji simulira let, a koji se upotrebljava za osposobljavanje pilota, osim u situacijama kada takav certifikat nije potreban u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti.
2. Taj se certifikat izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da su on i uređaj sukladni s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a.
3. U certifikatu se navode funkcionalnosti uređaja. Certifikat se može izmijeniti kako bi se odrazile promjene tih funkcionalnosti u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a.
4. Certifikat se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj ili uređaj više ne ispunjavaju uvjete za izdavanje i održavanje takvog certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a.

Članak 24.

Instruktori i ispitivači

1. Od osoba odgovornih za letačko osposobljavanje, osposobljavanje na simulatorima letenja ili za procjenu vještine pilota, kao i od zrakoplovno-medicinskih ispitivača, zahtijeva se da imaju certifikat, osim u situacijama kada takvi certifikati nisu potrebni u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti.
 - 1.a Uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, od osoba odgovornih za osposobljavanje ili procjenu vještina kabinske posade može se zahtijevati da imaju certifikat u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a.
2. Ti se certifikati izdaju na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da je sukladan s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a.
3. U tim se certifikatima navode dodijeljeni privilegiji. Ti se certifikati mogu izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a.
4. Ti se certifikati mogu ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvih certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 24.a.

Provedbene mjere za osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje i zdravstveni pregled

1. Kako bi se osigurala ujednačena primjena bitnih zahtjeva iz članka 19. i sukladnost s njima, za uređaje za osposobljavanje koji simuliraju let te za osobe i organizacije uključene u osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje i zdravstveni pregled pilota i kabinske posade Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1., provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv odobrenja i certifikata iz članaka 22., 23. i 24., uključujući uvjete za situacije u kojima su takva odobrenja i certifikati potrebni ili nisu potrebni;
 - aa) uvjete i postupke za davanje izjava organizacija za osposobljavanje pilota i organizacija za osposobljavanje kabinske posade iz članka 22. stavka 5., uključujući uvjete za situacije u kojima su takve izjave potrebne;
 - b) privilegije i odgovornosti imatelja odobrenja i certifikata iz članaka 22., 23. i 24. te organizacija koje daju izjave u skladu s člankom 22. stavkom 5.
2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u prilogima 1. i 6. Čikaškoj konvenciji.

Članak 24.b

Zaštitne mjere za članove posade zrakoplova

[...] ²⁷

Članak 25. ²⁸

Delegirane ovlasti

[...]

²⁷ Obuhvaćeno novim odjeljkom IX.

²⁸ Komisija je uložila rezervu na brisanje mogućnosti mijenjanja prilogâ delegiranim aktima.

ODJELJAK III.

Letačke operacije

Članak 26.

Bitni zahtjevi

Operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b) u skladu su s bitnim zahtjevima iz Priloga V. i, ako je to primjenjivo, priloga VII. i VIII.

Članak 27.

Operatori zrakoplova

1. Uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, od operatora zrakoplova koji imaju poslovni nastan, boravište ili glavno mjesto poslovanja na državnom području na koje se primjenjuju Ugovori može se zahtijevati, u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 28., da:
 - a) daju izjavu o svojoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s operacijama zrakoplova u skladu s tim provedbenim mjerama ili
 - b) imaju certifikat.
- 1.a Taj se certifikat izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 28.
- 1.b U certifikatu se navode privilegije dodijeljeni operatoru zrakoplova. Certifikat se može izmijeniti kako bi se privilegije dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 28.

- 1.c Certifikat se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvog certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 28.
- 1.d Uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, od operatorâ zrakoplova iz stavka 1. može se zahtijevati, u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 28., da:
- i) upravljaju čimbenikom umora članova posade zrakoplova utvrđivanjem zahtjeva za ograničenja vremena leta i trajanja dužnosti te zahtjeva za odmor;
 - ii) ispunjavaju posebne zahtjeve pri sklapanju ugovora o letovima pod zajedničkom oznakom ili ugovora o zakupu;
 - iii) ispunjavaju posebne zahtjeve pri upravljanju zrakoplovom koji je registriran u trećoj zemlji;
 - iv) sastave listu minimalne opreme (MEL) ili jednakovrijedan dokument kojim se predviđa operacija zrakoplova, u specificiranim uvjetima, kada određeni instrumenti, dijelovi opreme ili funkcije ne rade na početku leta.

2. [...]

3. Države članice osiguravaju da su operacije zrakoplova na letovima u državno područje na koje se primjenjuju Ugovori, unutar tog područja ili iz njega kojima upravlja operator zrakoplova koji ima poslovni nastan, boravište ili glavno mjesto poslovanja izvan tog državnog područja, ali za kojeg države članice obavljaju funkcije i zadaće države operatora u skladu s Čikaškom konvencijom, kao i osoblje i organizacije uključeni u te operacije, na razini sigurnosti jednakovrijednoj onoj koja je utvrđena ovom Uredbom.

Članak 28.

Provedbene mjere za letačke operacije

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 26. i sukladnost s njima, za operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b) Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1., provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
- a) posebne uvjete za operacije zrakoplova u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 26.;
 - b) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv certifikata iz članka 27. stavka 1. točke (b), uključujući uvjete za situacije u kojima su takvi certifikati potrebni;
 - c) uvjete i postupke za davanje izjave operatora zrakoplova iz članka 27. stavka 1. točke (a), uključujući uvjete za situacije u kojima su takve izjave potrebne;
 - d) privilegije i odgovornosti imatelja certifikata iz članka 27. stavka 1. točke (b) i operatora zrakoplova koji daju izjave u skladu s člankom 27. stavkom 1. točkom (a);

- da) uvjete i postupke u pogledu odobrenja pojedinačnih specifikacijskih shema trajanja leta koja daju nacionalna nadležna tijela te izdavanje mišljenja Agencije o tim shemama u skladu s člankom 65. stavkom 7.; *(premješteno iz (fa))*
- e) uvjete koje operatori zrakoplova iz članka 27. stavka 1. te njihovi članovi posade zrakoplova trebaju ispunjavati u vezi s ograničenjima vremena provedenog na letu i na dužnosti, kao i zahtjeve u pogledu odmora za članove posade zrakoplova;
- f) uvjete koje operatori zrakoplova iz članka 27. stavka 1. trebaju ispuniti kada ti operatori zrakoplova sklapaju ugovore o letovima pod zajedničkom oznakom ili ugovore o zakupu ili kada upravljaju zrakoplovom registriranim u trećoj zemlji;
- (fa) [...] *(premješteno u (da))*
- (fb) uvjete koje operatori zrakoplova iz članka 27. stavka 1. trebaju ispuniti u vezi sa sastavljanjem MEL-a ili jednakovrijednog dokumenta, uključujući uvjete za situacije u kojima je on potreban.
- g) [...] *(premješteno u članak 28.a)*

- 2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 6. Čikaškoj konvenciji.

Članak 28.a

Zaštitne mjere za letačke operacije

- 1. [...] ²⁹
- 2. [...] *(premješteno u članak 28.b)*

²⁹ Obuhvaćeno novim odjeljkom IX.

Članak 28.b³⁰

Delegirane ovlasti za letačke operacije

[...]

³⁰ Komisija je uložila rezervu na brisanje mogućnosti mijenjanja prilogâ delegiranim aktima.

ODJELJAK IV.

Aerodromi

Članak 29.

Bitni zahtjevi

Aerodromi, aerodromska oprema povezana sa sigurnošću, rad aerodroma te pružanje zemaljskih usluga i usluga upravljanja postupcima na stajanci na aerodromima iz članka 2. stavka 1. točke (e) moraju biti u skladu s bitnim zahtjevima iz Priloga VII. i, ako je to primjenjivo, Priloga VIII.

Članak 30.

Certifikacija aerodroma

1. Za aerodrome se zahtijeva certifikat. Tim certifikatom obuhvaća se aerodrom i njegova oprema povezana sa sigurnošću, osim ako je oprema povezana sa sigurnošću obuhvaćena izjavom koja je dana ili certifikatom koji je izdan u skladu s člankom 31.
- 1.a Taj certifikat izdaje se na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže sljedeće:
 - a) aerodrom je u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 31.a i s osnovom za certifikaciju aerodroma utvrđenom u stavku 2.; i
 - b) aerodrom nema obilježje ili karakteristiku koja ga čini nesigurnim za rad.
- 1.b Certifikat se može izmijeniti kako bi se uključile promjene aerodroma ili njegove opreme povezane sa sigurnošću u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 31.a.

- 1.c Certifikat se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako aerodrom ili njegova oprema povezana sa sigurnošću više ne ispunjavaju uvjete za izdavanje i održavanje takvog certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 31.a.
2. Osnova za certifikaciju aerodroma sastoji se od sljedećega:
 - a) valjane certifikacijske specifikacije povezane s tipom aerodroma;
 - b) odredaba za koje je priznata jednakovrijedna razina sigurnosti;
 - c) posebnih detaljnih tehničkih specifikacija koje su potrebne kad se na temelju obilježja projekta određenog aerodroma ili iskustva u radu pokaže da je bilo koja certifikacijska specifikacija iz točke (a) nedostatna ili neodgovarajuća za osiguravanje sukladnosti s bitnim zahtjevima iz članka 29.

Članak 31.

Aerodromska oprema povezana sa sigurnošću

1. Uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, od organizacija uključenih u projektiranje, proizvodnju i održavanje aerodromske opreme povezane sa sigurnošću koja se upotrebljava ili se namjerava upotrebljavati na aerodromima na koje se primjenjuje ova Uredba provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 31.a može se zahtijevati da:
 - a) daju izjavu o sukladnosti takve opreme s detaljnim specifikacijama utvrđenima u skladu s tim provedbenim mjerama; ili
 - b) imaju certifikat u pogledu aerodromske opreme povezane sa sigurnošću.

- 1.a Taj se certifikat izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da je oprema u skladu s detaljnim specifikacijama utvrđenima na temelju članka 31.a.
 - 1.b U tom se certifikatu navode funkcionalnosti opreme. Taj se certifikat može izmijeniti kako bi se odrazile promjene tih funkcionalnosti u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 31.a.
 - 1.c Taj se certifikat može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako oprema više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvog certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 31.a.
2. [...]

Članak 31.a

Provedbene mjere za aerodrome i aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću

- 1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 29. za aerodrome i aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću te sukladnost s njima, Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1. provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) uvjete za utvrđivanje, na temelju članka 30. stavka 2., osnove za certifikaciju koja se za potrebe certifikacije u skladu s člankom 30. stavkom 1. primjenjuje na aerodrom i uvjete za obavješćivanje podnositelja zahtjeva o toj osnovi;
 - b) uvjete za utvrđivanje detaljnih specifikacija koje se za potrebe certifikacije u skladu s člankom 31. stavkom 1. primjenjuju na aerodromsku opremu koja je povezana sa sigurnošću i uvjete za obavješćivanje podnositelja zahtjeva o tim specifikacijama;

- c) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv certifikata aerodroma iz članka 30., uključujući operativna ograničenja povezana s konkretnim projektom aerodroma;
 - d) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv certifikata za aerodromsku opremu koja je povezana sa sigurnošću iz članka 31. stavka 1., uključujući uvjete za situacije u kojima su takvi certifikati potrebni;
 - da) uvjete za utvrđivanje detaljnih specifikacija koje se primjenjuju na aerodromsku opremu koja je povezana sa sigurnošću, a koja je podložna davanju izjave u skladu s člankom 31. stavkom 1.;
 - e) uvjete i postupke za davanje izjave u skladu s člankom 31. stavkom 1. za aerodromsku opremu koja je povezana sa sigurnošću, uključujući uvjete za situacije u kojima su takve izjave potrebne;
 - f) privilegije i odgovornosti imatelja certifikata iz članka 30. i članka 31. stavka 1. te organizacija koje daju izjave u skladu s člankom 31. stavkom 1.;
 - g) uvjete za priznavanje i konverziju nacionalnih certifikata aerodroma izdanih na temelju nacionalnih zakona država članica u certifikate aerodroma iz članka 30., uključujući mjere koje je dotična država članica već odobrila na temelju prijavljenih razlika u odnosu na Prilog 14. Čikaškoj konvenciji.
2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 14. Čikaškoj konvenciji.

Članak 32.

Organizacije

1. Za operatore aerodroma zahtijeva se certifikat.

Taj se certifikat izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 32.a.

- 1.a U certifikatu se navode privilegiji dodijeljeni operatoru aerodroma. Certifikat se može izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 32.a.
 - 1.b Certifikat se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvog certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 32.a.
 - 1.c Certifikat za operatora aerodroma može se izdati zajedno s certifikatom aerodroma iz članka 30. stavka 1. ili zasebno.
2. Uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, od organizacija odgovornih za pružanje zemaljskih usluga i usluga upravljanja postupcima na stajanci na aerodromima koji podliježu ovoj Uredbi provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 32.a može se zahtijevati da daju izjavu o svojoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s pruženim uslugama u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 32.a.

Provedbene mjere za organizacije

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 29. i sukladnost s njima, za rad aerodroma te pružanje usluga upravljanja postupcima na stajanci i zemaljskih usluga na aerodromima Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1. provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) posebne uvjete za rad aerodroma u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 29.;
 - aa) posebne uvjete za pružanje zemaljskih usluga i usluga upravljanja postupcima na stajanci u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 29.;
 - b) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv certifikata operatora aerodroma iz članka 32. stavka 1.;
 - c) privilegije i odgovornosti operatora aerodroma iz članka 32. stavka 1.;
 - d) uvjete i postupke za davanje izjava organizacija koje pružaju zemaljske usluge i organizacija koje pružaju usluge upravljanja postupcima na stajanci u skladu s člankom 32. stavkom 2., uključujući uvjete za situacije u kojima su takve izjave potrebne;
 - e) privilegije i odgovornosti organizacija koje pružaju zemaljske usluge i organizacija koje pružaju usluge upravljanja postupcima na stajanci koje daju izjave u skladu s člankom 32. stavkom 2.

2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 14. Čikaškoj konvenciji.

Članak 33.

Zaštita okolice aerodroma

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su aerodromi smješteni na njihovu državnom području zaštićeni od aktivnosti i zbivanja u svojoj okolini koji mogu prouzročiti neprihvatljive rizike za zrakoplove koji upotrebljavaju aerodrom.
2. Organizacije iz članka 32. stavka 1. prate aktivnosti i zbivanja koja mogu prouzročiti neprihvatljive sigurnosne rizike za zrakoplovstvo u okolini aerodroma za čije su operacije odgovorne. Te organizacije poduzimaju potrebne mjere za ublažavanje tih rizika koliko je to u njihovoj moći, a kad to nije slučaj, o tim rizicima obavješćuju nadležna tijela države članice u kojoj se nalazi aerodrom.
3. Kako bi se osigurala ujednačena primjena ovog članka, Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1. provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe.

Članak 33.a

Zaštitne mjere za aerodrome

[...] ³¹

³¹ Obuhvaćeno novim odjeljkom IX.

Članak 34.

Delegirane ovlasti³²

[...]

³² Komisija je uložila rezervu na brisanje mogućnosti mijenjanja prilogâ delegiranim aktima.

ODJELJAK V.

ATM/ANS

Članak 35.

Bitni zahtjevi

1. Pri pružanju usluga ATM-a/ANS-a iz članka 2. stavka 1. točke (g) ispunjavaju se bitni zahtjevi iz Priloga VIII. i, ako je to primjenjivo, Priloga VII.
2. Svi zrakoplovi koji provode operacije u zračnom prostoru jedinstvenog europskog neba, osim onih uključenih u aktivnosti iz članka 2. stavka 3. točke (a), ispunjavaju bitne zahtjeve iz Priloga VIII. točke 1.

Članak 36.

Pružatelji usluga ATM-a/ANS-a

1. Od pružatelja usluga ATM-a/ANS-a zahtijeva se da imaju certifikat.
 - 1.a Taj se certifikat izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 37.a.
 - 1.b U certifikatu se navode dodijeljeni privilegiji. Certifikat se može izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 37.a.
 - 1.c Certifikat se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvog certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 37.a.

2. Odstupajući od stavka 1., u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 37.a države članice mogu odlučiti da je pružateljima usluga letnih informacija dopušteno dati izjavu o svojoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s uslugama koje pružaju u skladu s tim provedbenim mjerama.
- 2.a Odstupajući od stavka 1. države članice mogu pružateljima usluga ATM-a/ANS-a odobriti izuzeća od zahtjeva za imanje certifikata, ako su ispunjeni svi navedeni uvjeti:
- a) glavno mjesto poslovanja pružatelja usluga nalazi se izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne na temelju Čikaške konvencije;
 - b) usluge ATM-a/ANS-a koje pruža taj pružatelj odnose se na zračni promet malog opsega u ograničenom dijelu zračnog prostora za koji je odgovorna država članica koja odobrava izuzeće i pri čemu dio zračnog prostora graniči sa zračnim prostorom pod odgovornošću treće zemlje;
 - c) zahtijevati od pružatelja usluga da dokaže sukladnost s pravilima iz stavka 1. uključivalo bi neproporcionalan napor tog pružatelja usluga s obzirom na prirodu i rizike određene aktivnosti koju obavlja izvan ili unutar tog zračnog prostora;
 - d) dotična država članica utvrdila je uvjete primjenjive na usluge ATM-a/ANS-a koje pruža taj pružatelj kojima se, u skladu s međunarodnim standardima i preporučenim praksama i uzimajući u obzir posebne okolnosti u određenom slučaju, osigurava odgovarajuća razina sigurnosti i sukladnosti s bitnim zahtjevima iz članka 35., te je utvrdila odgovarajuća i učinkovita sredstva i aranžmane za nadzor i provedbu kako bi se osigurala sukladnost s tim uvjetima.”
 - e) opseg izuzeća jasno je definiran i izuzeće je i dalje ograničeno na ono što je prijeko potrebno, podliježe redovitim preispitivanjima u odgovarajućim intervalima ako je njegovo trajanje dulje od pet godina te se primjenjuje na nediskriminirajući način.

U slučaju da država članica namjerava odobriti takvo izuzeće, o toj namjeri obavještuje Komisiju i Agenciju, navodeći sve relevantne informacije. Nakon što se posavjetuje s Agencijom, Komisija odlučuje jesu li kriteriji iz prvog podstavka ispunjeni. Odluka Komisije, koja se donosi provedbenim aktom, donosi se u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 2. te se objavljuje u *Službenom listu Europske unije*. Agencija tu odluku unosi u bazu podataka iz članka 63.

Dotična država članica odobrava izuzeće tek nakon pozitivne odluke Komisije. Povlači izuzeće ako ustanovi, posebno redovitim preispitivanjem iz točke (e), da uvjeti iz prvog podstavka više nisu ispunjeni. Bez odgode obavještuje Komisiju i Agenciju o odobravanju svih izuzeća i, ako je to primjenjivo, ishodu tih preispitivanja i o svim povlačenjima izuzeća.

Članak 37.

Organizacije uključene u projektiranje, proizvodnju i održavanje sustavâ i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a

1. Od organizacija uključenih u projektiranje, proizvodnju i održavanje sustavâ i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a o kojima ovisi sigurnost ili interoperabilnost može se zahtijevati, u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 37.a i uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, da:
 - a) daju izjavu o svojoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s aktivnostima koje se provode u skladu s tim provedbenim mjerama; ili

b) imaju certifikat.

- 1.a Taj se certifikat izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz pravila koja su utvrđena provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 37.a.
 - 1.b U certifikatu se navode dodijeljeni privilegiji. Certifikat se može izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 37.a.
 - 1.c Certifikat se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvog certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 37.a.
2. [...]

Članak 37.a

Provedbene mjere za pružatelje usluga ATM-a/ANS-a i za organizacije uključene u projektiranje, proizvodnju i održavanje sustavâ i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a

- 1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 35. i sukladnost s njima, za pružanje usluga ATM-a/ANS-a iz članka 2. stavka 1. točke (g) Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1. provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) posebne uvjete za pružanje usluga ATM-a/ANS-a u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 35.;
 - b) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv certifikata iz članka 36. stavka 1.;

- c) uvjete i postupke za davanje izjave pružatelja usluga letnih informacija iz članka 36. stavka 2., uključujući uvjete za situacije u kojima su takve izjave dopuštene;
 - d) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv certifikata iz članka[...] 37. stavka 1. točke (b), uključujući uvjete za situacije u kojima su takvi certifikati potrebni;
 - e) uvjete i postupke za davanje izjave organizacija iz članka 37. stavka 1. točke (a), uključujući uvjete za situacije u kojima su takve izjave potrebne;
 - f) privilegije i odgovornosti imatelja certifikata iz članka 36. stavka 1. i članka 37. stavka 1. točke (b) te organizacija koje daju izjave u skladu s člankom 36. stavkom 2. i člankom 37. stavkom 1. točkom (a);
 - g) [...].
2. U pravilima iz stavka 1. u obzir se uzima glavni plan ATM-a.
- a) [...]
 - b) [...]
3. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija u obzir uzima međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u prilogima od 2. do 4., 10., 11. i 15. Čikaškoj konvenciji.

Članak 37.b

Provedbene mjere za uporabu zračnog prostora

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 35. i sukladnost s njima, za pružanje usluga ATM-a/ANS-a iz članka 2. stavka 1. točke (g) Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1., provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe u pogledu operativnih pravila povezanih s uporabom zračnog prostora, opreme zrakoplova te sustava i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a potrebnih za uporabu zračnog prostora.
2. Pravilima iz stavka 1.:
 - a) u obzir se uzima glavni plan ATM-a;
 - b) [...].
3. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija u obzir uzima međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u prilogima 2., 3., 10., 11. i 15. Čikaškoj konvenciji.

Članak 38.

Sustavi i sastavni dijelovi ATM-a/ANS-a

1. Uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, od pružatelja usluga ATM-a/ANS-a iz članka 36. može se zahtijevati da, u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 38.a, daju izjavu o sukladnosti sustava i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a o kojima ovisi sigurnost ili interoperabilnost i koje ti pružatelji usluga namjeravaju staviti u uporabu s detaljnim specifikacijama koje su utvrđene tim provedbenim mjerama.

2. Provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 38.a od organizacija uključenih u projektiranje, proizvodnju i održavanje sustavâ i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a o kojima ovisi sigurnost ili interoperabilnost može se zahtijevati, uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, da:
- a) daju izjavu da su ti sustavi i sastavni dijelovi prikladni za uporabu i sukladni s detaljnim specifikacijama utvrđenima u skladu s tim provedbenim mjerama; ili
 - b) imaju certifikat za te sustave i sastavne dijelove.
- 2.a Taj se certifikat izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže sukladnost sustavâ i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a s detaljnim specifikacijama utvrđenima u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 38.a.
- 2.b U certifikatu se navode funkcionalnosti sustava ili sastavnog dijela ATM-a/ANS-a. Taj se certifikat može izmijeniti kako bi se odrazile promjene tih funkcionalnosti u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 38.a.
- 2.c Certifikat se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako sustav ili sastavni dio ATM-a/ANS-a više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvih certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 38.a.

Članak 38.a

Provedbene mjere za sustave i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 35. i sukladnost s njima, za pružanje usluga ATM-a/ANS-a iz članka 2. stavka 1. točke (g) Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1. provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) uvjete i postupke za davanje izjave pružatelja usluga ATM-a/ANS-a, u skladu s člankom 38. stavkom 1., među ostalim uvjete za situacije u kojima su takve izjave potrebne;
 - b) uvjete za utvrđivanje detaljnih specifikacija koje se za potrebe certifikacije u skladu s člankom 38. stavkom 2. točkom (b) primjenjuju na sustave i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a i uvjete za obavješćivanje podnositelja zahtjeva o tim specifikacijama;
 - c) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv certifikata iz članka 38. stavka 2. točke (b), uključujući uvjete za situacije u kojima su takvi certifikati potrebni;
 - ca) uvjete za utvrđivanje detaljnih specifikacija koje se primjenjuju na sustave i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a koji podliježu davanju izjave u skladu s člankom 38. stavkom 2. točkom (a);
 - cb) uvjete i postupke za davanje izjave u skladu s člankom 38. stavkom 2. točkom (a) za sustave i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a, uključujući uvjete za situacije u kojima su takve izjave potrebne;
 - d) privilegije i odgovornosti imatelja certifikata iz članka 38. stavka 2. točke (b) i organizacija koje daju izjave u skladu s člankom 38. stavkom 1. i člankom 38. stavkom 2. točkom (a);

e) [...].

2. Pravilima iz stavka 1.:

a) u obzir se uzima glavni plan ATM-a.

b) [...].

3. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija u obzir uzima međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u prilogima 2., 3., 10., 11. i 15. Čikaškoj konvenciji.

Članak 38.b

Zaštitne mjere za ATM/ANS

[...] ³³

Članak 39.

Delegirane ovlasti ³⁴

[...]

³³ Obuhvaćeno novim odjeljkom IX.

³⁴ Komisija je uložila rezervu na brisanje mogućnosti mijenjanja prilogâ delegiranim aktima.

ODJELJAK VI.

KONTROLORI ZRAČNOG PROMETA

Članak 40.

Bitni zahtjevi

Kontrolori zračnog prometa koji sudjeluju u pružanju usluga ATM-a/ANS-a iz članka 2. stavka 1. točke (g) te osobe, organizacije i uređaji za osposobljavanje uključeni u osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje ili zdravstvene preglede tih kontrolora zračnog prometa ispunjavaju bitne zahtjeve iz Priloga VIII.

Članak 41.

Kontrolori zračnog prometa

1. Kontrolori zračnog prometa dužni su imati dozvolu kontrolora zračnog prometa i svjedodžbu o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa za uslugu koju treba pružati.
2. Ta se dozvola kontrolora zračnog prometa izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 41.a.
3. Ta se svjedodžba o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa izdaje na zahtjev ako kontrolor zračnog prometa dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 41.a.
4. U dozvoli kontrolora zračnog prometa i svjedodžbi o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa navode se privilegiji dodijeljeni kontroloru zračnog prometa. Dozvola kontrolora zračnog prometa i svjedodžba o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa mogu se izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 41.a.

- 4.a Dozvola kontrolora zračnog prometa i svjedodžba o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa mogu se ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje dozvole ili svjedodžbe o zdravstvenoj sposobnosti u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 41.a.

Članak 41.a

Provedbene mjere za kontrolore zračnog prometa

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 40. za kontrolore zračnog prometa i sukladnost s njima, Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1. provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) različite kategorije, ovlaštenja i posebne ovlasti koje se upisuju u dozvole kontrolora zračnog prometa iz članka 41.;
 - b) privilegije i odgovornosti imatelja dozvola kontrolora zračnog prometa, ovlaštenja i posebnih ovlasti upisanih u dozvole i svjedodžbe o zdravstvenoj sposobnosti iz članka 41.;
 - c) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv dozvola, ovlaštenja i posebnih ovlasti upisanih u dozvole kontrolora zračnog prometa i svjedodžbi o zdravstvenoj sposobnosti iz članka 41., među ostalim;
 - i) uvjete za konverziju nacionalnih dozvola kontrolora zračnog prometa i nacionalnih svjedodžbi o zdravstvenoj sposobnosti u dozvole kontrolora zračnog prometa i svjedodžbe o zdravstvenoj sposobnosti iz članka 41.
 - ii) [...] ³⁵.

³⁵ Obuhvaćeno novim općim stavkom u članku 57.

2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 1. Čikaškoj konvenciji.

Članak 42.

Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa i zrakoplovno-medicinski centri

1. Odobrenje se zahtijeva za organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa i zrakoplovno-medicinske centre.
2. To se odobrenje izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 43.a.
3. U odobrenju se navode privilegiji dodijeljeni organizaciji. Odobrenje se može izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 43.a.
4. Odobrenje se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvog odobrenja u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 43.a.

Članak 43.

Instruktori, ocjenjivači i zrakoplovno-medicinski ispitivači

1. Od osoba odgovornih za pružanje praktičnog osposobljavanja i za ocjenjivanje praktičnih vještina kontrolora zračnog prometa, kao i od zrakoplovno-medicinskih ispitivača, zahtijeva se da imaju certifikat.
2. Taj se certifikat izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 43.a.

3. U certifikatu se navode dodijeljeni privilegiji. Certifikat se može izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 43.a.
- 3.a Certifikat se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvog certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 43.a.

Članak 43.a

Provedbene mjere za osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje i zdravstveni pregled

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 40. i sukladnost s njima, za osobe i organizacije uključene u osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje i zdravstveni pregled kontrolora zračnog prometa Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1., provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv odobrenja i certifikata iz članaka 42. i 43.;
 - b) privilegije i odgovornosti imatelja odobrenja i certifikata iz članaka 42. i 43.
2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 1. Čikaškoj konvenciji.

Članak 43.b

Zaštitne mjere za kontrolore zračnog prometa

[...] ³⁶

Članak 44.

Delegirane ovlasti ³⁷

[...]

³⁶ Obuhvaćeno novim odjeljkom IX.

³⁷ Komisija je uložila rezervu na brisanje mogućnosti mijenjanja prilogâ delegiranim aktima.

ODJELJAK VII.

Bespilotni zrakoplovi

Članak 45.

Bitni zahtjevi u pogledu bespilotnih zrakoplova

Projektiranje, proizvodnja, održavanje i operacije bespilotnih zrakoplova, njihovih motora, propelera, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje njima, kao i osoblje i organizacije uključene u te aktivnosti, ispunjavaju bitne zahtjeve iz Priloga IX.

Članak 46.

Sukladnost bespilotnih zrakoplova

1. Uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, za projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije bespilotnih zrakoplova te za osoblje i organizacije uključene u te aktivnosti može se zahtijevati certifikat u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 47.
 - 1.a Taj se certifikat izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 47.
 - 1.b U certifikatu se navode ograničenja povezana sa sigurnošću, operativni uvjeti i privilegiji. Certifikat se može izmijeniti kako bi se ograničenja, uvjeti i privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 47.

- 1.c Certifikat se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje ili održavanje takvog certifikata u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 47.
2. Uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, za projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije bespilotnih zrakoplova te za osoblje i organizacije uključene u te aktivnosti provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 47. može se zahtijevati izjava kojom se potvrđuje sukladnost s tim provedbenim mjerama.
3. Uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4. i ako se odgovarajuće razine sigurnosti mogu postići bez primjene poglavlja IV. i V. ove Uredbe, ta se poglavlja ne primjenjuju ni na bitne zahtjeve iz članka 45. ni na provedbene mjere utvrđene u skladu s člankom 47. U takvim slučajevima ti su bitni zahtjevi i te provedbene mjere „usklađeno zakonodavstvo Zajednice” u smislu Uredbe (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93, te Odluke br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o zajedničkom okviru za stavljanje na tržište proizvoda i o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 93/465/EEZ.

Članak 47.

Provedbene mjere za bespilotne zrakoplove

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 45. i sukladnost s njima, za projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije bespilotnih zrakoplova i njihovih motora, propelera, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje zrakoplovom te za osoblje i organizacije uključene u te aktivnosti Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1. provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - 0) posebne uvjete za projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije bespilotnih zrakoplova i njihovih motora, propelera, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje zrakoplovom te za osoblje i organizacije uključene u te aktivnosti, potrebne za osiguranje sukladnosti s bitnim zahtjevima iz članka 45.;
 - a) uvjete i postupke za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili opoziv certifikata ili za davanje izjava u pogledu projektiranja, proizvodnje, održavanja i operacija bespilotnih zrakoplova te osoblja i organizacija uključenih u te aktivnosti iz članka 46. stavaka 1. i 2., među ostalim uvjete za situacije u kojima su takvi certifikati ili izjave potrebni. To mogu biti isti certifikati koji su izdani ili iste izjave koje su dane u skladu s odjeljcima I., II. III. i VIII. ovog poglavlja;
 - b) [...];

- ba) [...];
- c) za potrebe članka 46. stavka 3., uvjete za situacije u kojima zahtjevi za projektiranje, proizvodnju i održavanje bespilotnih zrakoplova i njihovih motora, propelera, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje njima ne podliježu poglavljima IV. i V. ove Uredbe;
- d) privilegije i odgovornosti imatelja certifikata i pravnih i fizičkih osoba koji daju izjave;
- e) označivanje i identifikaciju bespilotnih zrakoplova;
- f) [...];
- fa) uvjete za konverziju nacionalnih certifikata u certifikate koji se zahtijevaju člankom 47.

1.a Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija posebno osigurava da se

- a) operativnim zahtjevima predvidi dovoljno fleksibilnosti kako bi se u obzir uzele različite lokalne značajke država članica;
- b) ti provedbeni akti temelje na najboljim nacionalnim praksama kako su ih razvila nadležna tijela s ciljem daljnjeg promicanja operacija bespilotnih zrakoplova na razini EU-a u skladu s tehnološkim razvojem. *(premješteno iz članka 4. stavka 1. točke (ha))*

Članak 47.a

Zaštitne mjere za bespilotne zrakoplove³⁸

[...]

Članak 47.b

Delegirane ovlasti

U pogledu projektiranja, proizvodnje, održavanja i operacija bespilotnih zrakoplova i njihovih motora, propelera, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje zrakoplovom, a kako bi se u potrebnoj mjeri ostvarili ciljevi utvrđeni u članku 1., Komisija je ovlaštena mijenjati ili dopunjavati Prilog IX. i, ako je to primjenjivo, Prilog III. delegiranim aktima³⁹ donesenima u skladu s člankom 117. ako je to potrebno zbog tehničkog, operativnog ili znanstvenog razvoja ili dokaza o sigurnosti u vezi s letačkim operacijama.

³⁸ Delegacije AT, DE, DK i PL predlažu ponovno uvođenje teksta „*privatnost, zaštita osobnih podataka, sigurnost okoliša*”. Delegacija DE uz potporu delegacija FR i PL predlaže dodavanje novog stavka u kojem se države članice proglašavaju nadležnima za zaštitne mjere povezane s „*privatnošću, zaštitom osobnih podataka, sigurnošću okoliša*”. Predsjedništvo skreće pažnju na činjenicu da bi se ovom Uredbom trebale predvidjeti zaštitne mjere u interesu sigurnosti. Nadalje, predsjedništvo je predložilo tekst u članku 50.a.

³⁹ Delegacije EL, ES, IE, IT, LV, PL, PT i RO predlažu uporabu redovnog zakonodavnog postupka za izmjenu Priloga IX.

ODJELJAK VIII.

Zrakoplovi koje na letovima u Uniju te unutar i iz nje upotrebljava operator iz treće zemlje

Članak 48.

Primjenjiva pravila

Ne dovodeći u pitanje članak 35. stavak 2. i pravila donesena u skladu s člankom 37.b, zrakoplovi iz članka 2. stavka 1. točke (c) te članovi njihovih posada i njihove operacije u skladu su s primjenjivim standardima ICAO-a. Ako takvih standarda nema, ti zrakoplovi te članovi njihovih posada i njihove operacije ispunjavaju bitne zahtjeve iz priloga II., IV. i V. te, ako je to primjenjivo, Priloga VIII. ako ti zahtjevi nisu u suprotnosti s pravima trećih zemalja koja proizlaze iz međunarodnih konvencija.

Članak 49.

Sukladnost

1. Od operatora zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (c) može se u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 50., uzimajući u obzir ciljeve i načela navedene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu i rizik dotične aktivnosti, zahtijevati da:
 - a) daju izjavu o svojoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s operacijama zrakoplova u skladu s tim provedbenim mjerama; ili
 - b) imaju odobrenje.
- 1.a To se odobrenje izdaje na zahtjev ako podnositelj zahtjeva dokaže da ispunjava uvjete iz provedbenih mjera donesenih na temelju članka 50.

- 1.b U odobrenju se navode privilegiji dodijeljeni operatoru zrakoplova. Odobrenje se može izmijeniti kako bi se privilegiji dodali ili uklonili u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 50.
2. Odobrenje se može ograničiti, suspendirati ili opozvati ako imatelj više ne ispunjava uvjete za izdavanje i održavanje takvog odobrenja u skladu s provedbenim mjerama donesenima na temelju članka 50.
3. Odobrenja i izjave iz stavka 1. zahtijevaju se samo s obzirom na operacije zrakoplova na letovima u državno područje na koje se primjenjuju Ugovori, unutar tog područja ili iz njega, osim operacija zrakoplova koji samo prelijeću to državno područje.

Članak 49.a

Zaštitne mjere za zrakoplove koje upotrebljava operator iz treće zemlje

[...] ⁴⁰

Članak 50.

Provedbene mjere za zrakoplove koje upotrebljava operator iz treće zemlje

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba zahtjeva iz članka 48. i sukladnost s njima, za zrakoplove iz članka 2. stavka 1. točke (c) te članove njihovih posada i njihove operacije Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1. provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:

⁴⁰ Obuhvaćeno novim odjeljkom IX.

- a) izdavanje odobrenja zrakoplovima koji nemaju standardnu svjedodžbu ICAO-a o plovidbenosti ili izdavanje odobrenja pilotima koji nemaju standardnu dozvolu ICAO-a za upravljanje zrakoplovom koji leti u državno područje na koje se primjenjuju Ugovori, unutar tog područja ili iz njega;
- b) posebne uvjete za upravljanje zrakoplovom u skladu s odredbama stavka 48.;
- c) alternativne uvjete u slučajevima kada sukladnost sa standardima i zahtjevima iz članka 48. nije moguća ili uključuje neproporcionalan napor operatora zrakoplova, osiguravajući pritom da su ciljevi dotičnih standarda i zahtjeva ispunjeni;
- d) uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili ukidanje odobrenja iz članka 49. stavka 1. točke (b), uključujući uvjete za situacije u kojima su takva odobrenja potrebna. Tim se uvjetima uzimaju u obzir certifikati koje izdaje država registracije ili država operatora i ne dovode se u pitanje Uredba (EZ) br. 2111/2005 i njezina provedbena pravila;
- da) uvjete i postupke za davanje izjave operatora zrakoplova iz članka 49. stavka 1. točke (a), uključujući uvjete za situacije u kojima su takve izjave potrebne;
- e) privilegije i odgovornosti imatelja odobrenja iz članka 49. stavka 1. točke (b) i operatora zrakoplova koji su dali izjave u skladu s člankom 49. stavkom 1. točkom (a);
- f) [...].

2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija posebno osigurava:

- a) da se, prema potrebi, primjenjuju preporučene prakse i dokumenti s uputama ICAO-a;

- b) da ni jedan zahtjev ne prelazi okvire onoga što se temeljem ove Uredbe zahtijeva od zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b) podtočke i. te od članova posade i operatora takvih zrakoplova;
- c) da je postupak dobivanja odobrenja iz članka 49. stavka 1. točke (b) jednostavan, proporcionalan, djelotvoran i troškovno učinkovit te da omogućuje načine dokazivanja sukladnosti s tim zahtjevima koji su proporcionalni složenosti operacije i rizicima povezanim s tom operacijom. Komisija posebno osigurava da se u obzir uzimaju:
 - i) rezultati Jedinstvenog programa nadzora sigurnosti ICAO-a;
 - ii) informacije prikupljene na temelju programa inspekcijskih pregleda na stajanci utvrđenih u skladu s provedbenim aktima donesenima na temelju članka 51. stavka 10.;
 - iii) druge priznate informacije o sigurnosnim aspektima s obzirom na dotičnog operatora zrakoplova;
 - iv) certifikate izdane u skladu s propisima treće zemlje;
- d) da su u obzir uzeti aspekti povezani s ATM-om/ANS-om.

ODJELJAK IX.

Zaštitne mjere

Članak 50.a

Zaštitne mjere

1. [...]Aktivnosti u ovom poglavlju mogu radi sigurnosti biti zabranjene, ograničene ili podložne određenim uvjetima.
2. Kako bi se osigurala ujednačena primjena ovog članka Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1. provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na uvjete pod kojima aktivnosti regulirane u ovom poglavlju mogu radi sigurnosti biti zabranjene, ograničene ili podložne određenim uvjetima.
3. **Odredbama ovog poglavlja ne dovodi se u pitanje mogućnost da države članice utvrde nacionalna pravila kako bi aktivnosti iz ovog poglavlja bile zabranjene, ograničene ili podložne određenim uvjetima zbog razloga koji nisu obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe, kao što su sigurnost ili zaštita privatnosti, osobnih podataka ili okoliša.**

POGLAVLJE IV.

ZAJEDNIČKI SUSTAV CERTIFIKACIJE, NADZORA I PROVEDBE

Članak 51.

Certifikacija, nadzor i provedba

1. Države članice, Komisija i Agencija surađuju u okviru jedinstvenog europskog sustava sigurnosti zračnog prometa radi osiguravanja sukladnosti s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.
2. Kako bi se osigurala sukladnost s odredbama ove Uredbe i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe, Agencija i nacionalna nadležna tijela u skladu s ovom Uredbom:
 - a) primaju i procjenjuju zahtjeve koji su im podneseni i, prema potrebi, izdaju ili obnavljaju certifikate te primaju izjave koje su im podnesene u skladu s odredbama poglavlja III.;
 - b) obavljaju nadzor nad imateljima certifikata, pravnim i fizičkim osobama koje su dale izjave te proizvodima, dijelovima, opremom, sustavima i sastavnim dijelovima ATM-a/ANS-a o kojima ovisi sigurnost ili interoperabilnost, uređajima za osposobljavanje koji simuliraju let i aerodromima na koje se primjenjuju odredbe poglavlja III.;
 - c) provode potrebne istrage, inspekcijske preglede, revizije i druge aktivnosti praćenja kako bi utvrdile jesu li osobe iz točke (b) povrijedile zahtjeve iz ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe;

- d) poduzimaju sve potrebne mjere za provedbu, uključujući izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili ukidanje certifikata koje su izdale, prizemljenje zrakoplova i određivanje kazni, kako bi se utvrđene povrede otklonile;
- da) osiguravaju odgovarajuću razinu kvalifikacija svojeg osoblja uključenog u obavljanje zadaća certifikacije, nadzora i provedbe, među ostalim pružanjem odgovarajućeg osposobljavanja.

3. Odgovornosti za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom iz stavka 2. utvrđuju se u skladu sa sljedećim odredbama.

Agencija je odgovorna ako su joj te zadaće pripisane u skladu s člancima 66., 67., 67.a, 68., 69. i 70. te ako su joj te zadaće dodijeljene u skladu s člancima 53. i 54.

Međutim, ako država članica odobri izuzeće u skladu s člankom 36. stavkom 2.a, članak 68. stavak 1. točka (a) više se ne primjenjuje te je ta država članica odgovorna za nadzor i provedbu s obzirom na dotičnog pružatelja usluga ATM-a/ANS-a kako je predviđeno u tom izuzeću.

Nacionalno nadležno tijelo države članice u kojoj se nalazi aerodrom odgovorno je za te zadaće s obzirom na certifikat aerodroma iz članka 30. stavka 1. i certifikat operatera aerodroma iz članka 32. stavka 1. To nacionalno nadležno tijelo ujedno je odgovorno za zadaće nadzora i provedbe s obzirom na organizacije odgovorne za pružanje zemaljskih usluga ili usluga upravljanja postupcima na stajanci na tom aerodromu.

U svim je drugim slučajevima za obavljanje tih zadaća odgovorno nacionalno nadležno tijelo države članice u kojoj fizička ili pravna osoba koja podnosi zahtjev za izdavanje certifikata ili daje izjavu[...] ima glavno mjesto poslovanja ili, ako ta osoba nema glavno mjesto poslovanja, ima boravište ili poslovni nastan, osim ako je za učinkovito obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom potrebna drukčija dodjela odgovornosti za te zadaće. Uvjeti za dodjelu tih odgovornosti među nacionalnim nadležnim tijelima utvrđuju se u provedbenim aktima donesenima u skladu sa stavkom 10.

Provedbenim aktima donesenima u skladu sa stavkom 10. može se također predvidjeti i sljedeće:

- a) zrakoplovno-medicinski ispitivači, zrakoplovno-medicinski centri i liječnici opće prakse odgovorni su za izdavanje svjedodžbi o zdravstvenoj sposobnosti pilota iz članka 20. stavka 3. i svjedodžbi o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa iz članka 41. stavka 1.;
 - b) organizacije za osposobljavanje kabinske posade kojima je izdano odobrenje u skladu s člankom 22. i operatori zrakoplova kojima je izdan certifikat u skladu s člankom 27. odgovorni su za izdavanje potvrda članova kabinske posade iz članka 21.
4. Agencija i nacionalna nadležna tijela provode nadzor kontinuirano i na temelju prioriteta postavljenih s obzirom na rizike za civilno zrakoplovstvo i za treće strane.
5. Nacionalna nadležna tijela provode inspekcijske preglede na stajanci. Cilj je tih inspekcijskih pregleda na stajanci provjeriti ispunjavaju li zrakoplov, njegov operater i njegova posada primjenjive zahtjeve. Oni uključuju mogućnost prizemljivanja zrakoplova ako zrakoplov, njegov operater ili njegova posada ne ispunjavaju te zahtjeve. Agencija u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima također može provoditi inspekcijske preglede na stajanci.

Agencija upravlja i koristi se alatima i postupcima potrebnima za prikupljanje, razmjenu i analizu informacija povezanih sa sigurnošću dobivenih iz inspekcijskih pregleda na stajanci.

6. Kako bi olakšale učinkovito obavljanje svojih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom, Komisija, Agencija i nacionalna nadležna tijela razmjenjuju relevantne informacije, uključujući one o potencijalnim ili utvrđenim povredama.
7. Agencija promiče opće tumačenje i primjenu zahtjeva iz ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, među ostalim izradom uputa za uporabu iz članka 65. stavka 3. savjetujući se s nacionalnim nadležnim tijelima.
8. Svaka pravna ili fizička osoba koja podliježe ovoj Uredbi može Agenciju obavijestiti o navodnim razlikama u primjeni pravila među državama članicama. Ako takve razlike ozbiljno ometaju aktivnosti tih osoba ili na drugi način izazivaju znatne poteškoće, Agencija i nacionalna nadležna tijela dotičnih država članica surađuju kako bi otklonile te razlike bez nepotrebne odgode. Ako te razlike nije moguće otkloniti, Agencija taj predmet upućuje Komisiji.
9. Agencija i nacionalna nadležna tijela poduzimaju potrebne mjere za podizanje i poticanje svijesti o sigurnosti civilnog zrakoplovstva te šire informacije povezane sa sigurnošću koje su bitne za sprečavanje nesreća i nezgoda.
10. Kako bi se osigurala ujednačena provedba i sukladnost sa stavcima od 2. do 6. u pogledu zadaća povezanih s certifikacijom, nadzorom i provedbom koje obavljaju Agencija i nacionalna nadležna tijela u skladu s ovom Uredbom, Komisija na temelju načela navedenih u članku 4. i u svrhu ispunjavanja ciljeva navedenih u članku 1., na temelju provedbenih akata donesenih u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđuje detaljne odredbe s obzirom na:
 - a) razmjenu relevantnih informacija među Komisijom, Agencijom i nacionalnim nadležnim tijelima u svrhu učinkovitog obavljanja njihovih zadaća povezanih s certifikacijom, nadzorom i provedbom, uključujući informacije o potencijalnim ili utvrđenim povredama;

- b) obavljanje certifikacije te provođenje istraga, inspekcijskih pregleda, revizija i drugih aktivnosti praćenja potrebnih za osiguranje djelotvornog nadzora pravnih i fizičkih osoba, proizvoda, dijelova, opreme, sustava ATM-a/ANS-a, sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a, uređaja za osposobljavanje koji simuliraju let i aerodroma na koje se primjenjuje ova Uredba;
- c) kvalifikacije osoblja Agencije i nacionalnih nadležnih tijela uključenih u zadaće certifikacije, nadzora i provedbe te organizacija uključenih u njihovo osposobljavanje;
- d) obavljanje inspekcijskih pregleda na stajanci te prizemljenje zrakoplova kada zrakoplov, njegov operator ili njegova posada ne ispunjavaju zahtjeve iz ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe;
- e) administrativne sustave i sustave upravljanja Agencije i nacionalnih nadležnih tijela povezane s obavljanjem zadaća certifikacije, nadzora i provedbe;
- f) u pogledu stavka 3., raspodjelu odgovornosti među nacionalnim nadležnim tijelima radi osiguravanja učinkovitog obavljanja zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom;
- g) u pogledu stavka 3., a radi osiguravanja učinkovitog obavljanja zadaća u vezi s certifikacijom zdravstvene sposobnosti pilota i kontrolora zračnog prometa, dodjelu odgovornosti zrakoplovno-medicinskim ispitivačima i zrakoplovno-medicinskim centrima za izdavanje svjedodžbi o zdravstvenoj sposobnosti pilota i svjedodžbi o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa, kao i uvjete za situacije u kojima se takve odgovornosti daju liječnicima opće prakse;
- h) u pogledu stavka 3., dodjelu odgovornosti organizacijama za osposobljavanje kabinske posade i operaterima zrakoplova za izdavanje potvrda članovima kabinske posade radi osiguravanja učinkovitog obavljanja zadaća u vezi s certifikacijom članova kabinske posade;

- ha) uvjete na temelju kojih Agencija u skladu s člankom 65. stavkom 6. daje i širi obvezne informacije i preporuke radi osiguranja sigurnosti aktivnosti reguliranih odredbama poglavlja III.;
- hb) uvjete na temelju kojih Agencija u skladu s člankom 66. daje i širi obvezne informacije kako bi se osigurala kontinuirana plovidbenost i usklađenost s okolišem proizvoda, dijelova i neugrađene opreme te uvjete za odobrenje alternativnih načina usklađivanja s obzirom na te obvezne informacije.

Članak 52.

Europska skupina zrakoplovnih inspektora

1. Agencija u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima uspostavlja mehanizam za dobrovoljno udruživanje i dijeljenje inspektora i drugih stručnjaka koji imaju stručno znanje bitno za obavljanje zadaća certifikacije i nadzora u skladu s ovom Uredbom. U tu svrhu Agencija u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima utvrđuje potrebne profile kvalifikacija i iskustva na temelju kojih ta tijela i Agencija imenuju, ovisno o raspoloživosti, kandidate za sudjelovanje u europskoj skupini zrakoplovnih inspektora.
2. Agencija i sva nacionalna nadležna tijela mogu zatražiti pomoć europske skupine zrakoplovnih inspektora u obavljanju aktivnosti nadzora i certifikacije. Odgovore na te zahtjeve koordinira Agencija koja u tu svrhu, uz savjetovanje s nacionalnim nadležnim tijelima, razvija odgovarajuće postupke.
3. Stručnjaci iz europske skupine zrakoplovnih inspektora obavljaju svoje aktivnosti nadzora i certifikacije pod nadzorom i odgovornošću te prema uputama Agencije ili nacionalnog nadležnog tijela koje je zatražilo njihovu pomoć.

4. Troškovi pomoći koju pružaju stručnjaci iz europske skupine zrakoplovnih inspektora pokrivaju se naknadama koje treba platiti tijelo koje je zatražilo pomoć. To tijelo može odlučiti prikupiti te naknade izdavanjem računa, na temelju pravila utvrđenih u skladu sa stavkom 5. točkom (c), pravnoj ili fizičkoj osobi koja je bila predmet aktivnosti certifikacije i nadzora koje su provodili ti stručnjaci. U tom slučaju to tijelo prenosi naplaćen iznos tijelu koje je pružilo pomoć.
5. U vezi s mehanizmom za udruživanje i dijeljenje iz stavka 1., Komisija je ovlaštena provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. utvrđivati detaljna pravila s obzirom na:
 - a) detaljne odredbe u skladu s kojima Agencija i nacionalna nadležna tijela zahtijevaju, primaju ili pružaju pomoć u okviru tog mehanizma;
 - b) ovlasti stručnjaka iz europske skupine zrakoplovnih inspektora i detaljna pravila koja se primjenjuju na njih kada pružaju takvu pomoć, uključujući pravila primjenjiva na rezultate njihovih aktivnosti;
 - c) utvrđivanje i naplatu naknada iz stavka 4.

Preraspodjela odgovornosti za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom

1. Država članica može zatražiti od Agencije da obavlja zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom iz članka 51. stavka 2. s obzirom na bilo koju ili sve organizacije, operatore zrakoplova, osoblje, zrakoplove, uređaje za osposobljavanje koji simuliraju let, aerodrome, operatore aerodroma, aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću te sustave ili sastavne dijelove ATM-a/ANS-a za koje je dotična država članica odgovorna u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.

Nakon prihvaćanja takvog zahtjeva Agencija postaje nadležno tijelo odgovorno za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom obuhvaćenih zahtjevom te se dotična država članica oslobađa odgovornosti za obavljanje tih zadaća u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.

U vezi s Agencijinim ispunjavanjem odgovornosti za obavljanje tih zadaća primjenjuju se odredbe poglavlja IV. i V.

2. Država članica može zatražiti od druge države članice da nacionalno nadležno tijelo iz te druge države članice obavlja zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom iz članka 51. stavka 2. s obzirom na bilo koju ili sve organizacije, operatore zrakoplova, osoblje, zrakoplove, uređaje za osposobljavanje koji simuliraju let, aerodrome, operatore aerodroma, aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću te sustave ili sastavne dijelove ATM-a/ANS-a za koje je država članica koja je podnijela zahtjev odgovorna u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.

⁴¹ Delegacija DE protivi se ovom članku i uvodnoj izjavi 22. zato što bi bilo veoma teško prenijeti odgovornosti.

Nakon prihvaćanja takvog zahtjeva nacionalno nadležno tijelo države članice koja je prihvatila zahtjev postaje nadležno tijelo odgovorno za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom obuhvaćenih zahtjevom te se država članica koja je podnijela zahtjev oslobađa odgovornosti za obavljanje tih zadaća u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.

U vezi s ispunjavanjem odgovornosti za obavljanje zadaća koje su preraspodijeljene u skladu s ovim stavkom primjenjuju se odredbe poglavlja II. i IV. te članaka 120. i 121., kao i primjenjive odredbe nacionalnog prava države članice koja je prihvatila zahtjev.

- 2.a Što se tiče provedbe, odgovornost države članice koja je prihvatila zahtjev ili Agencije isključivo se odnosi na pitanja u vezi s postupcima koji vode do donošenja odluka nacionalnog nadležnog tijela te države članice ili Agencije te u vezi sa zadaćama certifikacije i nadzora koje su im preraspodijeljene u skladu s ovim člankom, kao i s primjenom tih odluka. Za sva druga pitanja u pogledu provedbe, dodjela odgovornosti predviđena u ovoj Uredbi i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe ostaje nepromijenjena.
3. Agencija ili država članica, prema potrebi, prihvaća zahtjev iz stavka 1. ili 2. samo ako Agencija ili nacionalno nadležno tijelo dotične države članice smatra da može učinkovito ispunjavati odgovornost za obavljanje dotičnih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.
4. Ako država članica namjerava primijeniti odredbe stavka 1. ili 2., sklapa s Agencijom ili drugom državom članicom, prema potrebi, detaljne aranžmane u pogledu preraspodjele odgovornosti za obavljanje dotičnih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom. Savjetovanje o tim detaljnim aranžmanima obavlja se s pravnim i fizičkim osobama koje su obuhvaćene preraspodjelom te, u slučaju preraspodjele iz stavka 2., s Agencijom prije njihova dovršetka.

U tim detaljnim aranžmanima barem se jasno utvrđuju zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom koje se preraspodjeljuju te se navode pravni, praktični i administrativni aranžmani potrebni za osiguravanje urednog prijenosa, učinkovitog i neprekinutog nastavka obavljanja dotičnih zadata u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe, kao i nesmetanog nastavka aktivnosti koje poduzimaju dotične pravne i fizičke osobe. Detaljni aranžmani ujedno uključuju odredbe o prijenosu relevantnih tehničkih evidencija i dokumentacije.

Agencija i dotična država članica ili države članice, prema potrebi, osiguravaju da se preraspodjela odgovornosti za obavljanje zadata u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom obavi u skladu s tim detaljnim aranžmanima.

5. Agencija u bazi podataka uspostavljenoj na temelju članka 63. stavlja na raspolaganje popis država članica koje su primijenile odredbe stavaka 1. i 2. ovog članka. Tim popisom jasno se utvrđuju nadležno tijelo odgovorno za zadaće nakon njihove preraspodjele i obuhvaćene organizacije, operatori zrakoplova, osoblje, zrakoplovi, uređaji za osposobljavanje koji simuliraju let, aerodromi, operatori aerodroma, aerodromska oprema povezana sa sigurnošću te sustavi ili sastavni dijelovi ATM-a/ANS-a, prema potrebi.

Agencija uzima u obzir preraspodjelu odgovornosti za obavljanje zadata u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom pri obavljanju inspekcijskih pregleda i drugih aktivnosti praćenja u skladu s člankom 73.

6. Preraspodjelama odgovornosti u skladu s ovim člankom ne dovode se u pitanje prava i obveze država članica na temelju Čikaške konvencije.

Ako država članica u skladu s ovim člankom preraspodijeli odgovornost za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom koje su joj dodijeljene u skladu s Čikaškom konvencijom, obavješćuje IACO o tome da Agencija ili druga država članica u njezino ime obavlja zadaće i dužnosti koje su joj dodijeljene Čikaškom konvencijom ili priložima toj Konvenciji.

- 6.a Država članica koja je preraspodijelila odgovornost za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom Agenciji ili drugoj državi članici u skladu sa stavkom 1. ili 2. može u svakom trenutku odlučiti ukinuti preraspodjelu.

U tom se slučaju na odgovarajući način primjenjuju odredbe stavaka 3., 4., 5. te stavka 6. drugog podstavka.

Članak 53.a

Zajednička odgovornost za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom s obzirom na operatore zrakoplova

1. Najviše pet država članica može, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev operatora zrakoplova, odlučiti biti zajednički odgovorno za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom iz članka 51. stavka 2. s obzirom na operatora zrakoplova, odstupajući od članka 51. stavka 3., ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - a) taj operator zrakoplova ima certifikat ili pravo na podnošenje zahtjeva za izdavanje certifikata u skladu s člankom 27. stavkom 1. nacionalnom nadležnom tijelu jedne od tih država članica te ima ili namjerava imati znatan dio objekata i osoblja obuhvaćenih tim certifikatom smješten u svakoj od tih država članica;

- b) zajednička odgovornost za obavljanje tih zadaća od strane tih država članica predstavlja znatne prednosti u pogledu sigurnosti civilnog zrakoplovstva ili učinkovitosti za operatora zrakoplova ili za dotična nacionalna nadležna tijela;
 - c) te države članice sposobne su zajednički ispunjavati odgovornost za obavljanje tih zadaća uz potpunu usklađenost s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.
2. Države članice osiguravaju nediskriminirajuće postupanje prema operatorima zrakoplova kada odlučuju o tome da će biti zajednički odgovorne u skladu s ovim člankom.
3. Države članice iz stavka 1. međusobno uspostavljaju detaljne aranžmane u vezi s načinima zajedničkog ispunjavanja odgovornosti za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom. Za te detaljne aranžmane vrijedi barem sljedeće:
- a) u njima se detaljno utvrđuje koje će od tih zadaća obavljati koje odgovarajuće nacionalno nadležno tijelo dotičnih država članica;
 - b) sadrže potrebne pravne, praktične i administrativne aranžmane za osiguravanje učinkovite i djelotvorne suradnje među tim nacionalnim nadležnim tijelima pri obavljanju tih zadaća, na takav način da se zajedničkom odgovornošću ni na koji način ne utječe negativno na obavljanje tih zadaća, što posebno uključuje poduzimanje mjera za provedbu, u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe;
 - c) u njima se navode mogućnosti da dotični operator zrakoplova ospori odluke koje je donijelo bilo koje od dotičnih nacionalnih nadležnih tijela pri obavljanju tih zadaća koje utječu na tog operatora zrakoplova;

d) ako će se te zadaće obavljati u odnosu na operatora zrakoplova koji već ima certifikat koji je izdalo nacionalno nadležno tijelo jedne od dotičnih država članica, u njima se utvrđuju odredbe kojima se osigurava učinkovit i neprekinut nastavak obavljanja tih zadaća tijekom prijelaznog razdoblja do datuma od kojeg se odgovornost ispunjava zajednički, kao i nesmetan nastavak aktivnosti koje poduzima dotični operator zrakoplova tijekom tog razdoblja.

4. Ako države članice namjeravaju odlučiti biti zajednički odgovorne u skladu s ovim člankom, savjetuju se s operatorom zrakoplova o svojoj namjeri i o nacrtu detaljnih aranžmana iz stavka 3. te uzimaju u obzir mišljenje tog operatora.

O svojoj namjeri također obavješćuju Komisiju i Agenciju. U toj obavijesti navode se sve relevantne informacije, uključujući nacrt detaljnih aranžmana, mišljenja dotičnog operatora zrakoplova i informacije o načinu na koji su ta mišljenja uzeta u obzir.

Nakon savjetovanja s Agencijom Komisija odlučuje o tome jesu li uvjeti iz stavka 1. ispunjeni te ispunjava li nacrt detaljnih aranžmana uvjete iz stavka 3. Odluka Komisije, koja se donosi provedbenim aktom, donosi se u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 2. te se objavljuje u *Službenom listu Europske unije*. Agencija tu odluku unosi u bazu podataka iz članka 63.

5. Nakon pozitivne odluke Komisije i sklapanja detaljnih aranžmana u skladu sa stavcima 2. i 3., predviđena odluka dotičnih država članica proizvodi učinke na datum utvrđen u odluci država članica. Od tog datuma nacionalna nadležna tijela tih država članica zajednički postaju nadležno tijelo odgovorno za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom s obzirom na dotičnog operatora zrakoplova, što uključuje izdavanje certifikata i poduzimanje mjera za provedbu, te se država članica koja je bila odgovorna u skladu s člankom 51. stavkom 3. oslobađa pojedinačne odgovornosti za obavljanje tih zadaća u skladu s ovom Uredbom i njezinim provedbenim aktima.
6. Agencija putem baze podataka uspostavljene na temelju članka 63. stavlja na raspolaganje popis država članica koje su odlučile biti zajednički odgovorne u skladu s ovim člankom. Tim se popisom utvrđuju operatori zrakoplova u odnosu na koje države članice zajednički ispunjavaju odgovornost za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom te on sadrži pojedinosti o dogovorenoj podjeli tih zadaća među nacionalnim nadležnim tijelima tih država članica.

Agencija uzima u obzir zajedničko ispunjavanje odgovornosti za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom pri obavljanju inspekcijskih pregleda i drugih aktivnosti praćenja u skladu s člankom 73.

7. Ako države članice koje su odlučile biti zajednički odgovorne u skladu s ovim člankom više nisu uvjerene da su uvjeti iz stavka 1. ispunjeni, opozivaju tu odluku i ukidaju detaljne aranžmane u vezi sa zajedničkim ispunjavanjem odgovornosti, nakon savjetovanja s dotičnim zračnim prijevoznikom. U tom slučaju, nakon takvog opoziva te odluke, država članica koja je odgovorna u skladu s člankom 51. stavkom 3. postaje pojedinačno odgovorna za obavljanje tih zadaća u odnosu na dotičnog operatora zrakoplova te se druge dotične države članice oslobađaju svoje zajedničke odgovornosti.

U tom slučaju sve dotične države članice osiguravaju učinkovit i neprekinut nastavak obavljanja tih zadaća tijekom prijelaznog razdoblja do datuma od kojeg se odgovornost ispunjava pojedinačno, kao i nesmetan nastavak aktivnosti koje poduzima dotični operator zrakoplova tijekom tog razdoblja. O opozivu bez odgode obavješćuju Komisiju i Agenciju. Po primitku te obavijesti Agencija ažurira relevantne informacije u bazi podataka iz članka 63.

8. Ovim se člankom ne dovode u pitanje prava i obveze država članica na temelju Čikaške konvencije.

Kada države članice odluče biti zajednički odgovorne u skladu s ovim člankom ili kada odluče opozvati takvu odluku, na odgovarajući način obavješćuju ICAO.

Članak 54.

Preraspodjela odgovornosti na zahtjev organizacija

1. Odstupajući od članka 51. stavka 3. organizacija može podnijeti zahtjev da Agencija djeluje kao nadležno tijelo odgovorno za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom s obzirom na tu organizaciju ako ta organizacija ima certifikat ili pravo na podnošenje zahtjeva za izdavanje certifikata u skladu s odredbama poglavlja III. nacionalnom nadležnom tijelu iz jedne države članice, ali ima ili namjerava imati znatan dio objekata i osoblja obuhvaćenih tim certifikatom smješten u jednoj ili više drugih država članica.

Takav zahtjev mogu podnijeti i dvije organizacije ili više njih koje pripadaju istoj poslovnoj grupaciji, pri čemu svaka od njih ima glavno mjesto poslovanja u različitoj državi članici te ima certifikat ili pravo na podnošenje zahtjeva za izdavanje certifikata u skladu s odredbama poglavlja III. za istu vrstu zrakoplovne aktivnosti.

Prije nego što organizacije iz prvog i drugog podstavka podnesu takav zahtjev, dobivaju pristanak nacionalnih nadležnih tijela država članica u kojima imaju glavno mjesto poslovanja. Ti se pristanci⁴² zajedno sa zahtjevom dostavljaju Agenciji.

2. Ako Agencija smatra da može učinkovito ispunjavati odgovornost za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom, kako je zatraženo, u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe, sklapa s dotičnom državom članicom ili dotičnim državama članicama, prema potrebi, dotične detaljne aranžmane o preraspodjeli odgovornosti za obavljanje dotičnih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom. Savjetovanje o tim detaljnim aranžmanima prije njihova dovršetka obavlja se s organizacijama koje su zatražile da Agencija djeluje kao njihovo nadležno tijelo.

U tim detaljnim aranžmanima barem se jasno utvrđuju zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom koje se preraspodjeljuju te se navode pravni, praktični i administrativni aranžmani potrebni za osiguravanje urednog prijenosa, učinkovitog i neprekinutog nastavka obavljanja dotičnih zadaća u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe, kao i nesmetanog nastavka aktivnosti koje poduzimaju dotične organizacije. Detaljni aranžmani ujedno uključuju odredbe o prijenosu relevantnih tehničkih evidencija i dokumentacije.

Agencija i dotična država članica ili države članice, prema potrebi, osiguravaju da se preraspodjela odgovornosti za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom obavi u skladu s tim detaljnim aranžmanima.

⁴² Komisija je uložila rezervu na zamjenu riječi „mišljenje” riječju „pristanak”.

3. Nakon prihvaćanja zahtjeva podnesenog u skladu sa stavkom 1. Agencija postaje nadležno tijelo odgovorno za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom obuhvaćenih zahtjevom te se dotična država članica ili dotične države članice oslobađaju odgovornosti za obavljanje tih zadaća u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe. U vezi s Agencijinim ispunjavanjem odgovornosti za obavljanje tih zadaća primjenjuju se odredbe poglavlja IV. i V.
4. Na svaku se preraspodjelu odgovornosti za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s ovim člankom na odgovarajući način primjenjuju odredbe članka 53. stavaka 2.a, 5. i 6.
- 4.a Organizacije za koje Agencija djeluje kao nadležno tijelo u skladu s ovim člankom mogu zatražiti da države članice u kojima se nalaze glavna mjesta poslovanja tih organizacija ponovno preuzmu odgovornost za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u odnosu na te organizacije. U tom se slučaju na odgovarajući način primjenjuju odredbe članka 53. stavaka od 3. do 6.

Članak 55.⁴³

Mehanizam potpore nadzora

1. [...]

[...]

⁴³ Komisija je uložila rezervu na brisanje ili izmjenu članka 55.

[...]

2. [...]

3. [...]

4. [...]

5. [...]

6. [...]

Valjanost certifikata i izjava

1. Certifikati koji su izdani i izjave koje su dane u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe vrijede u svim državama članicama bez dodatnih zahtjeva ili ocjenjivanja.
2. Ako Komisija smatra da pravna ili fizička osoba kojoj je izdan certifikat ili koja je dala izjavu više ne ispunjava primjenjive zahtjeve ove Uredbe ili provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, Komisija, na temelju preporuke Agencije, od države članice odgovorne za nadzor te osobe zahtijeva poduzimanje odgovarajućih korektivnih i zaštitnih mjera, uključujući ograničenje ili suspenziju certifikata.

Ta se odluka donosi provedbenim aktima koji se donose u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 2. Ako ima opravdanih i nezaobilaznih hitnih razloga koji se odnose na sigurnost zračnog prometa, Komisija u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 4. donosi odmah primjenjive provedbene akte.

Od datuma od kojeg ta provedbena odluka počinje proizvoditi učinke, odstupajući od stavka 1., dotični certifikat ili izjava više nisu valjani u svim državama članicama.

3. Ako Komisija smatra da je država članica iz stavka 2. poduzela odgovarajuće korektivne i zaštitne mjere, na temelju preporuke Agencije odlučuje da su dotični certifikat ili izjava ponovno valjani u svim državama članicama u skladu sa stavkom 1. Ta se odluka donosi provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 2. Ako ima opravdanih i nezaobilaznih hitnih razloga koji se odnose na sigurnost zračnog prometa, Komisija u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 4. donosi odmah primjenjive provedbene akte.
4. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje Uredba (EZ) br. 2111/2005.

Priznavanje certifikata trećih zemalja

1. Agencija i nacionalna nadležna tijela mogu izdavati certifikate predviđene u ovoj Uredbi i njezinim provedbenim aktima na temelju certifikata koji su izdani u skladu sa zakonima treće zemlje, ili mogu priznavati certifikate i drugu odgovarajuću dokumentaciju kojima se potvrđuje sukladnost s pravilima za civilno zrakoplovstvo izdanima u skladu s propisima treće zemlje, ako se certifikatima ili drugom odgovarajućom dokumentacijom tih trećih zemalja osigurava razina sigurnosti i zaštite okoliša koja je jednakovrijedna onoj koja proizlazi iz primjene odredaba ove Uredbe. Takva mogućnost može biti predviđena:
 - a) međunarodnim sporazumima o priznavanju certifikata sklopljenima između Unije i treće zemlje;
 - b) provedbenim aktima navedenima u stavku 2.; ili
 - ba) u nedostatku međunarodnih sporazuma i relevantnih provedbenih akata iz točke (a) odnosno (b) te ne dovodeći u pitanje članak 126. stavak 4., sporazumom o priznavanju certifikata sklopljenim između države članice i treće zemlje prije stupanja na snagu Uredbe (EZ) br. 1592/2002 o kojem su Komisija i druge države članice obaviještene.
2. Komisija je ovlaštena donositi provedbene akte u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. kako bi se utvrdila detaljna pravila u pogledu priznavanja certifikata i druge dokumentacije kojom se potvrđuje sukladnost s pravilima za civilno zrakoplovstvo izdanima u skladu sa zakonima treće zemlje, uključujući postupke i uvjete za postizanje i održavanje potrebnog povjerenja u regulatorne sustave trećih zemalja.

Kako bi se ostvarilo i održalo takvo povjerenje, Agencija je ovlaštena provoditi potrebne tehničke procjene i ocjenjivanja zakona trećih zemalja i stranih zrakoplovnih tijela. Za potrebe provođenja takvih procjena i ocjenjivanja, Agencija može dogovarati radne mehanizme u skladu s člankom 77. stavkom 2.

Članak 58.

Kvalificirani subjekti

1. Agencija i nacionalna nadležna tijela mogu svoje zadaće certifikacije i nadzora predviđene ovom Uredbom dodijeliti kvalificiranim subjektima koji su akreditirani kao sukladni s kriterijima iz Priloga VI. Ne dovodeći u pitanje stavak 4. Agencija i nacionalna nadležna tijela koja se koriste kvalificiranim subjektima u tu svrhu uspostavljaju sustav za akreditaciju kvalificiranih subjekata te za procjenu njihove sukladnosti s tim kriterijima, u trenutku akreditacije i kontinuirano nakon toga.

Kvalificirani subjekt akreditira ili pojedinačno Agencija ili nacionalno nadležno tijelo, ili ga zajednički akreditiraju najmanje dva nacionalna nadležna tijela ili Agencija i najmanje jedno nacionalno nadležno tijelo.

2. Agencija ili nacionalno nadležno tijelo ili nacionalna nadležna tijela, prema potrebi, mijenjaju, ograničavaju, ukidaju ili suspendiraju akreditaciju kvalificiranog subjekta koju su izdale ako taj subjekt više ne ispunjava kriterije iz Priloga VI.
3. Agencija ili nacionalna nadležna tijela koja akreditiraju kvalificirani subjekt mogu mu dodijeliti privilegij za izdavanje, obnavljanje, izmjenu, ograničavanje, suspenziju ili ukidanje certifikata ili primanje izjava u ime Agencije ili nacionalnog nadležnog tijela. Taj se privilegij navodi u opsegu akreditacije.
4. Agencija i nacionalna nadležna tijela priznaju, bez dodatnih tehničkih zahtjeva ili ocjenjivanja, akreditacije kvalificiranih subjekata koje su Agencija i druga nacionalna nadležna tijela dodijelili u skladu sa stavkom 1.

Međutim, Agencija i nacionalna nadležna tijela nisu dužni prihvatiti cijeli opseg akreditacije koju je izdalo drugo nacionalno nadležno tijelo ili Agencija ni upotrebljavati cijeli opseg privilegija koje je tom kvalificiranom subjektu dodijelilo drugo nacionalno nadležno tijelo ili Agencija u skladu sa stavkom 3.

5. Agencija i nacionalna nadležna tijela razmjenjuju informacije o dodijeljenim, suspendiranim, ograničenim i ukinutim akreditacijama, uključujući informacije o opsegu dodijeljene akreditacije i privilegija. Agencija te informacije stavlja na raspolaganje u bazi podataka iz članka 63.

Članak 59.

Zaštitne odredbe

1. Ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe ne sprečava se država članica da odmah odgovori na problem povezan sa sigurnošću civilnog zrakoplovstva ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - a) problem uključuje ozbiljan rizik za sigurnost zračnog prometa, a za njegovo rješavanje nužno je hitno djelovanje te države članice;
 - b) država članica ne može na odgovarajući način riješiti problem u skladu s odredbama ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe;
 - c) poduzete mjere proporcionalne su težini problema.

U tom slučaju dotična država članica bez odgode obavješćuje Komisiju, Agenciju i druge države članice, putem baze podataka uspostavljene na temelju članka 63., o poduzetim mjerama, njihovu trajanju i razlozima za njihovo poduzimanje.

2. Ako je trajanje mjera iz stavka 1. dulje od osam uzastopnih mjeseci ili ako je država članica opetovano poduzimala iste mjere te im je ukupno trajanje dulje od osam mjeseci, Agencija procjenjuje jesu li uvjeti iz stavka 1. ispunjeni te, u roku od tri mjeseca od datuma primitka obavijesti iz stavka 1., daje preporuku Komisiji s obzirom na rezultat te procjene. Agencija tu preporuku unosi u bazu podataka uspostavljenu na temelju članka 63.

U tom slučaju Komisija procjenjuje, uzimajući u obzir tu preporuku, jesu li ti uvjeti ispunjeni. Ako Komisija smatra da ti uvjeti nisu ispunjeni ili ako se ne slaže s ishodom procjene Agencije, u roku od tri mjeseca od datuma primitka te preporuke donosi provedbenu odluku u tu svrhu, koja se objavljuje u *Službenom listu Europske unije* i unosi u bazu podataka uspostavljenu na temelju članka 63.

Nakon obavijesti o provedbenoj odluci kojom se potvrđuje da ti uvjeti nisu ispunjeni, dotična država članica odmah obustavlja mjere poduzete na temelju stavka 1.

4. Po primitku obavijesti iz stavka 1. Agencija bez odgode procjenjuje i može li problem koji je utvrdila država članica Agencija riješiti donošenjem odluka iz članka 65. stavka 4. prvog podstavka tako da mjere koje poduzima država članica nisu više potrebne.

Ako Agencija smatra da se problem može riješiti na taj način, donosi odgovarajuću odluku u tu svrhu. Ako smatra da se problemom otkriva potreba za izmjenom provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, Komisiji u skladu s člankom 65. stavkom 1. izdaje mišljenje u pogledu izmjene tih provedbenih akata koje smatra potrebnima s obzirom na primjenu stavka 1.

Odredbe o fleksibilnosti

1. Države članice mogu bilo kojoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja podliježe ovoj Uredbi odobriti izuzeća od zahtjeva koji se primjenjuju na tu osobu u skladu s odredbama poglavlja III., osim od bitnih zahtjeva utvrđenih u tim odredbama ili provedbenim aktima donesenima na temelju tih odredaba, u slučaju hitnih nepredviđenih okolnosti koje utječu na te osobe ili operativnih potreba tih osoba, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - a) nije moguće na odgovarajući način riješiti te okolnosti ili potrebe u skladu s primjenjivim zahtjevima;
 - b) prihvatljiva razina sigurnosti i zaštite okoliša te sukladnosti s primjenjivim bitnim zahtjevima osigurana je, ako je to potrebno, primjenom mjera ublažavanja;
 - c) država članica ublažila je u najvećoj mogućoj mjeri svako moguće narušavanje tržišnih uvjeta kao posljedicu odobravanja izuzeća; i
 - d) izuzeće je ograničeno svojim opsegom i trajanjem u mjeri u kojoj je to prijeko potrebno te se primjenjuje na nediskriminirajući način.

U tom slučaju dotična država članica bez odgode obavješćuje Komisiju, Agenciju i ostale države članice, putem baze podataka uspostavljene na temelju članka 63., o odobrenom izuzeću, njegovu trajanju, razlozima za njegovo odobrenje i, ako je to primjenjivo, potrebnim mjerama ublažavanja koje se primjenjuju.

2. Ako je trajanje izuzeća iz stavka 1. dulje od osam uzastopnih mjeseci ili ako je država članica opetovano odobravalala ista izuzeća te im je ukupno trajanje dulje od osam mjeseci, Agencija procjenjuje jesu li uvjeti iz stavka 1. ispunjeni te, u roku od tri mjeseca od datuma primitka obavijesti iz stavka 1., daje preporuku Komisiji s obzirom na ishod te procjene. Agencija tu preporuku unosi u bazu podataka uspostavljenu na temelju članka 63.

U tom slučaju Komisija procjenjuje, uzimajući u obzir tu preporuku, jesu li ti uvjeti ispunjeni. Ako Komisija smatra da ti uvjeti nisu ispunjeni ili ako se ne slaže s ishodom procjene Agencije, u roku od tri mjeseca od datuma primitka te preporuke donosi provedbenu odluku u tu svrhu, koja se objavljuje u *Službenom listu Europske unije* i unosi u bazu podataka uspostavljenu na temelju članka 63.

Nakon obavijesti o provedbenoj odluci kojom se potvrđuje da ti uvjeti nisu ispunjeni, dotična država članica odmah ukida izuzeće odobreno u skladu sa stavkom 1.

3. Ako država članica smatra da se sukladnost s primjenjivim bitnim zahtjevima utvrđenima u prilogima može dokazati na druge načine osim onih propisanih u provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe te da takvi načini imaju znatne prednosti u smislu sigurnosti civilnog zrakoplovstva ili učinkovitosti za osobe koje podliježu ovoj Uredbi ili za dotična tijela, ta država članica može, putem baze podataka uspostavljene na temelju članka 63., Komisiji i Agenciji podnijeti obrazloženi zahtjev za izmjenu dotičnog provedbenog akta kako bi se omogućila uporaba tih drugih načina.

U tom slučaju, Agencija bez odgode daje preporuku Komisiji o tome ispunjava li zahtjev države članice uvjete iz prvog podstavka.

Ako je to potrebno s obzirom na primjenu ovog stavka, Komisija bez odgode i uzimajući u obzir tu preporuku, razmatra izmjenu dotičnog provedbenog akta.

Članak 61.

Prikupljanje, razmjena i analiza informacija

1. Komisija, Agencija i nacionalna nadležna tijela razmjenjuju sve informacije koje su im dostupne u kontekstu primjene ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, a koje su drugim strankama bitne za obavljanje njihovih zadaća na temelju ove Uredbe. Nadležna tijela država članica zadužena za istraživanje nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu ili za analizu događaja imaju ujedno pravo na pristup tim informacijama radi obavljanja svojih zadaća. Te se informacije također mogu dostaviti zainteresiranim stranama u skladu s provedbenim aktima iz stavka 4.
2. Agencija na razini Unije koordinira prikupljanje, razmjenu i analizu informacija o pitanjima obuhvaćenima područjem primjene ove Uredbe. U tu svrhu Agencija može sklapati aranžmane s pravnim i fizičkim osobama koje podliježu ovoj Uredbi, ili udruženjima takvih osoba, o prikupljanju, razmjeni i analizi informacija.

3. Na zahtjev Komisije Agencija analizira hitna ili važna pitanja obuhvaćena područjem primjene ove Uredbe. Ako je to potrebno, nacionalna nadležna tijela surađuju s Agencijom za potrebe provedbe takve analize.
4. Komisija donosi detaljna pravila o načinima razmjene informacija iz stavka 1. među Komisijom, Agencijom i nacionalnim nadležnim tijelima te o širenju takvih informacija zainteresiranim stranama. Ta se pravila navode u provedbenim aktima koji se donose u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3.

U detaljnim pravilima iz prvog podstavka uzimaju se u obzir:

- a) potreba da se pravnim i fizičkim osobama koje podliježu ovoj Uredbi dostave informacije koje su im potrebne za osiguravanje sukladnosti s ciljevima iz članka 1. te promicanje tih ciljeva;
 - b) potreba da se širenje i uporaba informacija ograniče na ono što je prijeko potrebno za postizanje ciljeva navedenih u članku 1.;
 - c) potreba da se spriječi stavljanje na raspolaganje informacija ili njihova uporaba u svrhu pripisivanja krivnje ili odgovornosti, ne dovodeći u pitanje primjenjivo nacionalno kazneno pravo⁴⁴.
5. Nacionalna nadležna tijela, u skladu sa svojim nacionalnim pravom, Komisija, Agencija te pravne i fizičke osobe i udruženja tih osoba iz stavka 2. poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurali odgovarajuću povjerljivost informacija koje su primili u skladu s ovim člankom. Ovom odredbom ne dovode se u pitanje stroži zahtjevi o povjerljivosti predviđeni Uredbom (EU) br. 996/2010, Uredbom (EU) br. 376/2014 ili drugim zakonodavstvom Unije.

⁴⁴ Delegacija DE, koju je poduprla delegacija AT, predlaže da se u ovaj stavak i u uvodnu izjavu 28a uključi upućivanje na „nacionalne zakone o sudskom postupku”.

6. Agencija svake godine objavljuje izvješće o sigurnosti kako bi javnost upoznala s općom razinom sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Uniji. To izvješće sadržava analizu općeg stanja sigurnosti opisanu jednostavnim i lako razumljivim jezikom i u njemu se navodi postoje li povećani sigurnosni rizici.

Članak 62.

Zaštita izvora informacija

1. Kad se informacije iz članka 61. stavaka 1. i 2. dostave nacionalnom nadležnom tijelu, izvor takvih informacija štiti se u skladu s primjenjivim zakonodavstvom Unije i nacionalnim zakonodavstvom o zaštiti izvora informacija povezanih sa sigurnošću civilnog zrakoplovstva. Ako Komisiji ili Agenciji takve informacije dostavi fizička osoba, osobni podaci o tom izvoru ne bilježe se zajedno s dostavljenim informacijama.
2. Ne dovodeći u pitanje primjenjivo nacionalno kazneno pravo⁴⁵, države članice suzdržavaju se od pokretanja postupka za povrede pravnih propisa bez predumišljaja ili namjere za koje su doznale samo zato što su im informacije o tim povredama dostavljene na temelju ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe.

Odredbe prvog podstavka ne primjenjuju se u slučajevima zlonamjernog ponašanja ili namjernog, teškog i ozbiljnog zanemarivanja očitog rizika te krajnjeg nedostatka profesionalne odgovornosti da se učini ono što je očito potrebno u danim okolnostima pa to izazove predvidljivu štetu osobi ili imovini ili teško ugrozi razinu sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

3. Države članice mogu zadržati ili donijeti mjere za jačanje zaštite izvora informacija iz stavka 1.

⁴⁵ Delegacija DE, koju je poduprla delegacija AT, predlaže da se u ovaj stavak i u uvodnu izjavu 28a doda upućivanje na „nacionalne zakone o sudskom postupku”.

4. Zaposlenike i ugovorno osoblje koji dostave informacije u okviru primjene ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe njihov poslodavac ili organizacija za koju pružaju usluge ni na koji način ne diskriminira zbog dostavljanja tih informacija.

Odredbe prvog podstavka ne primjenjuju se u slučajevima zlonamjernog ponašanja ili namjernog, teškog i ozbiljnog zanemarivanja očitog rizika te krajnjeg nedostatka profesionalne odgovornosti da se učini ono što je očito potrebno u danim okolnostima pa to izazove predvidljivu štetu osobi ili imovini ili teško ugrozi razinu sigurnosti zračnog prometa.

5. Odredbama ovog članka ne sprečavaju se države članice, Komisija i Agencija da poduzmu bilo koju mjeru potrebnu za održavanje ili poboljšanje sigurnosti civilnog zrakoplovstva.
6. Odredbama ovog članka ne dovode se u pitanje pravila o zaštiti izvorâ informacija utvrđena u Uredbi (EZ) br. 996/2010 i Uredbi (EU) br. 376/2014.

Članak 63.

Baza podataka

1. Agencija, u suradnji s Komisijom i nacionalnim nadležnim tijelima, uspostavlja bazu podataka potrebnu za osiguravanje učinkovite suradnje između Agencije i nacionalnih nadležnih tijela u vezi s obavljanjem njihovih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom na temelju ove Uredbe te upravlja tom bazom.

Ta baza podataka sadržava informacije o:

- a) certifikatima koje su Agencija i nacionalna nadležna tijela izdali i izjavama koje su primili u skladu s odredbama poglavlja III. i članaka 53., 54., 66., 67., 68., 69. i 70.;

- b) certifikatima koje su izdali i izjavama koje su primili kvalificirani subjekti u ime Agencije i nacionalnih nadležnih tijela u skladu s člankom 58. stavkom 3.;
- c) akreditacijama koje su Agencija i nacionalna nadležna tijela dodijelili kvalificiranim subjektima u skladu s člankom 58., uključujući informacije o opsegu akreditacije i dodijeljenim privilegijima;
- d) mjerama koje države članice poduzimaju u skladu s člankom 2. stavcima 6. i 7. te o odgovarajućim odlukama Komisije;
- e) odlukama Komisije donesenima u skladu s člankom 2. stavkom 4.;
- f) odlukama država članica donesenima u skladu s člankom 36. stavkom 2.;
- g) preraspodjeli odgovornosti za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom od strane država članica Agenciji ili nacionalnom nadležnom tijelu druge države članice u skladu s člancima 53. i 54., uključujući pojedinosti o zadaćama koje su preraspodijeljene;
- h) [...].
- i) odlukama Komisije donesenima u skladu s člankom 56.;
- j) obavijestima nacionalnih nadležnih tijela o pojedinačnim specifikacijskim shemama trajanja leta dostavljenima Agenciji na temelju provedbenih akata donesenih u skladu s člankom 28. stavkom 1. točkom (da) te odgovarajućim mišljenjima Agencije danima u skladu s člankom 65. stavkom 7.;
- k) obavijestima država članica o mjerama poduzetima radi žurnog odgovora na problem povezan sa sigurnošću civilnog zrakoplovstva i o odobravanju izuzeća te odgovarajućim preporukama Agencije i odlukama Komisije u skladu s člankom 59. stavkom 1. i člankom 60. stavkom 1.;

- l) zahtjevima država članica u pogledu drugih načina usklađivanja s bitnim zahtjevima i odgovarajućim preporukama Agencije u skladu s člankom 60. stavkom 3.;
 - m) obavijestima Agencije i odgovarajućim odlukama Komisije u skladu s člankom 65. stavkom 4.;
 - ma) informacijama povezanim s provedbom međunarodnih standarda i preporučenih praksi iz članka 77. stavka 4.;
 - mb) zajedničkom ispunjavanju odgovornosti država članica za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom te odgovarajućim odlukama Komisije u skladu s člankom 53.a, uključujući informacije o zadaćama koje se obavljaju zajednički;
 - mc) izuzećima koja države članice odobravaju u skladu s člankom 36. stavkom 2.a te o odgovarajućim odlukama Komisije;
 - n) drugim informacijama koje mogu biti potrebne za osiguravanje učinkovite suradnje između Agencije i nacionalnih nadležnih tijela u pogledu obavljanja njihovih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s ovom Uredbom.
2. Nacionalna nadležna tijela, zrakoplovno-medicinski ispitivači i zrakoplovno-medicinski centri ujedno putem baze podataka razmjenjuju informacije o zdravstvenoj sposobnosti pilota. Sve takve informacije koje su zapravo osobni podaci, uključujući zdravstvene podatke, ograničavaju se na ono što je prijeko potrebno za osiguravanje učinkovite certifikacije i nadzora pilota u skladu s člankom 20.
3. Svi osobni podaci, uključujući zdravstvene podatke, koji su navedeni u bazi podataka pohranjuju se samo na razdoblje koje je nužno za potrebe zbog kojih su podaci prikupljeni ili zbog kojih podliježu daljnjoj obradi.
4. Države članice i Agencija osiguravaju da su ispitanici čiji se osobni podaci obrađuju u bazi podataka prethodno obaviješteni o tome.

5. Države članice i Agencija mogu ograničiti opseg prava ispitanika na pristup, ispravljanje i brisanje osobnih podataka sadržanih u bazi podataka u mjeri u kojoj je to prijeko potrebno za zaštitu sigurnosti civilnog zrakoplovstva u skladu s člankom 13. Direktive 95/46/EZ i člankom 20. Uredbe (EZ) br. 45/2001⁴⁶.
6. Ne dovodeći u pitanje stavak 7. Komisija, Agencija, nacionalna nadležna tijela i sva nadležna tijela država članica zadužena za istraživanje nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu imaju, u svrhu obavljanja svojih zadaća, siguran internetski pristup svim informacijama sadržanima u bazi podataka.
- Ako je to potrebno, Komisija i Agencija mogu širiti određene informacije sadržane u bazi podataka, osim informacija iz stavka 2., zainteresiranim stranama ili ih staviti na raspolaganje javnosti.
7. Informacije sadržane u bazi podataka štite se od neovlaštenog pristupa odgovarajućim alatima i protokolima. Pristup i otkrivanje informacija iz stavka 2. ograničavaju se na osobe odgovorne za certifikaciju i nadzor zdravstvene sposobnosti pilota u svrhu obavljanja njihovih zadaća na temelju ove Uredbe. Ograničen pristup tim informacijama može se odobriti i drugim ovlaštenim osobama za potrebe osiguravanja pravilnog funkcioniranja baze podataka, posebno za njezino tehničko održavanje. Osobe ovlaštene za pristup informacijama koje sadržavaju osobne podatke prethodno pohađaju osposobljavanje o primjenjivom zakonodavstvu u području zaštite osobnih podataka i povezanim mjerama zaštite.
8. Komisija donosi pravila potrebna za funkcioniranje baze podataka i upravljanje tom bazom. Ta se pravila navode u provedbenim aktima koji se donose u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. i u kojima se utvrđuju detaljni zahtjevi s obzirom na:

- a) tehničke aspekte uspostave i održavanja baze podataka;

⁴⁶ Delegacija DE, koju je poduprla delegacija AT, predlaže da se u ovaj stavak i u uvodnu izjavu 28a uključi upućivanje na „nacionalne zakone o sudskom postupku”.

- b) razvrstavanje informacija koje Komisija, Agencija i nacionalna nadležna tijela trebaju dostaviti radi unosa u bazu podataka, uključujući oblik i način dostave takvih informacija;
- c) redovito i standardizirano ažuriranje informacija sadržanih u bazi podataka;
- d) načine širenja i objavljivanja određenih informacija sadržanih u bazi podataka u skladu sa stavkom 6.;
- e) razvrstavanje informacija o zdravstvenoj sposobnosti pilota koje nacionalna nadležna tijela, zrakoplovno-medicinski ispitivači i zrakoplovno-medicinski centri trebaju dostaviti radi unosa u bazu podataka, uključujući oblik i način dostave takvih informacija;
- f) načine zaštite informacija sadržanih u bazi podataka od neovlaštenog pristupa, ograničavanja pristupa informacijama te zaštite svih osobnih podataka sadržanih u bazi podataka u skladu s primjenjivim pravom Unije o zaštiti osobnih podataka, posebno s obzirom na zaštitu od slučajnog ili nezakonitog uništavanja, gubitka, izmjene ili otkrivanja;
- g) najdulje dopušteno razdoblje pohrane osobnih podataka sadržanih u bazi podataka, uključujući informacije o zdravstvenoj sposobnosti pilota koje su osobni podaci;
- h) detaljne uvjete pod kojima države članice i Agencija mogu za potrebe stavka 5. ograničiti prava ispitanika na pristup, ispravljanje i brisanje osobnih podataka sadržanih u bazi podataka.

POGLAVLJE V.

AGENCIJA EUROPSKE UNIJE ZA SIGURNOST ZRAČNOG PROMETA

ODJELJAK I.

Zadaće

Članak 64.

Osnivanje i funkcije Agencije

1. Osniva se Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa.
2. U svrhu osiguravanja pravilnog funkcioniranja i razvoja civilnog zrakoplovstva u Uniji u skladu s ciljevima iz članka 1., Agencija:
 - a) obavlja sve zadaće i sastavlja mišljenja o svim pitanjima obuhvaćenima ovom Uredbom;
 - b) pomaže Komisiji pripremom mjera koje treba poduzeti na temelju ove Uredbe. Ako te mjere obuhvaćaju tehnička pravila, Komisija ne smije mijenjati njihov sadržaj bez prethodne koordinacije s Agencijom;
 - c) Komisiji pruža tehničku, znanstvenu i administrativnu potporu potrebnu za obavljanje njezinih zadaća;
 - d) poduzima potrebne mjere unutar granica ovlasti koje su joj dodijeljene ovom Uredbom ili drugim zakonodavstvom Unije;

- e) provodi inspekcijske preglede, druge aktivnosti praćenja i istrage koji su potrebni za obavljanje njezinih zadaća na temelju ove Uredbe ili koje zahtijeva Komisija;
- f) obavlja, u svojem području nadležnosti, u ime država članica, one funkcije i zadaće koje su državama članicama pripisane na temelju primjenjivih međunarodnih konvencija, posebno Čikaške konvencije;
- g) pomaže nacionalnim nadležnim tijelima u njihovim zadaćama, posebno pružanjem foruma za razmjenu informacija i stručnog znanja;
- h) doprinosi, na zahtjev Komisije, utvrđivanju, mjerenju i analizi pokazatelja performansi te izvješćivanju o njima ako su zakonodavstvom Unije utvrđeni planovi performansi u vezi s civilnim zrakoplovstvom, radi sigurnosti i drugih tehničkih pitanja ako Agencija posjeduje relevantna stručna znanja;
- i) surađuje s drugim institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije u područjima u kojima su njihove aktivnosti povezane s tehničkim aspektima civilnog zrakoplovstva.

Članak 65.

Mjere koje provodi Agencija

1. Agencija, na zahtjev, pomaže Komisiji u pripremi prijedloga izmjena ove Uredbe i prijedloga za donošenje delegiranih i provedbenih akata na temelju ove Uredbe. Dokumente koje je pripremila u tu svrhu Agencija podnosi Komisiji u obliku mišljenja.
2. Agencija daje preporuke, upućene Komisiji, za primjenu članaka 59. i 60.

3. U skladu s člankom 104. te primjenjivim provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe, Agencija izdaje certifikacijske i druge detaljne specifikacije, prihvatljive načine usklađivanja te upute za primjenu ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe.
4. Agencija donosi odgovarajuće odluke za primjenu stavka 6., članaka 66., 67., 67.a, 68., 69., 70., 71. i 73. te ako su joj zadaće dodijeljene u skladu s člancima 53. i 54.

Agencija može odobriti izuzeća svakoj pravnoj ili fizičkoj osobi kojoj je izdala certifikat u situacijama iz članka 60. stavka 1. te pod uvjetima koji su u njemu navedeni. U tom slučaju Agencija odmah obavješćuje Komisiju i države članice, putem baze podataka uspostavljene na temelju članka 63., o odobrenim izuzećima, razlozima za njihovo odobrenje i, ako je to primjenjivo, potrebnim mjerama ublažavanja koje se primjenjuju. Ako je trajanje izuzeća dulje od osam uzastopnih mjeseci ili ako je Agencija opetovano odobravalala isto izuzeće te mu je ukupno trajanje dulje od osam mjeseci, Komisija procjenjuje jesu li ti uvjeti ispunjeni te, ako smatra da nisu, donosi provedbenu odluku u tom smislu, koja se objavljuje u *Službenom listu Europske unije* i unosi u bazu podataka uspostavljenu na temelju članka 63. Agencija odmah nakon obavijesti o toj provedbenoj odluci ukida izuzeće.

5. Agencija izdaje izvješća o inspekcijskim pregledima i drugim aktivnostima praćenja koje provodi u skladu s člankom 73.
6. Agencija bez odgode reagira na hitan sigurnosni problem iz područja primjene ove Uredbe određivanjem korektivne mjere koju trebaju poduzeti pravne i fizičke osobe u odnosu na koje ona djeluje kao nadležno tijelo te dostavom povezanih informacija tim osobama, među ostalim uputa ili preporuka, ako je to potrebno kako bi se zaštitili ciljevi utvrđeni u članku 1.

Agencija bez odgode reagira na hitan sigurnosni problem iz područja primjene ove Uredbe određivanjem sigurnosnih ciljeva koje trebaju ostvariti i preporučivanjem korektivne mjere koju trebaju poduzeti nacionalna nadležna tijela te dostavom povezanih informacija tim nacionalnim nadležnim tijelima ako je to potrebno kako bi se zaštitili ciljevi utvrđeni u članku 1.

7. Agencija daje mišljenja o pojedinačnim specifikacijskim shemama trajanja leta koje države članice predlažu na temelju provedbenih akata donesenih u skladu s člankom 28. stavkom 1. točkom (da), a koje odstupaju od certifikacijskih specifikacija koje je donijela Agencija.

Članak 66.

Certifikacija plovidbenosti i usklađenosti s okolišem

1. U vezi s proizvodima, dijelovima i neugrađenom opremom iz članka 2. stavka 1. točke (a) i članka 2. stavka 1. točke (b) podtočke i., Agencija, prema potrebi i kako je navedeno u Čikaškoj konvenciji ili njezinim prilogima, u ime država članica obavlja funkcije i dužnosti države projektiranja, proizvodnje ili registracije ako se te funkcije i dužnosti odnose na certifikaciju projekta i obvezne informacije o kontinuiranoj plovidbenosti. U tu svrhu posebno:
 - a) za svaki projekt proizvoda za koji je zahtjev za izdavanje certifikata tipa, certifikata tipa s ograničenjima, izmjene certifikata tipa ili certifikata tipa s ograničenjima, uključujući dodatni certifikat tipa, odobrenja projekta popravka ili odobrenja podataka o operativnoj prikladnosti podnesen u skladu s člankom 11., utvrđuje osnovu za certifikaciju i obavješćuje podnositelja zahtjeva o tome;
 - b) [...];
 - c) za svaki projekt dijela ili neugrađene opreme za koji je zahtjev za certifikat podnesen u skladu s člankom 12. odnosno člankom 13., utvrđuje osnovu za certifikaciju i obavješćuje podnositelja zahtjeva o tome;

- d) za zrakoplove za koje je zahtjev za dozvolu za letenje podnesen u skladu s člankom 14. stavkom 4., izdaje odobrenje za uvjete letenja povezane s projektom zrakoplova;
- e) utvrđuje i stavlja na raspolaganje specifikacije u pogledu plovidbenosti i usklađenosti s okolišem koje se primjenjuju na projekte proizvoda, dijelova i neugrađene opreme koji podliježu davanju izjave u skladu s člankom 11. stavkom 8., člankom 12. stavkom 7. i člankom 13. stavkom 1.;
- f) odgovorna je za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na certifikate tipa, certifikate tipa s ograničenjima, certifikate o izmjenama, uključujući dodatne certifikate tipa, odobrenja projekta popravka i odobrenja podataka o operativnoj prikladnosti za projekte proizvoda u skladu s člankom 11.;
- g) odgovorna je za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na certifikate za projekte dijelova i neugrađene opreme u skladu s člancima 12. i 13.;
- h) izdaje odgovarajuće okolišno-tehničke listove za projekte proizvoda koje certificira u skladu s člankom 11.;
- i) osigurava funkcije kontinuirane plovidbenosti povezane s projektima proizvoda, dijelova i neugrađene opreme koje je certificirala te u pogledu kojih provodi nadzor, uključujući reagiranje bez odgode na problem povezan sa sigurnošću ili zaštitom te izdavanje i širenje primjenjivih obveznih informacija.

2. Agencija je odgovorna za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na:

- a) odobrenja i dane izjave organizacija odgovornih za projektiranje proizvoda, dijelova i neugrađene opreme, u skladu s člankom 15. stavkom 1. točkom (a) odnosno člankom 15. stavkom 3.d;

- b) odobrenja i dane izjave organizacija odgovornih za proizvodnju, održavanje i upravljanje kontinuiranom plovidbenošću proizvoda, dijelova i neugrađene opreme te organizacija uključenih u osposobljavanje osoblja u skladu s člankom 15. stavkom 1. i stavkom 3.d, ako te organizacije imaju glavno mjesto poslovanja izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne na temelju Čikaške konvencije.
3. Agencija je odgovorna za obavljanje zadaća u vezi s nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na izjave koje organizacije daju u skladu s člankom 11. stavkom 8., člankom 12. stavkom 7. i člankom 13. stavkom 1.

Članak 67.

Certifikacija članova posade zrakoplova

1. Agencija je odgovorna za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na odobrenja i dane izjave organizacija za osposobljavanje pilota, organizacija za osposobljavanje kabinske posade te zrakoplovno-medicinskih centara iz članka 22., ako te organizacije i centri imaju glavno mjesto poslovanja izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne na temelju Čikaške konvencije.
2. Agencija je odgovorna za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na certifikate za uređaje za osposobljavanje koji simuliraju let u skladu s člankom 23. u svakom od sljedećih slučajeva:
- a) uređajem upravlja organizacija s glavnim mjestom poslovanja izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne na temelju Čikaške konvencije;
 - b) uređaj se nalazi izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne na temelju Čikaške konvencije;
 - c) [...];

Članak 67.a

Aerodromska oprema povezana sa sigurnošću

U vezi s aerodromskom opremom povezanom sa sigurnošću iz članka 31., Agencija:

1. ako je tako propisano provedbenim aktima donesenima u skladu s člankom 31.a, utvrđuje i podnosiocu zahtjeva priopćuje detaljne specifikacije za aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću na koju se primjenjuje obveza izdavanja certifikata ili davanja izjave u skladu s člankom 31. stavkom 1.;
2. ako je tako propisano provedbenim aktima donesenima u skladu s člankom 31.a, odgovorna je za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na certifikate i dane izjave u pogledu projektiranja aerodromske opreme povezane sa sigurnošću u skladu s člankom 31. stavkom 1.

Članak 68.

ATM/ANS

1. Agencija je odgovorna za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na:
 - a) certifikate pružatelja usluga ATM-a/ANS-a iz članka 36., ako ti pružatelji usluga imaju glavno mjesto poslovanja izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne na temelju Čikaške konvencije i odgovorni su za pružanje usluga ATM-a/ANS-a u zračnom prostoru iznad državnog područja na koje se primjenjuju Ugovori;

- b) certifikate pružatelja usluga ATM-a/ANS-a iz članka 36., ako ti pružatelji usluga pružaju usluge ATM-a/ANS-a u većini država članica ili u svim državama članicama i koje ujedno mogu sezati izvan granica zračnog prostora iznad državnog područja na koje se primjenjuju Ugovori;
- c) certifikate i dane izjave organizacija iz članka 37., ako su te organizacije uključene u projektiranje, proizvodnju ili održavanje sustava i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a koji se upotrebljavaju pri pružanju usluga iz točke (b);
- d) izjave koje daju pružatelji usluga ATM-a/ANS-a kojima je Agencija u skladu s točkama (a) i (b) izdala certifikat za sustave i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a koje ti pružatelji usluga stavljaju u uporabu u skladu s člankom 38. stavkom 1.

2. U vezi sa sustavima i sastavnim dijelovima iz članka 38., Agencija:

- a) ako je tako predviđeno provedbenim aktima donesenima na temelju članka 38.a, utvrđuje i podnositelju zahtjeva priopćuje detaljne specifikacije za sustave i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a o kojima ovisi sigurnost ili interoperabilnost i na koje se primjenjuje obveza izdavanja certifikata ili davanja izjave u skladu s člankom 38. stavkom 2.;
- b) ako je tako predviđeno provedbenim aktima donesenima na temelju članka 38.a, odgovorna je za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na certifikate i dane izjave u pogledu sustava i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a o kojima ovisi sigurnost ili interoperabilnost u skladu s člankom 38. stavkom 2.

Članak 69.

Certifikacija organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa

Agencija je odgovorna za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na certifikate organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa iz članka 42. ako te organizacije imaju glavno mjesto poslovanja izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne na temelju Čikaške konvencije i, ako je to primjenjivo, članova njihova osoblja.

Članak 70.

Operatori zrakoplova iz trećih zemalja i međunarodni nadzor sigurnosti

1. Agencija je odgovorna za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na odobrenja i izjave operatora zrakoplova iz članka 49. stavka 1., osim ako država članica za dotične operatore zrakoplova obavlja funkcije i dužnosti države operatora.
2. Agencija je odgovorna za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2. s obzirom na odobrenja za zrakoplove i pilote iz članka 50. stavka 1. točke (a).
3. Agencija, na zahtjev, pomaže Komisiji u provedbi Uredbe (EZ) br. 2111/2005 obavljanjem potrebnih procjena, uključujući obilaske na licu mjesta, operatora zrakoplova iz trećih zemalja i tijela odgovornih za njihov nadzor. Rezultate tih procjena, s odgovarajućim preporukama, dostavlja Komisiji.

Članak 71.

Istrage Agencije

1. Agencija sama ili preko nacionalnih nadležnih tijela ili kvalificiranih subjekata provodi istrage potrebne za obavljanje svojih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i provedbom u skladu s člankom 51. stavkom 2.
2. U svrhu provođenja istraga iz stavka 1., Agencija je ovlaštena:
 - a) zahtijevati od pravnih ili fizičkih osoba kojima je izdala certifikat ili koje su joj dale izjavu da dostave sve potrebne informacije;
 - b) zatražiti od tih osoba usmeno obrazloženje bilo koje činjenice, dokumenta, predmeta, postupka ili drugog pitanja bitnog za utvrđivanje ispunjava li osoba odredbe iz ove Uredbe te iz delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe;
 - c) ući u odgovarajuće prostorije, područja i prijevozna sredstva tih osoba;
 - d) pregledati, kopirati ili uzeti izvatke iz svih dokumenata, evidencija ili podataka koje te osobe imaju ili su im dostupni, bez obzira na medij na kojem je dotična informacija pohranjena.

Ako je to potrebno za utvrđivanje ispunjava li osoba kojoj je izdala certifikat ili koja joj je dala izjavu odredbe ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, Agencija je ujedno ovlaštena provoditi ovlasti utvrđene u prvom podstavku u odnosu na svaku drugu pravnu ili fizičku osobu za koju se razumno može očekivati da posjeduje informacije bitne za te svrhe ili da im može pristupiti.

Ovlasti iz ovog stavka provode se u skladu s nacionalnim pravom države članice ili treće zemlje u kojoj se provodi istraga, uzimajući u obzir prava i legitimne interese dotičnih osoba te u skladu s načelom proporcionalnosti. Ako se u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom za ulazak u prostorije, područja i prijevozna sredstva iz točke (c) prvog podstavka zahtijeva prethodno odobrenje pravosudnog ili upravnog tijela dotične države članice ili treće zemlje, te se ovlasti provode tek nakon dobivanja takvog prethodnog odobrenja.

3. Agencija osigurava da su članovi njezina osoblja i, prema potrebi, svi drugi stručnjaci koji sudjeluju u istrazi primjereno kvalificirani, imaju odgovarajuće upute i valjano su ovlašteni. Te osobe provode svoje ovlasti nakon što predlože pisano odobrenje.
4. Službenici nadležnih tijela države članice na čijem se državnom području provodi istraga, Agenciji, na njezin zahtjev, pomažu u provođenju istrage. Ako je takva pomoć potrebna, Agencija pravodobno, prije istrage, obavješćuje državu članicu na čijem se državnom području treba provesti istraga o istrazi i potrebnoj pomoći.

Članak 72.

Globe i periodične novčane kazne

1. Na zahtjev Agencije, Komisija može pravnoj ili fizičkoj osobi kojoj je Agencija izdala certifikat ili koja joj je dala izjavu u skladu s ovom Uredbom izreći jedno ili oboje od sljedećeg:
 - a) globu ako je ta osoba, namjerno ili iz nehaja, povrijedila odredbe ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe;

b) periodičnu novčanu kaznu ako ta osoba nastavi povređivati jednu od tih odredaba, kako bi tu osobu prisilila da poštuje te odredbe.

2. Globe i periodične novčane kazne iz stavka 1. učinkovite su, proporcionalne i odvraćajuće. Iznos im se utvrđuje uzimajući u obzir težinu slučaja, a posebno stupanj ugroženosti sigurnosti ili zaštite okoliša i financijsku sposobnost dotične pravne ili fizičke osobe.

Iznos globa ne prelazi 4 % godišnjeg dohotka ili prometa dotične pravne ili fizičke osobe iz stavka 1. koji se računa na temelju gospodarskih aktivnosti u vezi s dotičnim certifikatom ili izjavom. Iznos periodične kazne ne prelazi 2,5 % prosječnog dnevnog dohotka ili prometa te pravne ili fizičke osobe.

3. Komisija izriče globe i periodične novčane kazne u skladu sa stavkom 1. samo ako su druge mjere predviđene ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe neodgovarajuće ili neproporcionalne za rješavanje takvih povreda.

4. U vezi s izricanjem globa i periodičnih novčanih kazni u skladu s odredbama ovog članka, Komisija provedbenim aktima u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. točke (7) utvrđuje:

- a) detaljne kriterije i detaljnu metodologiju za određivanje iznosa globa i periodičnih novčanih kazni;
- b) detaljna pravila za istražne postupke, povezane mjere i izvješćivanje te za donošenje odluka, uključujući odredbe o pravima na obranu, pristupu dokumentaciji, pravnom zastupanju i povjerljivosti te vremenske odredbe; i
- c) postupke za naplatu globa i periodičnih novčanih kazni.

5. Sud Europske unije ima neograničenu nadležnost za preispitivanje odluka Komisije donesenih na temelju stavka 1. On može ukinuti, smanjiti ili povećati izrečenu globu ili periodičnu novčanu kaznu.

6. Odluke Komisije donesene na temelju stavka 1. nisu kaznenopravne prirode.

Članak 73.

Praćenje država članica

1. Agencija pomaže Komisiji u praćenju primjene odredaba ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe u državama članicama obavljanjem inspekcijskih pregleda i drugih aktivnosti praćenja. Tim se inspekcijskim pregledima i drugim aktivnostima praćenja nastoji i pomoći državama članicama u osiguravanju ujednačene primjene tih odredaba i u razmjeni najboljih praksi.

Agencija izvješćuje Komisiju o inspekcijskim pregledima i drugim aktivnostima praćenja provedenima u skladu s ovim stavkom.

2. U svrhu obavljanja inspekcijskih pregleda i drugih aktivnosti praćenja iz stavka 1., Agencija je ovlaštena:
- a) zahtijevati od bilo kojeg nacionalnog nadležnog tijela ili pravne i fizičke osobe na koje se primjenjuje ova Uredba da dostavi sve potrebne informacije;
 - b) zatražiti od tih tijela i osoba usmeno obrazloženje bilo koje činjenice, dokumenta, predmeta, postupka ili drugog pitanja bitnog za utvrđivanje ispunjava li država članica odredbe ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe;
 - c) ući u sve prostorije, područja i prijevozna sredstva tih tijela i osoba;
 - d) pregledati, kopirati ili uzeti izvatke iz svih dokumenata, evidencija ili podataka koje ta tijela i osobe imaju ili su im dostupni, bez obzira na medij na kojem je dotična informacija pohranjena.

Ako je to potrebno za utvrđivanje ispunjava li država članica odredbe ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, Agencija je isto tako ovlaštena provoditi ovlasti utvrđene u prvom podstavku u odnosu na svaku drugu pravnu ili fizičku osobu za koju se razumno može očekivati da posjeduje informacije bitne za te svrhe ili da im može pristupiti.

Ovlasti iz ovog stavka provode se u skladu s nacionalnim pravom države članice u kojoj se provodi inspekcijski pregled ili druge aktivnosti praćenja, uzimajući u obzir prava i legitimne interese dotičnih tijela i osoba te u skladu s načelom proporcionalnosti. Ako se u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom za ulazak u prostorije, područja i prijevozna sredstva iz točke (c) prvog podstavka zahtijeva prethodno odobrenje pravosudnog ili upravnog tijela dotične države članice, te se ovlasti provode tek nakon dobivanja takvog prethodnog odobrenja.

3. Agencija osigurava da su članovi njezina osoblja i, prema potrebi, svi drugi stručnjaci koji sudjeluju u inspekcijskom pregledu ili drugoj aktivnosti praćenja dovoljno kvalificirani i da imaju odgovarajuće upute. U slučaju inspekcijskog pregleda te osobe provode svoje ovlasti nakon što daju na uvid pisano odobrenje.

Agencija pravodobno, prije inspekcijskog pregleda obavješćuje dotičnu državu članicu o predmetu, svrsi aktivnosti, datumu na koji aktivnost treba započeti i identitetu članova njezina osoblja i svakog drugog stručnjaka koji provodi tu aktivnost.

4. Dotična država članica olakšava inspekcijski pregled ili drugu aktivnost praćenja. Uz to, osigurava da dotična tijela i osobe surađuju s Agencijom.

Ako pravna ili fizička osoba ne surađuje s Agencijom, nadležna tijela dotične države članice pružaju Agenciji potrebnu pomoć kako bi mogla provesti inspekcijski pregled ili drugu aktivnost praćenja.

5. Ako inspekcijski pregled ili druga aktivnost praćenja koja se provodi u skladu s ovim člankom obuhvaća inspekcijski pregled ili drugu aktivnost praćenja u vezi s pravnom ili fizičkom osobom koja podliježe ovoj Uredbi, primjenjuju se odredbe članka 71. stavaka 2., 3. i 4.
6. Na zahtjev države članice, izvješća Agencije sastavljena u skladu sa stavkom 1. dostavljaju se na službenom jeziku Unije ili na službenim jezicima države članice u kojoj je inspekcijski pregled obavljen.
7. Agencija objavljuje sažetak informacija o primjeni ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe u svakoj državi članici. Te informacije navodi u godišnjem izvješću o sigurnosti iz članka 61. stavka 6.
8. Agencija doprinosi procjeni učinka provedbe ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, ne dovodeći u pitanje procjenu Komisije iz članka 113. u pogledu ciljeva utvrđenih u članku 1.
9. Komisija donosi detaljna pravila o metodama rada Agencije za obavljanje zadaća iz ovog članka. Ta se pravila navode u provedbenim aktima koji se donose u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3.

Članak 74.

Istraživanje i inovacije

1. Agencija pomaže državama članicama i Komisiji u utvrđivanju ključnih tema istraživanja u području civilnog zrakoplovstva kako bi doprinijela osiguravanju usklađenosti i koordinacije između javno financiranih aktivnosti istraživanja i razvoja te politika iz područja primjene ove Uredbe.

2. Agencija pruža potporu Komisiji u utvrđivanju i ostvarivanju odgovarajućih okvirnih programa Unije za aktivnosti istraživanja i inovacija te godišnjih i višegodišnjih programa rada, uključujući potporu u provođenju postupaka ocjenjivanja, reviziji financiranih projekata i uporabi rezultata istraživačkih i inovacijskih projekata.
3. Agencija može razvijati i financirati istraživanja ako se ona izričito odnose na poboljšanje aktivnosti iz područja njezine nadležnosti. Istraživačke potrebe i aktivnosti Agencije navode se u njezinu godišnjem programu rada.
4. Rezultati istraživanja koje financira Agencija objavljuju se, osim ako je takvo objavljivanje zabranjeno primjenjivim pravilima u području prava intelektualnog vlasništva ili sigurnosnim pravilima Agencije iz članka 112.
5. Uz zadaće utvrđene u stavcima od 1. do 4. te u članku 64. Agencija se može baviti i *ad hoc* istraživačkim aktivnostima ako su te aktivnosti u skladu sa zadaćama Agencije i ciljevima ove Uredbe.

Članak 75.

Zaštita okoliša

1. Mjerama koje Agencija poduzima u pogledu emisija i buke, a za potrebe certifikacije projekata proizvoda u skladu s člankom 11., nastoji se sprečavati znatne štetne utjecaje na okoliš i ljudsko zdravlje koje prouzrokuju dotični proizvodi civilnog zrakoplovstva.

2. Države članice, Komisija, Agencija i druge institucije, tijela, uredi i agencije Unije surađuju, u svojim područjima nadležnosti, na pitanjima zaštite okoliša, uključujući ona navedena u Uredbi (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁷, kako bi se osiguralo da se u obzir uzima međuovisnost područja zaštite okoliša, ljudskog zdravlja i drugih tehničkih područja civilnog zrakoplovstva.
3. Agencija, ako posjeduje odgovarajuće stručno znanje, pomaže Komisiji u definiranju i koordinaciji politika i mjera zaštite okoliša u civilnom zrakoplovstvu, posebno provedbom studija i simulacija te davanjem tehničkih savjeta.
4. Kako bi obavijestila zainteresirane strane i javnost, Agencija svake tri godine objavljuje analizu o utjecaju na okoliš kojom se pruža objektivna ocjena stanja zaštite okoliša s obzirom na civilno zrakoplovstvo u Uniji. Agencija povezuje države članice i savjetuje se s relevantnim dionicima i organizacijama pri razvoju ove analize.

Članak 76.

Međuovisnost sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa⁴⁸

1. Države članice, Komisija i Agencija surađuju u pitanjima zaštite povezanim s civilnim zrakoplovstvom, uključujući kibersigurnost, ako postoji međuovisnost sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa.

⁴⁷ Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006., str. 1.).

⁴⁸ Delegacija DE predlaže brisanje stavaka 2. i 3.

2. Ako postoji međuovisnost sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa, Agencija, na zahtjev, pruža tehničku pomoć Komisiji ako ima odgovarajuće stručno znanje u području zaštite u provedbi ⁴⁹poglavlja 3., 4.3., 10. i 11. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁰.
3. S ciljem doprinosa zaštiti civilnog zrakoplovstva od djela nezakonitog ometanja Agencija može, prema potrebi, bez odgode reagirati na hitan problem koji je od zajedničkog interesa za države članice i ako pritom postoji međuovisnost sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa te koji je obuhvaćen područjem primjene ove Uredbe, tako da:
- a) poduzme mjere iz članka 66. stavka 1. točke (i) radi ispravljanja nedostataka projekta zrakoplova;
 - b) predloži mjere koje trebaju poduzeti nadležna nacionalna tijela ili pravne i fizičke osobe na koje se primjenjuju odredbe ove Uredbe i/ili proslijedi odgovarajuće informacije tim tijelima i osobama, ako problem utječe na zrakoplovne operacije, uključujući rizike koji za civilno zrakoplovstvo predstavljaju zone sukoba.

Prije poduzimanja mjera iz prvog podstavka točaka (a) i (b) Agencija pribavlja suglasnost Komisije i savjetuje se s državama članicama. Agencija te mjere temelji, ako je to moguće, na zajedničkim procjenama rizika Unije te uzima u obzir potrebu za brзом reakcijom u hitnim slučajevima.

⁴⁹ Delegacija BE ne slaže se s navođenjem poglavlja iz Uredbe (EZ) br. 300/2008. Delegacije DK, EE, FI, PL, SE radije bi dale prednost širem opsegu suradnje s Agencijom, ali bi mogle prihvatiti i trenutačan kompromisni tekst.

⁵⁰ Uredba (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o zajedničkim pravilima u području zaštite civilnog zračnog prometa i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2320/2002 (SL L 97, 9.4.2008., str. 72.).

Međunarodna suradnja

1. Agencija, na zahtjev, pomaže Komisiji u upravljanju odnosima s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama u vezi s pitanjima obuhvaćenima ovom Uredbom. Takvom se pomoći posebno doprinosi usklađivanju pravila i uzajamnom priznavanju certifikata.
2. Agencija može surađivati s nadležnim tijelima trećih zemalja i međunarodnim organizacijama koje su nadležne za pitanja obuhvaćena ovom Uredbom. U tu svrhu Agencija može, uz prethodno odobrenje Komisije, uspostaviti radne mehanizme s tim nadležnim tijelima i međunarodnim organizacijama.
3. Agencija pomaže državama članicama u ostvarivanju njihovih prava i ispunjavanju njihovih obveza na temelju međunarodnih sporazuma povezanih s pitanjima obuhvaćenima ovom Uredbom, posebno njihovih obveza iz Čikaške konvencije.
4. Agencija u suradnji s državama članicama i Komisijom uključuje sljedeće informacije u bazu podataka iz članka 63. te ih, prema potrebi, ažurira:
 - a) informacije o usklađenosti s ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe, mjerama koje Agencija poduzima na temelju ove Uredbe te međunarodnim standardima i preporučenim praksama;
 - b) druge informacije u vezi s provedbom ove Uredbe koje su zajedničke svim državama članicama i bitne za nadzor ICAO-a u pogledu usklađenosti država članica s Čikaškom konvencijom te međunarodnim standardima i preporučenim praksama;

Države članice upotrebljavaju te informacije pri provedbi svojih obveza na temelju članka 38. Čikaške konvencije i dostavi informacija ICAO-u na temelju Jedinstvenog programa nadzora sigurnosti.

5. Ne dovodeći u pitanje odgovarajuće odredbe Ugovora Komisija, Agencija i nacionalna nadležna tijela koji sudjeluju u aktivnostima ICAO-a surađuju, putem mreže stručnjaka, na tehničkim pitanjima iz područja primjene ove Uredbe te u vezi s radom ICAO-a.

Agencija toj mreži osigurava potrebnu administrativnu potporu, uključujući pomoć u pripremi i organizaciji njezinih sastanaka.

6. Uz zadaće utvrđene u stavcima od 1. do 5. i članku 64. Agencija također može s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama sudjelovati u *ad hoc* tehničkoj suradnji te projektima istraživanja i pomoći, ako su te aktivnosti u skladu sa zadaćama Agencije i ciljevima utvrđenima u članku 1.

Članak 78.

Upravljanje krizama u zrakoplovstvu

1. Agencija, u području svoje nadležnosti, doprinosi pravodobnom odgovoru na krizne situacije u zrakoplovstvu i njihovu ublažavanju, prema potrebi u koordinaciji s drugim dionicima.
2. Agencija sudjeluje u radu Europske jedinice za koordinaciju kriznih situacija u zračnom prometu (*European Aviation Crisis Coordination Cell* („EACCC”)) osnovane u skladu s člankom 18. Uredbe Komisije (EU) br. 677/2011⁵¹.

⁵¹ Uredba Komisije (EU) br. 677/2011 od 7. srpnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom (ATM) i izmjeni Uredbe (EU) br. 691/2010 (SL L 185, 15.7.2011., str. 1.).

Članak 79.

Osposobljavanje u području zrakoplovstva

1. U svrhu promicanja najbolje prakse i ujednačene provedbe ove Uredbe te mjera donesenih na temelju ove Uredbe, Agencija može dati odobrenje za pružatelje osposobljavanja u području zrakoplovstva nakon procjene njihove sukladnosti s uvjetima koje je Agencija utvrdila i objavila u svojem službenom glasilu.
2. Agencija može pružati osposobljavanje, primarno namijenjeno njezinu osoblju i osoblju nacionalnih nadležnih tijela, bilo vlastitim resursima namijenjenima osposobljavanju ili, ako je to potrebno, oslanjanjem na vanjske pružatelje osposobljavanja.

Članak 80.

Provedba jedinstvenog europskog neba

Agencija, ako posjeduje odgovarajuće stručno znanje te na zahtjev, pruža tehničku pomoć Komisiji u provedbi jedinstvenog europskog neba, posebno:

- a) obavljanjem tehničkih inspekcijskih pregleda, tehničkih istraga i studija;
- b) doprinosom provedbi plana izvedbe usluga u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija **radi sigurnosti i drugih tehničkih pitanja** u suradnji s Odborom za reviziju izvedbe predviđenim člankom 11. Uredbe (EZ) br. 549/2004;
- c) sudjelovanjem u provedbi glavnog plana ATM-a, uključujući razvoj i uvođenje programa za istraživanje o upravljanju zračnim prometom jedinstvenog europskog neba (SESAR)⁵².

⁵² Delegacija DE predlaže brisanje točke (c).

ODJELJAK II.

UNUTARNJA STRUKTURA

Članak 81.

Pravni položaj, lokacija i lokalni uredi

1. Agencija je tijelo Unije. Ima pravnu osobnost.
2. U svakoj državi članici Agencija ima najširu pravnu sposobnost koja se nacionalnim zakonodavstvima dodjeljuje pravnim osobama. Agencija posebno može stjecati pokretnu i nepokretnu imovinu te raspolagati njome i može biti stranka u sudskim postupcima.
3. Sjedište je Agencije u Kölnu, u Saveznoj Republici Njemačkoj.
4. Agencija može osnivati lokalne urede u državama članicama ili trećim zemljama u skladu s člankom 91. stavkom 4.
5. Agenciju pravno zastupa njezin izvršni direktor.

Članak 82.

Osoblje

1. Na osoblje koje zapošljava Agencija primjenjuju se Pravilnik o osoblju za dužnosnike Europske unije, Uvjeti zaposlenja ostalih službenika Europske unije⁵³ te pravila donesena sporazumom između institucija Unije radi provedbe navedenog Pravilnika o osoblju i Uvjeta zaposlenja.

⁵³ Uredba (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68 Vijeća od 29. veljače 1968. kojom se utvrđuje Pravilnik o osoblju za dužnosnike i Uvjeti zaposlenja ostalih službenika Europskih zajednica i kojom se uvode posebne mjere koje se privremeno primjenjuju na dužnosnike Komisije (SL L 56, 4.3.1968., str. 1.).

2. Agencija se može koristiti upućenim nacionalnim stručnjacima i drugim osobljem koje nije zaposleno u Agenciji. Upravni odbor donosi odluku kojom utvrđuje pravila o upućivanju nacionalnih stručnjaka u Agenciju.

Članak 83.

Povlastice i imuniteti

Na Agenciju i njezino osoblje primjenjuje se Protokol o povlasticama i imunitetima Europske unije.

Članak 84.

Odgovornost

1. Ugovorna odgovornost Agencije uređena je pravom primjenjivim na dotični ugovor.
2. Sud Europske unije nadležan je za donošenje presuda na temelju bilo koje odredbe o arbitraži koja je sadržana u ugovoru koji je sklopila Agencija.
3. U slučaju izvanugovorne odgovornosti Agencija, u skladu s općim načelima koja su zajednička zakonodavstvima država članica, nadoknađuje svaku štetu koju je prouzročila sama ili ju je prouzročilo njezino osoblje pri obavljanju svojih dužnosti.
4. Sud Europske unije nadležan je u sporovima koji se odnose na naknadu štete iz stavka 3.
5. Osobna odgovornost osoblja Agencije prema Agenciji uređena je odredbama koje su utvrđene Pravilnikom o osoblju ili Uvjetima zaposlenja koji se na njih primjenjuju.

Članak 85.

Funkcije Upravnog odbora

1. Agencija ima Upravni odbor.
2. Upravni odbor:
 - a) imenuje izvršnog direktora i, prema potrebi, produljuje njegov mandat ili ga razrješava dužnosti u skladu s člankom 92.;
 - b) donosi konsolidirano godišnje izvješće o radu Agencije i šalje ga najkasnije do 1. srpnja svake godine Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu. To se izvješće o radu objavljuje;
 - c) svake godine dvotrećinskom većinom glasova svojih članova s pravom glasa i u skladu s člankom 106. donosi programski dokument Agencije;
 - d) dvotrećinskom većinom glasova svojih članova s pravom glasa donosi godišnji proračun Agencije, u skladu s člankom 109. stavkom 11.;
 - e) utvrđuje postupke za odlučivanje izvršnog direktora, kako je navedeno u člancima 104. i 105.;
 - f) obavlja svoje funkcije u vezi s proračunom Agencije u skladu s člancima 109., 110. i 114.;
 - g) imenuje članove Žalbenog odbora (ili više njih) u skladu s člankom 94.;
 - h) izvršava stegovne ovlasti nad izvršnim direktorom;

- i) daje svoje mišljenje o pravilima koja se odnose na naknade i pristojbe, kako je navedeno u članku 115. **stavku 6.a** [...];
- j) donosi svoj poslovnik;
- k) odlučuje o jezičnim aranžmanima u Agenciji;
- l) donosi odluke o uspostavi glavnih elemenata unutarnjih struktura Agencije i, prema potrebi, njihovim izmjenama;
- m) u skladu sa stavkom 6., nad osobljem Agencije provodi ovlasti koje se Pravilnikom o osoblju dodjeljuju tijelu za imenovanje te ovlasti koje se Uvjetima zaposlenja ostalih službenika dodjeljuju tijelu ovlaštenom za sklapanje ugovora o radu („ovlasti tijela nadležnog za imenovanja”);
- n) donosi odgovarajuća provedbena pravila za primjenu Pravilnika o osoblju i Uvjeta zaposlenja ostalih službenika u skladu s člankom 110. Pravilnika o osoblju;
- o) osigurava odgovarajuće naknadno postupanje s obzirom na saznanja i preporuke koje proizlaze iz izvješća i evaluacija unutarnje ili vanjske revizije te iz istraga Europskog ureda za borbu protiv prijevara („OLAF”);
- p) donosi pravila za sprečavanje sukoba interesa i upravljanje sukobima interesa svojih članova i članova Žalbenog odbora (ili više njih);
- q) donosi financijska pravila koja se primjenjuju na Agenciju u skladu s člankom 114;
- r) imenuje računovodstvenog službenika, na temelju Pravilnika o osoblju i Uvjeta zaposlenja ostalih službenika, koji je potpuno neovisan u obavljanju svojih dužnosti;

- s) donosi strategiju za borbu protiv prijevara proporcionalno rizicima od prijevara i uzimajući u obzir troškove i koristi mjera koje treba provoditi;
 - t) daje svoje mišljenje o Nacrtu europskog programa za sigurnost zračnog prometa u skladu s člankom 5.;
 - u) donosi Europski plan za sigurnost zračnog prometa u skladu s člankom 6.;
 - ua) donosi odgovarajuće obrazložene odluke o skidanju imuniteta u skladu s člankom 17. Protokola o povlasticama i imunitetima Europske unije;
 - ub) utvrđuje postupke za opravdanu suradnju Agencije i njezina osoblja s nacionalnim pravosudnim tijelima, ne dovodeći u pitanje odredbe Uredbe (EU) br. 996/2010 i Uredbe (EU) br. 376/2014.
3. Upravni odbor može savjetovati izvršnog direktora o bilo kojem pitanju povezanom s područjima obuhvaćenima ovom Uredbom.
4. Upravni odbor osniva savjetodavno tijelo u kojem su zastupljene sve zainteresirane strane na koje utječe rad Agencije i s kojim se savjetuje prije donošenja odluka u područjima iz stavka 2. točaka (c), (e), (f) i (i). Upravni odbor može odlučiti savjetovati se sa savjetodavnim tijelom i o drugim pitanjima iz stavaka 2. i 3. Upravni odbor ni u kojem slučaju ne obvezuje mišljenje savjetodavnog tijela.
5. Upravni odbor može osnivati radna tijela koja mu pomažu pri obavljanju zadaća, uključujući pripremu odluka i praćenje njihove provedbe.
6. Upravni odbor, u skladu s člankom 110. Pravilnika o osoblju, donosi odluku na temelju članka 2. stavka 1. Pravilnika o osoblju i članka 6. Uvjeta zaposlenja ostalih službenika kojom se ovlasti odgovarajućeg tijela nadležnog za imenovanja delegiraju izvršnom direktoru i utvrđuju uvjeti pod kojima se to delegiranje ovlasti može suspendirati. Izvršni direktor ovlašten je te ovlasti delegirati dalje.

Upravni odbor može u iznimnim okolnostima odlukom privremeno suspendirati delegiranje ovlasti tijela nadležnog za imenovanja na izvršnog direktora i ovlasti koje je izvršni direktor delegirao dalje te ih izvršavati sam ili ih delegirati na jednog od svojih članova ili na člana osoblja koji nije izvršni direktor.

Članak 86.

Sastav Upravnog odbora

1. Upravni odbor sastoji se od predstavnika država članica i Komisije, pri čemu svi oni imaju pravo glasa. Svaka država članica imenuje jednog člana Upravnog odbora i dva zamjenika koji zastupaju člana u njegovoj odsutnosti. Komisija imenuje dva predstavnika i njihove zamjenike. Mandat članova i njihovih zamjenika traje četiri godine. Taj se mandat može produljiti.
2. Članovi Upravnog odbora i njihovi zamjenici imenuju se s obzirom na svoje znanje, priznato iskustvo i angažiranost u području civilnog zrakoplovstva, uzimajući u obzir odgovarajuća upravljačka i administrativna stručna znanja, kao i stručno znanje u vezi s upravljanjem proračunom, koje treba iskoristiti za unapređivanje ciljeva ove Uredbe. Članovi imaju ukupnu odgovornost barem za politiku sigurnosti civilnog zrakoplovstva u svojim državama članicama.
3. Sve strane zastupljene u Upravnom odboru ulažu napore kako bi ograničile fluktuaciju svojih predstavnika radi osiguranja kontinuiteta rada upravnog odbora. Sve strane nastoje postići uravnoteženu zastupljenost muškaraca i žena u Upravnom odboru.
4. Prema potrebi, sudjelovanje predstavnika europskih trećih zemalja u Upravnom odboru u statusu promatrača te uvjeti za takvo sudjelovanje utvrđuju se sporazumima iz članka 118.

5. Savjetodavno tijelo iz članka 85. stavka 4. imenuje četiri svoja člana da u statusu promatrača sudjeluju na sastancima Upravnog odbora. Njihova je uloga da, u najširem mogućem obliku, zastupaju različita mišljenja zastupljena u savjetodavnom tijelu. Mandat traje 24 mjeseca i može se produžiti.

Članak 87.

Predsjednik Upravnog odbora

1. Upravni odbor bira predsjednika i zamjenika predsjednika među svojim članovima s pravom glasa. Zamjenik predsjednika zamjenjuje predsjednika po službenoj dužnosti ako on nije sposoban obavljati svoje dužnosti.
2. Mandat predsjednika i zamjenika traje četiri godine i može se produžiti jednom za još četiri godine. Ako njihovo članstvo u Upravnom odboru prestane u bilo kojem trenutku trajanja njihova mandata, mandat im automatski prestaje na taj datum.

Članak 88.

Sastanci Upravnog odbora

1. Sastanke Upravnog odbora saziva njegov predsjednik.
2. Upravni odbor održava najmanje dva redovita sastanka godišnje. Uz to, sastaje se na zahtjev predsjednika, Komisije ili najmanje trećine svojih članova.
3. Izvršni direktor Agencije sudjeluje u raspravama, ali bez prava glasa.
- 3.a Članovima Upravnog odbora mogu, podložno odredbama njegova poslovnika, pomagati njihovi savjetnici ili stručnjaci.

4. Upravni odbor može pozvati svaku osobu čije bi mišljenje moglo biti korisno da sudjeluje na sastancima odbora u statusu promatrača.
5. Agencija Upravnom odboru pruža usluge tajništva.

Članak 89.

Pravila o glasovanju Upravnog odbora

1. Ne dovodeći u pitanje članak 85. stavak 2. točke (c) i (d) te članak 92. stavak 7., Upravni odbor odluke donosi većinom glasova svojih članova s pravom glasa. Na zahtjev člana Upravnog odbora odluka iz članka 85. stavka 2. točke (k) donosi se jednoglasno.
2. Svaki član koji je imenovan u skladu s člankom 86. stavkom 1. ima jedan glas. U odsutnosti člana njegov zamjenik ima pravo iskoristiti njegovo pravo glasa. Ni promatrači ni izvršni direktor Agencije ne glasuju.
3. Poslovníkom Upravnog odbora utvrđuju se podrobnija pravila glasovanja, a posebno uvjeti pod kojima jedan član može djelovati u ime drugog člana te, prema potrebi, svi zahtjevi u pogledu kvoruma.
4. Za donošenje odluka o proračunskim ili kadrovskim pitanjima, posebno u pogledu članka 85. stavka 2. točaka (d), (f), (h), (m), (n), (p) i (r), potreban je pozitivan glas Komisije.

Članak 90.

Izvršni odbor

[...]

Članak 91.

Odgovornosti izvršnog direktora

1. Izvršni direktor upravlja Agencijom. Izvršni direktor odgovara Upravnom odboru. Ne dovodeći u pitanje ovlasti Komisije i Upravnog odbora, izvršni direktor neovisan je u obavljanju svojih dužnosti i ne smije tražiti niti primati upute ni od koje vlade i ni od kojeg drugog tijela.
2. Izvršni direktor izvješćuje Europski parlament o obavljanju svojih dužnosti kad ga se pozove da to učini. Vijeće može pozvati izvršnog direktora da izvijesti o obavljanju svojih dužnosti.
3. Izvršni direktor odgovoran je za provedbu zadaća dodijeljenih Agenciji ovom Uredbom ili drugim aktima Unije. Izvršni direktor posebno je odgovoran za:
 - a) odobravanje mjera Agencije utvrđenih u članku 65. unutar granica određenih ovom Uredbom i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe;
 - b) odlučivanje o istragama, inspekcijskim pregledima i ostalim aktivnostima praćenja, kako je predviđeno člancima 71. i 73.;
 - c) odlučivanje o dodjeli zadaća kvalificiranim subjektima u skladu s člankom 58. stavkom 1. i o provedbi istraga koje u ime Agencije provode nacionalna nadležna tijela ili kvalificirani subjekti u skladu s člankom 71. stavkom 1.;
 - d) poduzimanje potrebnih mjera u vezi s aktivnostima Agencije u pogledu međunarodne suradnje u skladu s člankom 77.;

- e) poduzimanje svih potrebnih koraka, uključujući donošenje internih administrativnih uputa i objavu obavijesti, kako bi se osigurao pravilan rad Agencije u skladu s ovom Uredbom;
- f) provedbu odluka koje donosi Upravni odbor;
- g) pripremu konsolidiranog godišnjeg izvješća o aktivnostima Agencije i njegovu dostavu Upravnom odboru na donošenje;
- h) pripremu nacrtu izvješća o procjenama prihoda i rashoda Agencije u skladu s člankom 109. i izvršavanje proračuna u skladu s člankom 110.;
- i) delegiranje svojih ovlasti na druge članove osoblja Agencije. Komisija utvrđuje načine takvih delegiranja koji se navode u provedbenim aktima koji se donose u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 2.;
- j) pripremu programskog dokumenta iz članka 106. stavka 1. i njegovu dostavu Upravnom odboru na donošenje nakon dobivanja mišljenja Komisije;
- k) provođenje programskog dokumenta iz članka 106. stavka 1. i izvješćivanje Upravnog odbora o njegovoj provedbi;
- l) pripremu plana djelovanja na temelju zaključaka izvješća i evaluacija unutarnje i vanjske revizije, kao i istraga OLAF-a, te podnošenje izvješća o napretku Komisiji dvaput godišnje, a Upravnom odboru redovito;

- m) zaštitu financijskih interesa Unije primjenom preventivnih mjera za suzbijanje prijevара, korupcije i drugih nezakonitih aktivnosti, učinkovitim provjerama i, ako su utvrđene nepravilnosti, povratom pogrešno isplaćenih iznosa i, ako je to potrebno, određivanjem učinkovitih, proporcionalnih i odvraćajućih administrativnih i financijskih sankcija;
- n) pripremu strategije Agencije za borbu protiv prijevара i njezinu dostavu Upravnom odboru na donošenje;
- o) pripremu nacrtâ financijskih pravila koja se primjenjuju na Agenciju;
- p) pripremu Europskog plana za sigurnost zračnog prometa i njegovih naknadnih ažuriranja te njihovu dostavu Upravnom odboru na donošenje;
- q) izvješćivanje Upravnog odbora o provedbi Europskog plana za sigurnost zračnog prometa;
- r) odgovaranje na zahtjeve Komisije za pružanje pomoći u skladu s ovom Uredbom;
- s) prihvaćanje prijenosa odgovornosti na Agenciju u skladu s člancima 53. i 54.;
- t) svakodnevno upravljanje Agencijom.

4. Izvršni direktor odgovoran je i za odlučivanje o tome je li, radi učinkovitog i djelotvornog obavljanja zadaća Agencije, potrebno osnovati jedan ili više lokalnih ureda u jednoj ili više država članica ili trećih zemalja. Ta odluka zahtijeva prethodnu suglasnost Komisije, Upravnog odbora i, ako je to primjenjivo, države članice u kojoj se namjerava osnovati lokalni ured.

U tim se odlukama navodi opseg aktivnosti koje taj lokalni ured obavlja tako da se izbjegavaju nepotrebni troškovi i udvostručivanje administrativnih funkcija Agencije.

Članak 92.

Izvršni direktor

1. Izvršni direktor angažira se kao privremeni djelatnik Agencije u skladu s člankom 2. točkom (a) Uvjeta zaposlenja ostalih službenika.
2. Izvršnog direktora imenuje Upravni odbor na temelju zasluga te dokaza o kvalifikacijama i iskustvu relevantnom za civilno zrakoplovstvo, između kandidata s popisa koje je predložila Komisija nakon otvorenog i transparentnog postupka odabira.

Agenciju za potrebe sklapanja ugovora s izvršnim direktorom zastupa predsjednik Upravnog odbora.

Prije imenovanja kandidat kojeg je Upravni odbor odabrao može biti pozvan da pred nadležnim odborom Europskog parlamenta dâ izjavu i odgovori na pitanja njegovih članova.

3. Mandat izvršnog direktora traje pet godina. Prije isteka tog razdoblja Komisija obavlja procjenu u kojoj uzima u obzir ocjenu rada izvršnog direktora te buduće zadaće i izazove Agencije.
4. ⁵⁴ Upravni odbor može, na prijedlog Komisije kojim se uzima u obzir procjena iz stavka 3., jedanput produljiti mandat izvršnog direktora za najviše pet godina. Prije produljenja mandata izvršnog direktora Upravni odbor obavješćuje Europski parlament o svojoj namjeri produljenja mandata izvršnog direktora. U roku od mjesec dana prije tog produljenja izvršni direktor može biti pozvan da pred nadležnim odborom Europskog parlamenta dâ izjavu i odgovori na pitanja njegovih članova.
5. Izvršni direktor kojem je produljen mandat na kraju ukupnog mandata ne može sudjelovati u novom postupku odabira za isto radno mjesto.
6. Izvršni direktor može biti razriješen dužnosti samo na temelju odluke Upravnog odbora donesene na prijedlog Komisije.
7. Upravni odbor odluku o imenovanju, produljenju mandata ili razrješenju dužnosti izvršnog direktora donosi dvotrećinskom većinom glasova članova s pravom glasa.
8. Izvršnom direktoru može pomagati jedan direktor ili više njih. Ako je izvršni direktor odsutan ili spriječen, zamjenjuje ga jedan od direktora.

⁵⁴ Delegacija DE zahtijeva da se mandat izvršnog direktora ograniči na najviše 9 godina.

Članak 93.

Ovlasti Žalbenog odbora

1. Kao dio administrativne strukture Agencije osniva se jedan Žalbeni odbor ili više njih. Komisija utvrđuje broj žalbenih odbora i raspodjelu poslova među njima u provedbenim aktima koji se donose u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 2.
2. Žalbeni odbori odgovorni su za odlučivanje o žalbama protiv odluka iz članka 97. Žalbeni odbori sastaju se prema potrebi.

Članak 94.

Sastav Žalbenog odbora

1. Žalbeni odbor sastoji se od predsjednika i dvaju drugih članova.
2. Predsjednik i drugi članovi imaju zamjenike koji ih zastupaju u njihovoj odsutnosti.
3. Predsjednika, druge članove i njihove zamjenike imenuje Upravni odbor s popisa kvalificiranih kandidata koji je utvrdila Komisija.
4. Ako Žalbeni odbor smatra da priroda žalbe to nalaže, od Upravnog odbora može zatražiti da imenuje najviše dva dodatna člana i njihove zamjenike s popisa iz stavka 3.
5. Komisija utvrđuje kvalifikacije koje se traže od članova svakog Žalbenog odbora, njihov status i ugovorni odnos s Agencijom, ovlasti pojedinačnih članova u fazi pripreme odluka i uvjete glasovanja. Komisija to čini provedbenim aktima koji se donose u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 2.

Članak 95.

Članovi Žalbenog odbora

1. Mandat članova Žalbenog odbora, uključujući predsjednika i zamjenike, traje pet godina i može se produljiti za još pet godina.
2. Članovi Žalbenog odbora neovisni su. Pri donošenju odluka ne smiju tražiti ni primati upute ni od koje vlade i ni od kojeg drugog tijela.
3. Članovi Žalbenog odbora ne smiju obnašati druge dužnosti u Agenciji. Dužnost članova Žalbenog odbora može se obnašati u nepunom radnom vremenu.
4. Članove Žalbenog odbora ne smije se tijekom njihova mandata razriješiti dužnosti ili ukloniti s popisa kvalificiranih kandidata, osim ako za takvo razrješenje odnosno uklanjanje s popisa kvalificiranih kandidata, postoje utemeljeni razlozi i Komisija, nakon dobivanja mišljenja Upravnog odbora, donese odluku u tu svrhu.

Članak 96.

Isključenje i prigovor

1. Članovi Žalbenog odbora ne sudjeluju u žalbenom postupku ako u njemu imaju bilo kakav osobni interes ili ako su prethodno sudjelovali u postupku kao zastupnici jedne od stranaka ili su sudjelovali u donošenju odluke koja je predmet žalbe.
2. Ako član Žalbenog odbora zbog jednog od razloga iz stavka 1. ili bilo kojeg drugog razloga smatra da ne bi smio sudjelovati u žalbenom postupku, o tome obavješćuje Žalbeni odbor.

3. Stranke u žalbenom postupku mogu uputiti prigovor na člana Žalbenog odbora zbog nekog od razloga iz stavka 1. ili zbog sumnje u njegovu pristranost. Takav prigovor nije dopušten ako je stranka u žalbenom postupku, unatoč tomu što je bila svjesna razloga za prigovor, poduzela postupovnu radnju. Prigovor se ne smije temeljiti na državljanstvu članova.
4. Žalbeni odbor odlučuje o mjerama koje treba poduzeti u slučajevima iz stavaka 2. i 3. bez sudjelovanja dotičnog člana. Za potrebe donošenja te odluke dotičnog člana u Žalbenom odboru mijenja njegov zamjenik.

Članak 97.

Odluke protiv kojih se može podnijeti žalba

1. Žalba se može podnijeti protiv odluka koje Agencija donese u skladu s člancima 53., 54., člankom 65. stavkom 6., člancima 66., 67., 67.a, 68., 69., 70., 71. ili 115.
2. Žalba koja je podnesena u skladu sa stavkom 1. nema suspenzivan učinak. Međutim, ako smatra da okolnosti to dopuštaju, izvršni direktor može suspendirati izvršenje odluke protiv koje je podnesena žalba.
3. Žalba protiv odluke kojom se ne obustavlja postupak u pogledu jedne od stranaka može se podnijeti samo zajedno sa žalbom protiv konačne odluke, osim ako se odlukom predviđa zasebna žalba.

Članak 98.

Osobe koje imaju pravo na žalbu

Svaka fizička ili pravna osoba može podnijeti žalbu protiv odluke koja joj je upućena ili protiv odluke koja je se, premda je upućena nekoj drugoj osobi, neposredno i pojedinačno tiče. Stranke u postupku mogu biti stranke u žalbenom postupku.

Članak 99.

Rok i oblik

Žalba se, zajedno s argumentiranim obrazloženjem, podnosi tajništvu Žalbenog odbora u pisanom obliku u roku dva mjeseca od dana kad je dotična osoba obaviještena o mjeri, odnosno, u slučaju izostanka takve obavijesti, od dana kad je dotična osoba saznala za mjeru.

Članak 100.

Remonstrativna žalba

1. Žalbeni odbor prije razmatranja žalbe daje priliku Agenciji da preispita svoju odluku. Ako izvršni direktor smatra da je žalba utemeljena, odluku ispravlja u roku od dva mjeseca otkada ga je Žalbeni odbor obavijestio. To se ne primjenjuje ako je podnositelju žalbe suprotstavljena druga stranka u žalbenom postupku.
2. Ako se odluka ne ispravi, Agencija odmah odlučuje hoće li suspendirati izvršenje odluke u skladu s člankom 97. stavkom 2.

Članak 101.

Razmatranje žalbi

1. Žalbeni odbor procjenjuje je li žalba dopuštena i utemeljena.
2. Ako razmatra žalbu na temelju stavka 1., Žalbeni odbor djeluje brzo. U koliko god navrata je to potrebno, poziva stranke u žalbenom postupku da u utvrđenim rokovima podnesu pisane primjedbe na obavijesti samog Žalbenog odbora ili na podneske drugih stranaka u žalbenom postupku. Žalbeni odbor može odlučiti o održavanju usmenog saslušanja, ili po službenoj dužnosti ili na argumentiran zahtjev jedne od stranaka u žalbenom postupku.

Članak 102.

Odluke o žalbi

Ako zaključi da žalba nije dopuštena ili da razlozi za žalbu nisu utemeljeni, Žalbeni odbor odbija žalbu. Ako zaključi da je žalba dopuštena i da su razlozi za žalbu utemeljeni, Žalbeni odbor predmet dostavlja Agenciji. Agencija donosi novu obrazloženu odluku uzimajući u obzir odluku Žalbenog odbora.

Članak 103.

Postupci pred Sudom Europske unije

1. Sudu Europske unije moguće je podnijeti tužbu za poništenje akata Agencije čija je svrha da proizvede pravne učinke u odnosu na treće strane zbog nepostupanja i, u skladu s člankom 84., zbog izvanugovorne odgovornosti te, u skladu s odredbom o arbitraži, ugovorne odgovornosti za štetu koju je Agencija prouzročila svojim djelima.

2. Tužbe za poništenje odluka koje je Agencija donijela u skladu s člancima 53., 54., člankom 65. stavkom 6., člancima 66., 67., 67.a, 68., 69., 70., 71. ili 115. mogu se podnijeti Sudu Europske unije tek nakon što se iscrpe svi žalbeni postupci unutar Agencije.
3. Države članice i institucije Unije mogu protiv odluka Agencije podnijeti tužbu izravno Sudu Europske unije, bez obveze da iscrpe sve žalbene postupke unutar Agencije.
4. Agencija poduzima sve potrebne mjere za poštovanje presude Suda Europske unije.

ODJELJAK III.

METODE RADA

Članak 104.

Postupci za oblikovanje mišljenja, certifikacijskih i drugih detaljnih specifikacija, prihvatljivih načina usklađivanja i uputa

1. Upravni odbor uspostavlja transparentne postupke za davanje mišljenja, certifikacijskih i drugih detaljnih specifikacija, prihvatljivih načina usklađivanja i uputa iz članka 65. stavaka 1. i 3.

Ti postupci:

- a) temelje se na stručnom znanju kojima raspolažu civilna i, prema potrebi, vojna zrakoplovna tijela država članica;
 - b) prema potrebi uključuju stručnjake relevantnih zainteresiranih strana ili se temelje na stručnom znanju relevantnih europskih normizacijskih tijela ili drugih stručnih tijela;
 - c) osiguravaju da Agencija objavljuje dokumente i da se savjetuje sa zainteresiranim stranama u skladu s vremenskim rasporedom i postupkom koji uključuje obvezu Agencije da u pisanom obliku odgovara na postupak savjetovanja.
2. Kad u skladu s člankom 65. stavcima 1. i 3. oblikuje mišljenja, certifikacijske i druge detaljne specifikacije, prihvatljive načine usklađivanja i upute, Agencija uspostavlja postupak za prethodno savjetovanje s državama članicama. U tu svrhu može osnovati radnu skupinu u kojoj svaka država članica ima pravo imenovati jednog stručnjaka. Kada je potrebno savjetovanje u vezi s vojnim aspektima, Agencija se osim s državama članicama **savjetuje** [...] i s Europskom obrambenom agencijom. Ako je potrebno savjetovanje u vezi s mogućim društvenim učinkom tih mjera Agencije, Agencija uključuje dionike, među ostalim socijalne partnere EU-a.

3. Agencija objavljuje mišljenja, certifikacijske i druge detaljne specifikacije, prihvatljive načine usklađivanja i upute izrađene na temelju članka 65. stavaka 1. i 3. te postupke uspostavljene na temelju stavka 1. ovog članka u službenom glasilu Agencije.

Članak 105.

Postupci za donošenje odluka

1. Upravni odbor uspostavlja transparentne postupke za donošenje pojedinačnih odluka u skladu s člankom 65. stavkom 4.

Za te postupke vrijedi sljedeće:

- a) osiguravaju saslušanje fizičke ili pravne osobe kojoj odluka treba biti upućena, ali i svih drugih stranaka kojih se to neposredno i pojedinačno tiče;
 - b) njima se osigurava priopćavanje odluke fizičkim ili pravnim osobama i njezino objavljivanje, podložno zahtjevima iz članka 112. i članka 121. stavka 2.;
 - c) njima se osigurava informiranje fizičkih ili pravnih osoba kojima je odluka upućena, kao i svih drugih stranaka u postupku, o pravnim lijekovima koji su im dostupni u skladu s ovom Uredbom;
 - d) njima se osigurava da odluka sadržava obrazloženje.
2. Upravni odbor uspostavlja postupke uz navođenje uvjeta pod kojima se odluke priopćuju dotičnim osobama, uključujući informacije o raspoloživim žalbenim postupcima kako su predviđeni ovom Uredbom.

Godišnji i višegodišnji program

1. Do 31. prosinca svake godine, u skladu s člankom 85. stavkom 2. točkom (c), Upravni odbor donosi programski dokument koji sadržava višegodišnji i godišnji program, na temelju nacrtu koji je predstavio izvršni direktor šest tjedana prije donošenja uzimajući u obzir mišljenje Komisije. Upravni odbor prosljeđuje taj dokument Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji.

Programski dokument postaje konačan nakon konačnog donošenja općeg proračuna i, ako je potrebno, može se u skladu s tim prilagoditi.

2. Godišnji program rada obuhvaća detaljne ciljeve i očekivane rezultate, uključujući pokazatelje uspješnosti, te uzima u obzir ciljeve Europskog plana za sigurnost zračnog prometa. Ujedno sadržava opis aktivnosti koje treba financirati i podatke o financijskim i ljudskim resursima dodijeljenima svakoj aktivnosti u skladu s načelima planiranja proračuna i upravljanja proračunom po aktivnostima, navodeći pritom koje aktivnosti treba financirati iz proračuna regulatornih aktivnosti, a koje iz naknada i pristojbi koje prima Agencija. Godišnji program rada usklađen je s višegodišnjim programom rada iz stavka 4. U njemu su jasno navedene zadaće koje su dodane, izmijenjene ili izbrisane u usporedbi s prethodnom financijskom godinom. Godišnji program obuhvaća strategiju Agencije u pogledu njezinih aktivnosti povezanih s međunarodnom suradnjom u skladu s člankom 77. i aktivnosti Agencije povezane s tom strategijom.
3. Upravni odbor mijenja doneseni godišnji program rada ako Agencija dobije veliku novu zadaću.

Svaka velika izmjena godišnjeg programa rada donosi se po istom postupku kao i početni godišnji program rada. Upravni odbor može ovlast za donošenje manjih izmjena godišnjeg programa rada delegirati izvršnom direktoru.

4. U višegodišnjem programu rada navodi se opći strateški program, uključujući ciljeve, očekivane rezultate i pokazatelje uspješnosti. On sadržava i plan resursa, uključujući višegodišnji proračun i osoblje.

Plan resursa ažurira se svake godine. Strateški program ažurira se prema potrebi, posebno kako bi se obuhvatio ishod evaluacije iz članka 113.

Članak 107.

Konsolidirano godišnje izvješće o radu

1. U konsolidiranom godišnjem izvješću o radu opisuje se kako je Agencija provela godišnji program rada, proračun i ljudske resurse. U njemu se jasno navodi koje su ovlasti i zadaće Agencije dodane, promijenjene ili izbrisane u usporedbi s prethodnom godinom.
2. Izvješće sadržava pregled aktivnosti koje Agencija obavlja i ocjenu njihovih rezultata s obzirom na utvrđene ciljeve, pokazatelje uspješnosti i vremenski raspored, rizike povezane s tim aktivnostima, korištenje resursima i opće poslovanje Agencije te učinkovitost i djelotvornost sustava unutarnje kontrole. Uz to, navodi se koje su aktivnosti bile financirane iz proračuna regulatornih aktivnosti, a koje iz naknada i pristojbi koje je primila Agencija.

Transparentnost i komunikacija

1. Na dokumente u posjedu Agencije primjenjuje se Uredba (EZ) br. 1049/2001. Time se ne dovode u pitanje pravila o pristupu podacima i informacijama utvrđena Uredbom (EU) br. 376/2014 i provedbenim aktima donesenima na temelju članka 61. stavka 4. i članka 63. stavka 8.
2. Agencija može na vlastitu inicijativu sudjelovati u komunikacijskim aktivnostima u području svoje nadležnosti. Ona ponajprije osigurava da javnost i sve zainteresirane strane, uz objavu iz članka 104. stavka 3., brzo dobiju objektivne, pouzdane i lako razumljive informacije o njezinu radu. Agencija osigurava da se dodjelom njezinih resursa za komunikacijske aktivnosti ne ugrožava učinkovito obavljanje zadaća iz članka 64.
3. Prema [...] potrebi, Agencija prevodi materijale za promicanje sigurnosti na službene jezike Unije.
- 3.a Nacionalna nadležna tijela pomažu Agenciji učinkovitim pružanjem relevantnih sigurnosnih informacija u okviru svojih nadležnosti.
4. Sve fizičke ili pravne osobe imaju se pravo pisanim putem obratiti Agenciji na bilo kojem od službenih jezika Unije te imaju pravo dobiti odgovor na istom jeziku.
5. Prevoditeljske usluge potrebne za rad Agencije osigurava Prevoditeljski centar za tijela Europske unije.

ODJELJAK IV.

FINANCIJSKI ZAHTJEVI

Članak 109.

Proračun

1. Ne dovodeći u pitanje druge prihode, prihodi Agencije sastoje se od:
 - a) doprinosa Unije;
 - b) doprinosa bilo koje europske treće zemlje s kojom je Unija sklopila međunarodne sporazume, kako je navedeno u članku 118.;
 - c) naknada koje plaćaju podnositelji zahtjeva za izdavanje certifikata i imatelji certifikata koje izdaje Agencija te osobe koje registriraju izjave kod Agencije;
 - d) pristojbi za objave, osposobljavanje i sve druge usluge koje pruža Agencija, kao i za postupanje po žalbi;
 - e) svih dobrovoljnih financijskih doprinosa država članica, trećih zemalja ili drugih subjekata ako se takvim doprinosima ne ugrožavaju neovisnost i nepristranost Agencije;

f) ⁵⁵ [...];

g) bespovratnih sredstava.

1.a [...]

2. Rashodi Agencije uključuju osoblje, administrativne i infrastrukturne rashode te rashode poslovanja. U vezi s rashodima poslovanja, proračunske obveze za aktivnosti koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se, prema potrebi, rasporediti na godišnje obroke tijekom nekoliko godina.

3. Prihodi i rashodi uravnoteženi su.

⁵⁵ Delegacije BE, FI i PL podupiru to načelo i ne podupiru brisanje članka 109. stavka 1. točaka (f) i (1a). Delegacija DK može poduprijeti načelo, ali uz određena pojašnjenja. Komisija je uložila rezervu na brisanje članka 109. stavka 1. točaka (f) i (1a).

4. Proračuni regulatornih aktivnosti, naknade utvrđene i naplaćene za aktivnosti certifikacije te pristojbe koje naplaćuje Agencija[...] zasebno se prikazuju u financijskim izvještajima Agencije.
5. Agencija svoje planiranje osoblja i upravljanje resursima povezano s aktivnostima koje se financiraju naknadama i pristojbama prilagođava tako da može brzo odgovoriti na variranja prihoda od naknada i pristojbi.
6. Izvršni direktor svake godine izrađuje nacrt izvješća o procjeni prihoda i rashoda Agencije za sljedeću financijsku godinu, uključujući nacrt plana radnih mjesta, i šalje ga Upravnom odboru zajedno s dokumentima s objašnjenjima o stanju proračuna. Taj nacrt plana radnih mjesta, s obzirom na radna mjesta koja se financiraju iz naknada i pristojbi, temelji se na skupu pokazatelja koje je Komisija odobrila za mjerenje radnog opterećenja i učinkovitosti Agencije te se u njemu navode resursi potrebni da se učinkovito i pravodobno ispune zahtjevi za certifikaciju i druge aktivnosti Agencije, uključujući one koje proizlaze iz prijenosa odgovornosti u skladu s člancima 53. i 54. Upravni odbor na temelju tog nacrt donosi privremeni nacrt procjene prihoda i rashoda Agencije za sljedeću financijsku godinu. Privremeni nacrt procjene prihoda i rashoda Agencije šalje se Komisiji do 31. siječnja svake godine.
7. Najkasnije do 31. ožujka Upravni odbor dostavlja Komisiji i europskim trećim zemljama s kojima je Unija sklopila međunarodne sporazume iz članka 118. završni nacrt procjene prihoda i rashoda Agencije, koji uključuje nacrt plana radnih mjesta i privremeni program rada.
8. Komisija šalje izjavu o procjenama tijelu nadležnom za proračun zajedno s nacrtom općeg proračuna Europske unije.

9. Na temelju izvješća o procjenama Komisija u nacrt općeg proračuna Europske unije uvrštava procjene koje smatra potrebnima za plan radnih mjesta i iznos doprinosa koji se naplaćuje iz općeg proračuna te ga podnosi proračunskom tijelu u skladu s člancima 313. i 314. UFEU-a.
10. Proračunsko tijelo odobrava proračunska sredstva za doprinos Agenciji te donosi plan radnih mjesta Agencije.
11. Proračun donosi Upravni odbor. Proračun postaje konačan nakon konačnog donošenja općeg proračuna Unije. Proračun se, prema potrebi, prilagođava na odgovarajući način.
12. Upravni odbor što je prije moguće obavješćuje proračunsko tijelo o svojoj namjeri da provede bilo koji projekt koji bi mogao imati znatne financijske posljedice na financiranje proračuna, a posebno projekte u vezi s nekretninama, kao što su najam ili kupnja zgrada, te o tome obavješćuje Komisiju. Na svaki projekt povezan sa zgradama koji bi vjerojatno mogao imati znatne posljedice na proračun Agencije primjenjuju se odredbe Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 1271/2013⁵⁶.

Ako je jedinica proračunskog tijela priopćila da namjerava dati mišljenje, to mišljenje dostavlja Upravnom odboru u roku od šest tjedana od datuma obavijesti o projektu.

⁵⁶ Delegirana uredba Komisije (EU) br. 1271/2013 od 30. rujna 2013. o Okvirnoj financijskoj uredbi za tijela iz članka 208. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 7.12.2013., str. 42.).

Članak 110.

Izvršenje i nadzor proračuna

1. Izvršni direktor izvršava proračun Agencije.
2. Najkasnije do 1. ožujka nakon svake financijske godine računovodstveni službenik Agencije dostavlja privremene financijske izvještaje računovodstvenom službeniku Komisije i Revizorskom sudu. Uz to, računovodstveni službenik Agencije do 1. ožujka nakon svake financijske godine dostavlja izvješće o proračunskom i financijskom upravljanju za tu financijsku godinu računovodstvenom službeniku Komisije. Računovodstveni službenik Komisije konsolidira privremene financijske izvještaje institucija i decentraliziranih tijela u skladu s člankom 147. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁷.
3. Najkasnije do 31. ožujka nakon svake financijske godine izvršni direktor dostavlja izvješće o proračunskom i financijskom upravljanju za tu financijsku godinu Komisiji, Revizorskom sudu, Europskom parlamentu i Vijeću.
4. U skladu s člankom 148. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012, nakon primitka primjedaba Revizorskog suda o privremenim financijskim izvještajima Agencije, računovodstveni službenik sastavlja završne financijske izvještaje Agencije, za koje je sam odgovoran, a izvršni direktor dostavlja ih Upravnom odboru radi mišljenja.
5. Upravni odbor daje mišljenje o završnim financijskim izvještajima Agencije.
6. Računovodstveni službenik najkasnije do 1. srpnja nakon svake financijske godine dostavlja završne financijske izvještaje, zajedno s mišljenjem Upravnog odbora, Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu.

⁵⁷ Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL L 298, 26.10.2012., str. 1.).

7. Završni financijski izvještaji objavljuju se u *Službenom listu Europske unije* do 15. studenoga sljedeće godine.
8. Izvršni direktor šalje Revizorskom sudu odgovor na njegove primjedbe najkasnije do 30. rujna. Taj odgovor šalje i Upravnom odboru i Komisiji.
9. Na zahtjev Europskog parlamenta izvršni direktor podnosi Europskom parlamentu sve informacije potrebne za nesmetanu primjenu postupka davanja razrješnice za dotičnu financijsku godinu u skladu s člankom 165. stavkom 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012.
10. Na temelju preporuke Vijeća koje odlučuje kvalificiranom većinom, Europski parlament prije 15. svibnja godine N + 2 daje razrješnicu izvršnom direktoru u pogledu izvršavanja proračuna za godinu N.

Članak 111.

Borba protiv prijevара

1. U cilju borbe protiv prijevара, korupcije i drugih nezakonitih aktivnosti, odredbe Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁸ primjenjuju se bez ograničenja.
2. Agencija pristupa Međuinstitucionalnom sporazumu od 25. svibnja 1999. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Komisije Europskih zajednica u vezi s internim istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF)⁵⁹ u roku od šest mjeseci od [*OP molimo unesite točan datum, kako je navedeno u članku 127.*] te donosi odgovarajuće odredbe koje se primjenjuju na njezino osoblje s pomoću predloška iz Priloga tom Sporazumu.

⁵⁸ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

⁵⁹ SL L 136, 31.5.1999., str. 15.

3. Europski revizorski sud ovlašten je za provedbu revizije, na temelju dokumenata i na terenu, nad svim korisnicima bespovratnih sredstava, izvođačima i podizvođačima koji su od Agencije primili sredstva Unije.
4. OLAF može provoditi istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, kako bi se utvrdilo postoji li prijevara, korupcija ili druga nezakonita aktivnost kojom se ugrožavaju financijski interesi Unije u vezi s bespovratnim sredstvima ili ugovorom koji je financirala Agencija u skladu s odredbama i postupcima utvrđenima u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013 i Uredbi Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96⁶⁰.
5. Ne dovodeći u pitanje stavke 1., 2., 3. i 4. sporazumi Agencije o suradnji s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama te njezini ugovori, sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava i odluke o dodjeli bespovratnih sredstava sadržavaju odredbe kojima se Europski revizorski sud i OLAF izričito ovlašćuju za provođenje takvih revizija i istraga u skladu s njihovim nadležnostima.

Članak 112.

Sigurnosna pravila za zaštitu klasificiranih i osjetljivih neklasificiranih podataka

Agencija donosi svoja sigurnosna pravila koja su jednakovrijedna sigurnosnim propisima Komisije za zaštitu klasificiranih podataka Europske unije (EUCI) i osjetljivih neklasificiranih podataka, kako je utvrđeno u odlukama Komisije (EU, Euratom) 2015/443⁶¹ i 2015/444⁶². Sigurnosna pravila Agencije obuhvaćaju, među ostalim, odredbe za razmjenu, obradu i čuvanje takvih podataka.

⁶⁰ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁶¹ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/443 od 13. ožujka 2015. o sigurnosti u Komisiji (SL L 72, 17.3.2015., str. 41.).

⁶² Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

Članak 113.

Evaluacija

1. Najkasnije [*pet godina nakon datuma iz članka 127. – OP molimo unesite točan datum*] i svakih pet godina nakon toga Komisija provodi evaluaciju u skladu sa smjernicama Komisije za ocjenjivanje učinkovitosti Agencije s obzirom na njezine ciljeve, mandat i zadaće. Pri evaluaciji procjenjuje se i učinak ove Uredbe, Agencije i njezinih načina rada u pogledu uspostave visokog stupnja sigurnosti civilnog zrakoplovstva. Evaluacijom se ujedno rješavaju moguća potreba za izmjenom mandata Agencije i financijske posljedice te izmjene. Pri evaluaciji se u obzir uzimaju mišljenja Upravnog odbora te dionika na europskoj i na nacionalnoj razini.
2. Ako Komisija smatra da daljnje postojanje Agencije više nije opravdano s obzirom na ciljeve, mandat i zadaće koji su joj dodijeljeni, ona može predložiti da se ova Uredba u skladu s tim izmijeni ili stavi izvan snage.
3. Komisija Europskom parlamentu, Vijeću i Upravnom odboru dostavlja nalaze evaluacije zajedno sa svojim zaključcima. Prema potrebi, prilaže se i akcijski plan s vremenskim rasporedom. Nalazi evaluacije objavljuju se.

Članak 114.

Financijska pravila

Nakon savjetovanja s Komisijom, Upravni odbor donosi financijska pravila koja se primjenjuju na Agenciju. Ona ne odstupaju od Delegirane uredbe (EU) br. 1271/2013, osim ako je to odstupanje izričito potrebno za rad Agencije te je Komisija dala svoju prethodnu suglasnost.

Članak 115.

Naknade i pristojbe

1. [...]
2. [...]
3. [...] *(pretvoreno u provedbene akte u novom stavku 6.a)*
4. Naknade i pristojbe naplaćuju se za:
 - a) izdavanje i produljenje valjanosti certifikata te registraciju izjava koje obavlja Agencija u skladu s ovom Uredbom te njezine aktivnosti nadzora nad aktivnostima na koje se ti certifikati i izjave odnose;
 - b) objave, osposobljavanje i sve druge usluge koje pruža Agencija, a koje odražavaju stvarni trošak svake pojedinačne pružene usluge;
 - c) obradu žalbi.

Sve naknade i pristojbe izražavaju se i plaćaju u eurima.

5. Visina naknada i pristojbi određuje se tako da se osigura da s njima povezani prihodi pokrivaju ukupne troškove aktivnosti povezanih s pruženim uslugama te da se izbjegne znatno gomilanje viška. Svi rashodi Agencije povezani s osobljem koje sudjeluje u aktivnostima iz stavka 3., a posebno proporcionalan doprinos poslodavca za mirovinsko osiguranje, odražavaju se u tim troškovima. Naknade i pristojbe namjenski su prihodi Agencije za aktivnosti povezane s uslugama za koje se plaćaju naknade i pristojbe.
6. Proračunski viškovi koji proizlaze iz naknada i pristojbi upotrebljavaju se za financiranje budućih aktivnosti povezanih s naknadama i pristojbama ili za poravnanje gubitaka. Ako se znatan pozitivan ili negativan proračunski rezultat ponavlja, preispituje se visina naknada i pristojbi.

- 6.a Komisija donosi detaljna pravila u vezi s naknadama i pristojbama koje naplaćuje Agencija. U njima se posebno navode usluge za koje se na temelju članka 109. stavka 1. točaka (c) i (d) plaćaju naknade i pristojbe, iznos naknada i pristojbi te način njihova plaćanja. Ta se pravila navode u provedbenim aktima koji se donose u skladu s postupkom iz članka 116. stavka 3. Prije donošenja provedbenih mjera provodi se savjetovanje s Agencijom u skladu s člankom 85. stavkom 2. točkom (i).

POGLAVLJE VI.

Završne odredbe

Članak 116.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Taj odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Za upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Za upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
4. Za upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 8. Uredbe (EU) br. 182/2011 u vezi s njezinim člankom 4.

Članak 117.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlašt za donošenje delegiranih akata iz članka 47.b dodjeljuje se Komisiji na [...] razdoblje od [...] **5 godina počevši od ... [datum stupanja na snagu ove Uredbe].**
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 47.b. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
- 3.a Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
5. Delegirani akt donesen na temelju članka 47.b stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 118.

Sudjelovanje europskih trećih zemalja

Agencija je otvorena za sudjelovanje europskih trećih zemalja koje su ugovorne stranke Čikaške konvencije i koje su s Unijom sklopile međunarodne sporazume na temelju kojih su donijele i primjenjuju pravo Unije u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom.

Ti međunarodni sporazumi mogu obuhvaćati odredbe kojima se posebno određuju priroda i opseg sudjelovanja dotične europske treće zemlje u vezi s radom Agencije, uključujući odredbe o financijskim doprinosima i osoblju. Kako bi se te odredbe provele, Agencija može u skladu s člankom 77. stavkom 2. dogovoriti radne mehanizme s nadležnim tijelom dotične europske treće zemlje.

Članak 119.

Sporazum o sjedištu i uvjeti rada

1. Potrebni aranžmani u pogledu smještaja koji Agenciji treba osigurati u državi članici domaćinu i objekata koje ta država članica treba staviti na raspolaganje zajedno s posebnim pravilima koja se u državi članici domaćinu primjenjuju na izvršnog direktora, članove Upravnog odbora, osoblje Agencije i članove njihovih obitelji utvrđuju se Sporazumom o sjedištu između Agencije i države članice u kojoj se sjedište nalazi koji se sklapa nakon dobivanja odobrenja Upravnog odbora i najkasnije u roku od [*OP molimo unesite točan datum – dvije godine nakon stupanja na snagu ove Uredbe*].
2. Država članica domaćin Agencije osigurava potrebne uvjete za nesmetan rad Agencije, uključujući višejezično, odgovarajuće školovanje te primjerenu prometnu povezanost.

Članak 120.

Sankcije

Države članice utvrđuju sankcije za povrede ove Uredbe i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe. Sankcije su učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

Članak 121.

Obrada osobnih podataka

1. Kad je riječ o obradi osobnih podataka u okviru ove Uredbe, države članice svoje zadaće na temelju ove Uredbe izvršavaju u skladu s nacionalnim zakonima i drugim propisima kojima se prenosi Direktiva 95/46/EZ.
2. Kad je riječ o obradi osobnih podataka u okviru ove Uredbe, Komisija i Agencija svoje zadaće na temelju ove Uredbe izvršavaju u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001.

Članak 122.

Stavljanje izvan snage

Uredba (EZ) br. 216/2008 stavlja se izvan snage.

Uredba (EZ) 552/2004 stavlja se izvan snage osim:

- a) članaka 5., 6. i 6.a i priloga III. i IV. toj Uredbi, koji se nastavljaju primjenjivati za potrebe izjava do stupanja na snagu relevantnih provedbenih mjera iz članaka 37.a, 37.b i 38.a ove Uredbe;

- b) članaka 4. i 7. te Uredbe koji se nastavljaju primjenjivati do stupanja na snagu relevantnih provedbenih mjera iz članaka 37.a, 37.b i 38.a ove Uredbe.

Uredba (EEZ) br. 3922/91 stavlja se izvan snage s učinkom od 1. travnja 2019.

Upućivanja na uredbe stavljene izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i tumače se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu X.

Članak 123.

Izmjene Uredbe (EZ) br. 1008/2008

Uredba (EZ) br. 1008/2008 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 4., točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„b) posjeduje valjanu svjedodžbu zračnog prijevoznika koju je u skladu s Uredbom (EU) br. [XXX/XXX *potrebno je unijeti upućivanje na ovu Uredbu*] izdalo određeno nacionalno tijelo države članice, nekoliko tih tijela zajedno ili Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa.”

2. Članak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 6.

Svjedodžba zračnog prijevoznika (AOC)

1. Izdavanje i valjanost operativne licencije ovise o posjedovanju valjane svjedodžbe zračnog prijevoznika u kojoj su utvrđene aktivnosti obuhvaćene tom operativnom licencijom.
2. Svaka se promjena svjedodžbe zračnog prijevoznika Zajednice, prema potrebi, navodi u operativnoj licenciji.

Tijelo nadležno za svjedodžbu zračnog prijevoznika obavješćuje tijelo nadležno za izdavanje licencija što je prije moguće o svim relevantnim predloženim promjenama svjedodžbe zračnog prijevoznika.

3. Tijelo nadležno za svjedodžbe zračnog prijevoznika i tijelo nadležno za izdavanje licencija dogovaraju mjere za proaktivnu razmjenu informacija relevantnih za procjenu i zadržavanje svjedodžbe zračnog prijevoznika i operativne licencije. To može uključivati, među ostalim, informacije u vezi s financijskim, vlasničkim i organizacijskim aranžmanima zračnog prijevoznika Zajednice koji bi mogli imati utjecaja na sigurnost ili solventnost njegovih operacija ili kojima bi se moglo pomoći tijelu nadležnom za svjedodžbe zračnog prijevoznika u obavljanju njegovih aktivnosti nadzora povezanih sa sigurnošću. Ako su takve informacije pružene u povjerenju, uspostavljaju se mjere za osiguravanje da su informacije primjereno zaštićene.
- 3.a Ako je vjerojatno da će biti potrebne represivne mjere, tijelo nadležno za svjedodžbe zračnog prijevoznika i tijelo nadležno za izdavanje licencija međusobno se savjetuju što je prije moguće prije namjere poduzimanja takvih mjera, te surađuju u traženju načina da se problem riješi prije poduzimanja mjera. Ako su mjere poduzete, tijelo nadležno za svjedodžbe zračnog prijevoznika i tijelo nadležno za izdavanje licencija međusobno se obavješćuju što je prije moguće da su mjere poduzete.”

4. U članku 12., stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Zrakoplov kojim se koristi zračni prijevoznik Zajednice registrira se, prema izboru države članice čije nadležno tijelo izdaje operativnu licenciju, ili u njezinu državnom registru ili unutar Unije. Kada se upotrebljava u skladu s ugovorom o zakupu bez posade ili zakupu s posadom, takav zrakoplov registrira se ili u jednoj od država članica ili u trećoj zemlji, podložno uvjetima utvrđenima u članku 13.⁶³”;

5. članak 13. mijenja se kako slijedi:

a) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Ugovor o zakupu bez posade ili zakupu s posadom kojeg je zračni prijevoznik Zajednice stranka sukladan je s uvjetima u vezi sa sigurnošću utvrđenima u Uredbi (EU) br. XXX [potrebno je unijeti upućivanje na ovu Uredbu] i provedbenim aktima donesenima na temelju te Uredbe te podliježe prethodnom odobrenju ⁶⁴ako se to zahtijeva tim provedbenim aktima.”;

b) [...]”

⁶³ Delegacija BE prima na znanje objašnjenja Komisije da bi se mjerama predviđenima u skladu s člankom 57. stavkom 1. točkom (b) moglo obuhvatiti prihvaćanje svjedodžbi i druge odgovarajuće dokumentacije trećih zemalja za potrebe ugovora o zakupu s posadom koji uključuje operatore zrakoplova iz treće zemlje.

⁶⁴ Delegacija DE predlaže brisanje ostatka ove rečenice.

Izmjene Uredbe (EU) br. 996/2010

Članak 5. Uredbe (EU) br. 996/2010 mijenja se kako slijedi:

- „1. Svaka nesreća ili ozbiljna nezgoda u kojoj je sudjelovao zrakoplov na koji se primjenjuje Uredba (EU) GGGG/BR [upućivanje na novu uredbu] Europskog parlamenta i Vijeća predmet je istrage koja se odnosi na sigurnost u državi članici u kojoj se nesreća ili ozbiljna nezgoda dogodila.
2. Ako zrakoplov na koji se primjenjuje Uredba (EU) GGGG/BR[...] [upućivanje na novu uredbu] i koji je registriran u državi članici doživi nesreću ili ozbiljnu nezgodu na mjestu za koje se ne može sa sigurnošću odrediti nalazi li se na državnom području neke države, istragu koja se odnosi na sigurnost provodi tijelo odgovorno za istrage koje se odnose na sigurnost one države članice u kojoj je zrakoplov registriran.
3. Opseg istraga koje se odnose na sigurnost iz stavaka 1., 2. i 4. te postupak u skladu s kojim takve istrage treba voditi određuje tijelo odgovorno za istrage koje se odnose na sigurnost, uzimajući pritom u obzir posljedice nesreće ili ozbiljne nezgode te spoznaje koje očekuje da će steći takvim istragama radi poboljšanja sigurnosti zračnog prometa.
4. Tijela odgovorna za istrage koje se odnose na sigurnost mogu odlučiti istražiti nezgode koje nisu navedene u stavcima 1. i 2. te nesreće ili ozbiljne nezgode u kojima su sudjelovali drugi tipovi zrakoplova, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom država članica, ako očekuju da će takvim istragama steći spoznaje o sigurnosti.

5. Odstupajući od stavaka 1. i 2., tijelo odgovorno za istrage koje se odnose na sigurnost može, uzimajući u obzir očekivane spoznaje koje treba steći radi poboljšanja sigurnosti zračnog prometa, odlučiti ne pokrenuti istragu koja se odnosi na sigurnost ako se nesreća ili ozbiljna nezgoda odnosi na bespilotni zrakoplov za koji se ne zahtijeva certifikat u skladu s člankom 46. stavkom 1. Uredbe (EU) GGGG/BR[...] [upućivanje na novu uredbu] ili se odnosi na zrakoplov s posadom maksimalne uzletne mase od najviše 2250 kg u kojoj nijedna osoba nije smrtno stradala niti je ozbiljno ozlijeđena.
6. Cilj istraga koje se odnose na sigurnost iz stavaka 1., 2. i 4. ni u kojem slučaju nije utvrđivanje krivnje ili odgovornosti. Istrage su neovisne i odvojene od sudskih ili upravnih postupaka utvrđivanja krivnje ili odgovornosti i njima se oni ne dovode u pitanje.”

Članak 125.

Izmjene Uredbe (EU) br. 376/2014

U članku 3. Uredbe (EU) br. 376/2014 stavak 2. mijenja se kako slijedi:

- „2. Ova se Uredba primjenjuje na događaje i druge informacije povezane sa sigurnošću koji uključuju civilne zrakoplove na koje se primjenjuje Uredba [dodati upućivanje na novu uredbu].

Međutim, ova se Uredba ne primjenjuje na događaje i druge informacije povezane sa sigurnošću koji uključuju bespilotne zrakoplove za koje se ne zahtijeva certifikat u skladu s člankom 46. stavkom 1. Uredbe (EU) GGGG/BR [upućivanje na novu uredbu], osim ako je posljedica događaja ili druge informacije povezane sa sigurnošću koji uključuju takve bespilotne zrakoplove bila smrt ili ozbiljna ozljeda osobe ili su uključivali zrakoplov koji nije bespilotni zrakoplov.

Države članice mogu odlučiti primjenjivati ovu Uredbu i na događaje i druge informacije povezane sa sigurnošću koji uključuju zrakoplove na koje se ne primjenjuje Uredba [dodati upućivanje na novu uredbu].”

Članak 125.a

Izmjena Uredbe (EZ) br. 2111/2005

članak 15. stavci od 1. do 3. zamjenjuju se sljedećim:

- „1. Komisiji pomaže odbor („Odbor EU-a za sigurnost zračnog prometa”). Taj odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.**
- 2. Za upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.**
- 3. Za upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.”**

Članak 126.

Prijelazne odredbe

1. Certifikati i posebne specifikacije u pogledu plovidbenosti koji su izdani ili priznati i izjave koje su dane ili priznate u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima ostaju valjani i smatra se da su izdani, dani ili priznati u skladu s odgovarajućim odredbama ove Uredbe, među ostalim za potrebe primjene članka 56.
2. Najkasnije do [*pet godina nakon datuma iz članka 127. – OP molimo unesite točan datum*] provedbena pravila donesena na temelju Uredbe (EZ) br. 216/2008 i Uredbe (EZ) br. 552/2004 prilagođavaju se odredbama ove Uredbe. Do prilagodbe svako upućivanje u tim provedbenim pravilima na:
 - a) „komercijalnu djelatnost” smatra se upućivanjem na članak 3. točku (i) Uredbe (EZ) br. 216/2008;

- b) „kompleksni zrakoplov na motorni pogon” smatra se upućivanjem na članak 3. točku (j) Uredbe (EZ) br. 216/2008;
- c) „uređaje” smatra se upućivanjem na članak 3. stavak 28. te Uredbe;
- d) „dozvolu rekreacijskog pilota” smatra se upućivanjem na dozvolu iz članka 7. stavka 7. Uredbe (EZ) br. 216/2008;
- e) [...].

- 2.a Agencija najkasnije dvije godine nakon stupanja na snagu ove Uredbe izdaje, u skladu s člankom 65. stavkom 1., prijedloge izmjena provedbenih pravila donesenih na temelju Uredbe (EZ) br. 216/2008 kako bi se ta provedbena pravila prilagodila, u pogledu zrakoplova namijenjenih prvenstveno za sport i rekreacijsku uporabu, odredbama ove Uredbe.
- 3. Odstupajući od članaka 45., 46., 47.a i 47.b, odgovarajuće odredbe Uredbe (EZ) br. 216/2008 nastavljaju se primjenjivati do stupanja na snagu provedbenih akata donesenih na temelju članka 47.
- 4. Države članice otkazuju ili ažuriraju postojeće bilateralne sporazume koje su sklopile s trećim zemljama za područja obuhvaćena ovom Uredbom što je prije moguće nakon stupanja na snagu ove Uredbe, a u svakom slučaju prije [*tri godine nakon datuma iz članka 127. – OP molimo unesite točan datum*].

Članak 127.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 125.a primjenjuje se od 1. travnja 2019.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.